Nro 4803. Dzien: Głów.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu ośmnastym Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku odbytém, uchwalone zostało jednomyślnością prawo, mocą którego Toż Zgromadzenie Repre-

zen-

zentantów zważywszy; iż Sędziowie Pokoju, i Wóyci Gmin tak Mieyskich, iak Okręgowych, nie maiący za sprawowanie Urzędów swoich żadney wyznaczoney płacy, Artykułem III. prawa Seymowego, z dnia 10. Marca 1817. objęci, i w Klassie V. umieszczeni, w myśl Artykułu 2 prawa w dniu 7. Stycznia 1820. roku zapadłego, nakazuiącego wymierzanie ilości Podatku Osobisto - Klassyczno-Przemysłowego z zastosowaniem do każdey z osobna Kwalifikacyi Kontrybuenta, do opłaty namienioną wyżey Klassą V. oznaczoney pociągnieni, niepowinni wedle prawideł słuszności temu ciężarowi podlegać, stanowi: —

ARTYKUŁ I.

Sędziowie Pokoju, tudzież Wóyci Gmin tak Mieyskich, jak Okręgowych, nie mają bydź z tytułu Urzędów tych do rozkładu Podatku Osobisto - Klassyczno-

Prze-

Przemysłowego pociąganymi, i Urzędy te aczkolwiek w Artykule III. Prawa Seymowego, z dnia 10. Marca 1817. roku pod Klassą V. wymienione, nie powinny bydź poczytywanymi za Kwalifikacyą, służącą do powiększenia ilości Podatku, który Osoby piastuiące rzeczone Urzędy z innych własności w myśl Artykułu 2. Prawa Seymowego, z dnia 7. Stycznia 1820. roku opłacać są obowiązanymi.—

ARTYKUŁ 2.

Senat Rządzący wyda potrzebne w tey mierze, komu należy, rozkazy; z zastrzeżeniem jednak, ażeby summa na ogół Kontrybuentów Podatku Osobisto-Klassyczno-Przemysłowego rozłożyć się maiąca, przez usunięcie powyższey Kwalifikacyi, bynaymniey uszczuploną nie została.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to iako prawo od

dnia

dnia pierwszego Miesiąca Czerwca tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego rokn obowięzuiące uważaném, i od kogo należy ściśle wykonaném było.— Ażeby zaś do publiczney doszło wiadomości, w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieścić Go rozkazaliśmy.— Działo się i uchwalono na Posiedzeniu Naszém, dnia dwudziestego czwartego Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest I. Lutego 1822 *Roku.*

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów dnia dwudziestego Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku, uchwaloném zostało jednomyślnością prawo; mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy; że Starozakonni zawieraiąc

pota-

potajemoie w drodze Religiiney Małżeń stwa, i nadużywając częstokroć dobrodzieystwa prawa, dozwalaiącego zastępowania Aktami Znania dowodów wieku swoiego, usiłuią tym sposobem udaremnić cel przepisami Ustaw Cywilnych, i Statutem urządzaiącym Starozakonnych zamierzony; niemniey, iż z powodu tak nieoznaczoney dostatecznie ilości funduszu przez maiętnego Kapitalistę (Rentier) posiadać się maiącego dla uzyskania z tego tytułu Konsensu na zawarcie Małżeństwa, jak i nieoznaczoney dostatecznie odpowiedzialności Wóytów za wydawane wspomnione Konsensa wydarza się, iż takowe Starozakonnym, pewnego sposobu do życia niemaiącym, przeciw Duchowi w mowie będącego Statutu, a mianowicie przepisem, w §. 17. tegoż zawartym, wydawanymi są: Dla zapobieżenia przeto nadal podobnym nadużyciom, stanowi: —

ARTY-

ARTYKUŁ 1.

Przez maiętnego Kapitalistę (Rentier) którego Syn z tego samego tytułu stósownie do przepisu w §. 17. Statutu, urządzaiącego Klassę Starozakonnych pod Litt. *b.* zawartego, ma prawo żądania Konsensu na zawarcie Małżeństwa, rozumie się ten, który udowodni Posiadanie Kapitału własnego, i nieobdłużonego naymniey Złpol. 25,000.— iż jako Kapitalista opłaca Podatek Osobisty, a nakoniec, iż Synowi swemu, w związki Małżeńskie wniyść zamyślaiącemu udzielił nieodwołalnie z własnego maiątku naymniey Złpol. 5,000. na fundusz dorobkowy.—

ARTYKUŁ 2.

Wóyci Gminni, którzyby Starozakonnym, nieposiadaiącym Kwalifikacyi Statutem urządzaiącym tę Klassę Mieszkańców, i ninieyszą Ustawą przepisaney,

Kon-

Konsensa na zawieranie Małżeństw wydawać poważyli się, zapłacą za Karę Złotych tysiąc, a nawet podług okoliczności w Urzędzie zawieszonymi, lub z Niego złożonymi bydź maią, przy zachowaniu form Konstytucyą przepisanych. — W wypadkach wątpliwych udawać się maią Wóyci Gmin do Rządzącego Senatu po rozstrzygnienie, a następnie do Postanowienia tegoż w wydaniu, lub odmówieniu Konsensu stósować się. —

ARTYKUŁ 3.

Akta znania w mieysce Aktów Urodzenia dla udowodnienia wieku, stósownie do Artykułu 70 Kodexu Cywilnego, i w formie, Dekretem Nayiaśnieyszego Króla Jmci Saskiego dnia 18 Marca roku 1809. przepisaney, przez Sądy Pokoju na zasadzie Zeznań Świadków wydawane, na rzecz Osób Starozakonnego Wyznania, dla nadania większey pewności Świadectwa, i sprawdzenia tożsamości Osób, maią bydź

przez

przez Świadków zaprzysięganymi w obecności Starozakonnego, lub Starozakonney, na rzecz któréy zeznanie następuie. — Świadkowie składaiący przy tych Aktach fałszywe Świadectwo, lub złożyć takowe offiaruiący, niemniey, i ubiegaiący się o uzyskanie takowego, maią bydź iako Oszuści podług §. 178. Kod: Kar: Czę: I. karanymi. — W razie zaś, gdyby się okazało, ż w mieysce właściwey Osoby dla podeyścia prawa, inna podstawioną została; natedy podstawiony, podstawiaiący, i Świadkowie, podobney, jak wyżey, w tym Artykule rzeczono, ulegną karze, z zaostrzeniem jednak przez §. 183. Czę: I. Kod: Kar: przepisaném, gdyby to oszustwo z przysięgą fałszywą ofiarowaną, lub złożoną złączoném było. —

ARTYKUŁ 4.

Urzędnicy Stanu Cywilnego nie będą mogli wcześniey spisywać Akta Małżeń-

stwa pomiędzy Osobami Wyznania Starozakonnego, jak w dni 30. po wydaniu Konsensu przez Wóyta na zawarcie Małżeństwa, a to pod nieważnością Aktu, i Karą pieniężną Złtpol: dwóchset, a nawet złożenia z Urzędu, gdyby po trzykroć przeciw powyższemu Zakazowi wykroczyli.— Wóyci Gminni zaś obowiązani będą w tymże samym dniu, gdy wydadzą Konsens, uczynić o tém Rapport Senatowi Rządzącemu.—

ARTYKUŁ 5.

Starozakonni zawieraiący związki Małżeńskie w drodze Religiyney, jawnie, lub potajemnie, niezawarłszy wprzód w drodze Cywilney Kontraktu Małżeńskiego przed właściwym Urzędnikiem Stanu Cywilnego, zapłacą za Karę Złtpol. tysiąc, z których połowa wpłynie do Skarbu Publicznego, a druga połowa wypłaconą będzie Donosicielowi, przy utaieniu Jego nazwiska; w razie zaś, gdyby Wykraczaiący

jący przeciwko ninieyszey Ustawie Starozakonni, nie byli w stanie zapłacenia pieniężney Kary, ukaranymi bydź maią Aresztem poprawczym, po pięć dni takowego Aresztu, za każde Złpol. 30. pieniężney Kary rachuiąc; podobney karze ulegną Starozakonni Duchowni, i Świadkowie, którzyby podobnym Szlubom, dla nadania Jm ważności Religiyney assystowali.— Dochodzenie, i karanie tego przestępstwa Sądom Zwyczaynym zostawiamy.— Co zaś dotycze dzieci spłodzonych z podobnego, a pod względem Cywilnym nieważnego związku, takowe niebędą mogły bydź nigdy uprawionymi, przez następnie zawarte Małżeństwo, ani bydź przysposobionymi przez swych Rodziców, a tem samem jako Prawe, lub Przysposobione dziedziczyć jakiegokolwiek po nich spadku.— Urzędnik zaś Stanu Cywilnego, któryby Dziecię z podobnego związku spłodzone, jako pochodzące z

pra-

prawego łoża w Aktach Stanu Cywilnego zapisał, za pierwszą razą zapłaci za karę Złpol. pięćset, a za drugą z Urzędu złożonym zostanie.—

Zalecamy przeto, i rozkazujemy, ażeby Postanowienie to, jako prawo od dnia pierwszego Miesiąca Lutego, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego roku obowięzujące, uważaném i od kogo zależeć będzie ściśle wykonaném było.— Ażeby zaś do publiczney doszło wiadomości, umieścić Go w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Naszém dnia dwudziestego osmego Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pierwszy Lutego 1822.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Kilkoletnym doświadczeniem przekonani, iż ścisleysze połączenie Wydziałów Senatu, oszczędzaiąc Korrespondencyi iaka częstokroć pomiędzy niemi z toku Interressów odbywać się musi, w Przedmiotach zwłaszcza, które pod dwiema względami, to iest: Administracyinym i Policyinym uważanemi bydź mogąc, do dwoch oddzielnych dotąd Wydziałów należały, posłuży do prędszego załatwienia Urzędowych czynności, a Mięszkańcóm

Kraju

Kraju ułatwi doznawaną niekiedy trudność w obieraniu drogi, którą w celu uzyskania skutku żądań swoich udawać się maią: Postanowiliśmy z trzech dotychczasowych wydziałów, dwa tylko przez włączenie Wydziału Policyi do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości utworzyć. Zważywszy zaś, że Jntendent Dóbr Narodowych dziś oddzielne Bióro składaiący i z Wydziałem Dochodów Publicznych porozumiewaiący się drógą Piśmienney Korrespondencyi, może mieć sobie oszczędzoną tę drogę przez wcielenie Go w rzeczony dopiero Wydział; przywieść to do skutku umyśliliśmy— Zkąd, że w Statucie przez Nas w dniu 15. Lipca 1816. ogłoszonym, a Wewnętrzne Urządzenie Senatu obeymuiącym wypada niektóre poczynić zmiany. Te więc znanieyszym wskazuiemy.—

A nay-

A nayprzód w §. 12. rzeczonego dopiero Urządzenia wymienione trzy Wydziały zamieniaią się w dwa, to iest: —

1. Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi.

2. Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu.—

Cała zaś z resztą osnowa tego Paragraphu w swoiey pozostaie mocy.—

Powtóre Przedmioty zatrudnień Wydziałowych podzielamy w ten sposób; iż Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi zatrzymuiąc wszystkie Materye, któremi się dotąd z przepisów §. 29. trudnił, przybiera ieszcze Materye dotąd do Wydziału Policyi i Milicyi należące, tak, iż wszystko, co w §. 30. rzeczonego wyżey Urządzenia wewnętrznego Senatu znayduie się wymienionym, będzie nadal przez Wydział spraw Wewnętrznych i Policyi za-

łatwia-

łatwianym, wyiąwszy Przedmioty, odnoszące się do Szynków, które do Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu przenoszą się.— Podobnież przedmioty, tyczące się Dochodów: Targowego, Opłat Policyinych, Kar Policyinych, i Stępla bądź w Lenii Sądowey, bądź Administracyiney używanego, które dotąd częścią w Wydziale Policyi, częścią w Wydziale Spraw Wewnętrznych załatwianemi były, maią bydź nadal rozpoznawanemi w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu, który przytém zatrzymuie wszystkie tamże wyrabiane dotąd Materye, §. 31. Urządzenia Wewnętrznego Senatu wyszczególnione.—

Potrzecie. Policya Lekarska, która w bez pośrednich stosunkach z Przepisów §§. 79. i 80. tegoż Statutu wynikaących, z dotychczasowym Wydziałem Policyi i Milicyi zostawała, utrzymować

bę-

będzie takież same z Wydziałem Spraw Wewnętrznych i Policyi—. Podobnież stosunki, §. 85. Biorowi Policyi Poszredniey wskazane przenoszą się niniéyszym do Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi.—

Poczwarte. Wszelkie Attrybucye lub Obowiązki, iakie w istnących Ustawach Kraiowych lub rozporządzeniach Senatu znayduią się przywiązanemi do Wydziału Policyi i Milicyi, służyć nadal będą Wydziałowi, pod Jmieniem Spraw Wewnętrznych i Policyi utworzonemu, podobnie iak do Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu należeć będą Attrybucye i Obowiązki ieżeliby iakie z trudnienia się przydzielonemi Mu świeżo Przedmiotami wypływały. Ato z dniem pierwszym Miesiąca Lutego r. b. z którym nowy porządek rzeczy zaprowadzonym mieć chcemy.—

Popią-

Popiąte. Bioro Intendenta Dóbr Narodowych, którego Obowiązki Rozdziałem XIII. Urządzenia Wewnętrznego Senatu są opisane, włączonym zostanie w teyże samey Epoce do Wydziału Dochodów Publicznych.—

Poszoste. Przeznaczenie Członków Senatu do Wydziałów że iest Attrybucyą Prezesa Senatu: Onemu więc zastósowanie liczby Senatorów, w każdym z dwóch teraz tworzących się Wydziałów zasiadać maiących, do ilości przydzielonych przedmiotów zostawiamy. Podział zaś pracy pomiędzy Członków Wydziału i oznaczenie zatrudnień niższych Urzędników samež Wydziały u siebie załatwią.—

Co wszystko ażeby, od kogo należy, ściśle zachowanym i do skutku przywiedzionym było, ninieyszym nakazuiemy. Ażeby zaś do Publiczney doszło wiadomości, Postanowienie to w Dzienniku

Roz-

Rozporządzeń Rządowych umieścić zalecamy.— Działo się i Uchwalono na Posiedzeniu Naszym dnia Jedenastego Miesiąca Stycznia, Tysiącznego Ośmsetnego Dwudziestego Drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jener: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest 1. *Lutego* 1822.

Nro 4621 Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu dziesiątym Grudnia 1821. roku, stósownie do wniesionego, i w myśl Artykułu XI. Konstytucyi poprzednio od Senatu przyiętego Projektu, uchwalone zostało jednomyślnie Prawo, ustanawiające Loteryą Krajową Klassyczną,

i Licz-

i Liczbową na dochòd Skarbu Publicznego; mocą ktòrego, rzeczone Zgromadzenie Reprezentantów, zmierzając do pomnożenia dochodów Skarbu Publicznego, środkami naymniey uciążliwymi, gdy znayduje, iż zaprowadzenie Loteryi Krajowey na wzór Państw Osciennych, naytrafniey zamiarowi temu odpowiedzieć może, stanowi: —

ARTYKUŁ 1.

Loterya Klassyczna, i Liczbowa na dochód Skarbu Publicznego w Kraju Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu od dnia 1. Czerwca roku 1822. zaprowadzoną bydź ma według Planu, przez Rządzący Senat ułożyć, i ogłosić się maiącego.—

ARTYKUŁ 2.

Rzeczone Loterye dla niedostatku funduszów Publicznych, maią bydź przez Rządzący Senat, przez publiczne Licyta-

cye

cya w dzierżawę wypuszczanymi, za dostateczną Kaucyą z strony Dzierżawców w gotowiźnie lub Zapisach Hypotecznych, złożyć się maiącą.—

ARTYKUŁ 3.

Dzierżawca Loteryów Krajowych zostawać ma pod ścisłém nadzorem Rządu, który przez Kommissarzy szczególnie do tego wyznaczonych, i wedle wydać się maiącey Onymże Instrukcyi wykonywanym będzie, stanowiąc rękoymią wiary publiczney.—

Zalecamy przeto, i rozkazujemy, ażeby Uchwała ta, jako prawo od dnia pierwszego Czerwca, tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku obowięzujące uważaną, i od kogo zależy dopełnioną była. Dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić ją w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Dzia-

ło

ło się na Posiedzeniu Senatu dnia dwudziestego Miesiąca Grudnia, tysiąc ośmset dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pierwszy Lutego 1822.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu ośmnastym Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku odbytém, uchwalone zostało jednomyślnością prawo, mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezen-

zen-

zentantów zważywszy; iż Sędziowie Pokoju, i Wóyci Gmin tak Mieyskich, jak Okręgowych, nie maiący za sprawowanie Urzędów swoich żadney wyznaczoney płacy, Artykułem III. prawa Seymowego, z dnia 10. Marca 1817. objęci, i w Klassie V. umieszczeni, w myśl Artykułu 2 prawa w dniu 7. Stycznia 1820. roku zapadłego, nakazującego wymierzanie ilości Podatku Osobisto - Klassyczno-Przemysłowego z zastosowaniem do każdey z osobna Kwalifikacyi Kontrybuenta, do opłaty namienioną wyżey Klassą V. oznaczoney pociągnieni, niepowinni wedle prawideł słuszności temu ciężarowi podlegać, stanowi: —

ARTYKUŁ I.

Sędziowie Pokoju, tudzież Wóyci Gmin tak Mieyskich, jak Okręgowych, nie mają bydź z tytułu Urzędów tych do rozkładu Podatku Osobisto - Klassyczno-

Prze-

 295.

Przemysłowego pociąganymi, i Urzędy te aczkolwiek w Artykule III. Prawa Seymowego, z dnia 10. Marca 1817. roku pod Klassą V. wymienione, nie powinny bydź poczytywanymi za Kwalifikacyą, służącą do powiększenia ilości Podatku, który Osoby piastuiące rzeczone Urzędy z innych własności w myśl Artykułu 2. Prawa Seymowego, z dnia 7. Stycznia 1820. roku opłacać są obowiązanymi.—

ARTYKUŁ 2.

Senat Rządzący wyda potrzebne w tey mierze, komu należy, rozkazy; z zastrzeżeniem jednak, ażeby summa na ogół Kontrybuentów Podatku Osobisto-Klassyczno-Przemysłowego rozłożyć się maiąca, przez usunięcie powyższey Kwalifikacyi, bynaymniey uszczuploną nie została.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to iako prawo od

dnia

290.

dnia pierwszego Miesiąca Czerwca tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego rokn obowięzuiące uważaném, i od kogo należy ściśle wykonaném było.— Ażeby zaś do publiczney doszło wiadomości, w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieścić Go rozkazaliśmy.— Działo się i uchwalono na Posiedzeniu Naszém, dnia dwudziestego czwartego Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłozzenia iest I. Lutego 1822. *Roku*

Nro 4801. Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów dnia dziewiętnastego Miesiąca Grudnia, Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku, uchwaloném zostało przepisaną Artykułem XIII. Konstytucyi większością głosów prawo, mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów

zwa-

zważywszy; potrzebę przepisania pewnych prawideł postępowania zachować się maiących, ilekroćby z mocy Artykułu 545. Kodexu Cywilnego, własność prywatna na użytek publiczny, za sprawiedliwém, i poprzedniém wynagrodzeniem zaymowaną była; — stanowi: —

ARTYKUŁ 1.

W wypadkach, gdyby dla użytku publicznego Stolicy, i Miast Okręgowych, prostowania, rozszerzania, i zakładania w tychże Placów, i Ulic, zgoła uskutecznienia tego wszystkiego, coby do potrzeb, i wygód publicznych zmierzało; niemniey, gdyby dla zakładania nowych Kanałów, Wodociągów, prostowania biegu Rzek Spławnych, i uprzątania z nich zawad spławności szkodliwych, własność prywatna na użytek publiczny zajętą bydź musiała, natedy Rząd po wysłuchaniu zdania Znawców, tudzież, iż niezbędnie za-

jętą

jęta bydź musi, wyda w tey mierze swoie Postanowienie, i starać się będzie przez dobrowolną ugodę ułożyć się z Właścicielem o odstąpienie jej na użytek publiczny.—

ARTYKUŁ 2.

Wrazie gdyby Właściciel do zawarcia dobrowolney ugody nie stawił się, lub też na proponowaném sobie wynagrodzeniu z strony Rządu nieprzestawał, własność prywatna zająć się mająca, sądownie oszacowaną i według tegoż oszacowania Właścicielowi wynagrodzoną będzie.—

ARTYKUŁ 3.

Jeżeli pomienione własności należeć będą do Instytutów, Korporacyjòw, lub Gmin, tudzież do Małoletnich, Bezwłasnowolnych, i Nieprzytomnych; natedy nieinaczey, jak za wynagrodzeniem na o-

szaco-

szacowaniu Sądowém opartém, na użytek publiczny zaymowanymi bydź mogą.—

ARTYKUŁ 4.

Każde Pastanowienie Rządu, oznaymuiące potrzebę zajęcia na użytek publiczny prywatney własności, ogłoszone bydź ma trzechkrotnie w Gazecie Krajowey, i Dzienniku Rządowym, tak dla zawiadomienia Właściciela, gdyby nie był na mieyscu, obecny jakoteż, i Wierzycieli.— Ci zaś, którymby jakowe prawa rzeczowe na zaymowaney własności służyły, maią bydź oddzielnie o zaieciu w sposób Kodexem Postępowania wskazany, zawiadomieni.—

ARTYKUŁ 5.

Assessor Prawny, lub inny z strony Rządu wyznaczony Patron, popierać będzie w Jego Jmieniu w Trybunale I. Jnstancyi wyjednanie Sądowey Taxy Własności, na użytek publiczny zaiąć się ma-

iącey,

łącey, a to według form Kodexem Postępowania wskazanych.—

ARTYKUŁ 6.

Właścicielom w Kraju niezamieszkałym, i nieprzytomnym, w czasie popierania Sądowego oszacowania, gdyby nie mieli żadnych w mieyscu Zastępców, doda Trybunał I. Instancyi Kuratorów, wybrać się maiących z pomiędzy Patronów, i tym wszelkie Wezwania, Pozwy, i Wyroki, w ciągu Processu zapaść mogące, wręczonymi bydź powinny, z naznaczeniem terminów, do stawienia się w Sądzie Kodexem Postępowania dla zamieszkałych w Kraju przepisanych.—

ARTYKUŁ 7.

Wyroki, w Trybunale I. Instancyi zapadłe, tak względem Delegacyi Biegłych, jakoteż wyłączenia tychże, niemniey Wyroki ustanawiaiące szacunek wła-

sności zaymowaney, i przysądzaiące własność takową jako odstąpioną na użytek publiczny, będą podlegać Oppozycyi do dni ośmiu od wręczenia Wyroku Exekucyi, a Appellacyi do dni czternastu, również od wręczenia Wyroku rachuiąc, z zostawieniem, nadto, gdyby Decyzye różniły się w treści, albo jeżeli Fakultet Prawny Uniwersyteta Krakowskiego roztrząsnąwszy Akta uzna, iż iest powòd uskarżania się na zgwałcenie prawa, lub form istotnych Procedury, udania się w przeciągu dni czternastu od wręczenia Wyroku rachuiąc, do Sądu ostateczney Instancyi.—

ARTYKUŁ 8.

Po wręczeniu Właścicielowi lub Kuratorowi Wyroku Sądowego, ustanawiaiącego taxę, Rząd, jeżeli Właściciel wywiedzie się Extraktem Hypotecznym, iż żadne na niey nie znayduią się intabulowane ciężary, do rąk Jego szacunek wypła-

cić

cić nakaże; w przeciwnym zaś razie, lub gdyby Realność zaymowana, należała do Jnstytutu, Korporacyi, lub Gminy, do Małoletnich, Bezwłasnowolnych, lub Nieprzytomnych, a nakoniec gdyby Właściciel odebrać szacunku wzbraniał się, złożyć go nakaże w Depozycie Sądowym.—

ARTYKUŁ 9.

Summy złożone w Depozycie Sądowym za zaięte na użytek publiczny Własności Jnstytutów, Korporacyów, lub Gmin, nie będą mogły bydź inaczey podnoszonymi z Depozytu, iak za wyraźném Rządowém zezwoleniem.—

ARTYKUŁ 10.

Trybunał I. Jnstancyi za złożeniem z strony Popieraiącego oszacowania urzędownie zeznanego Kwitu z wypłaconey Właścicielowi całkowitey Summy Szacunkowey, lub złożoney w Depozycie Sądowym, wyda na rzecz Rządu Wyrok przy-

sądza-

sądzaiący Własność takową, jako odstąpioną na użytek publiczny, z wyszczególnieniem tak iey natury, jak ustanowionego sądownie Szacunku, i uskutecznioney wypłaty; poczém Wyrok takowy do Akt Hypotecznych wniesionym zostanie, gdy się stanie prawomocnym.—

ARTYKUŁ 11.

Koszta prawne, i oszacowania ponosić ma wyłącznie Skarb publiczny.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to, jako prawo, od dnia pietnastego Miesiąca Lutego Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego roku obowięzuiące uważaném, i od kogo należeć będzie, ściśle zachowaném było.— Dla podania zaś do powszechney wiadomości, w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych, umieścić go rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Naszém dnia dwudziestego czwartego Miesiąca Grudnia, Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jener: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pietnasty Miesiąca Lutego 1822. Roku.—

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Czyniemy wiadomo wszem w obec, i Każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy; a mianowicie Mieszkańcom Miasta Wolnego Krakowa, i Jego Okręgu, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu 3. Stycznia 1822; uchwalone zostało jednomyślnością prawo, mocą którego toż Zgromadzenie Reprezentantów chcąc słuszną przynieść ulgę w opłacie Podatku Osobisto - Klassyczno - Przemysłowego Zegarmistrzom, Jubilerom, i

Złotni-

Złotnikom, w nieco wysokiey Klassie do opłaty tego Podatku pociągnionym, stanowi, iż: —

Zegarmistrze, Jubilery, i Złotnicy, opłacaiący dotąd Podatek Osobisto-Klassyczno-Przemysłowy w Klassie VIII, według przepisu Ustawy Seymowey, z dnia 10 Marca r. 1817, począwszy od dnia pierwszego Czerwca Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego Roku, opłacać będą tenże Podatek w stósunku Klassy piątey, do którey się przenoszą.—

Zalecamy przeto, i rozkazujemy, ażeby Uchwała ta, jako prawo od dnia pierwszego Czerwca Tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku obowięzujące, uważaną, i od kogo należy dopełnioną została; dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić ią w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.—

Dzia-

Działo się na Posiedzeniu Senatu w Krakowie dnia osmego Stycznia Tysiąc ośmset dwudziestego drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pierwszy Lutego 1822.

308.

Nro 10. Dzien: Głów.

My Prezes, i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów dnia dwudziestego drugiego Grudnia tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku, przyiętą została jednomyślnością Uchwała, mocą którey

Toż

Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy, iż przygotowany, a przez Senat Rządzący przyięty Plan Budowy nowego Gmachu w mieysce zburzonego Starego Ratusza, zapewnia Skarbowi pożytek, dogadza wygodzie, i potrzebie publiczney, i odpowieda upięknieniu Stolicy: W duchu Ustawy poprzedniego Zgromadzenia Reprezentantów, pod dniem 1. Marca r. 1817. zapadłey, i wyznaczenie w czasie swoim potrzebnych funduszów na wystawienie tey Budowy, za przyięciem, i przedstawieniem stósownego Planu następnym Zgromadzeniom uchwalaiącey, stanowi, co następuie: —

ARTYKUŁ 1.

Na Fundusz Budowy nowego Gmachu, około Wieży Ratuszney, w Rynku Miasta Krakowa stoiącey, wedle Planu przez Rządzący Senat przyiętego, a Zgromadzeniu Reprezentantów przedstawione-

go,

go, przeznaczamy oprócz Summy 17,000. Złpol: Budgetem na rok bieżący wskazaney, ieszcze połowę dochodu, z Loteryi Krajowey w Roku 18$\frac{22}{23}$ wpłynąć do Skarbu publicznego mogącego.—

ARTYKUŁ 2.

Dom Rządowy, Kommissya zwany, pod Nrem 6. w Rynku stoiący, i z powodu dużey dezolacyi swoiey przez porysowanie się Murów głównych znacznego nakładu na restauracyą wymagaiący, ma bydź rozebranym, a Materyał z Niego do Budowy w Artykule poprzedniem ninieyszey Ustawy wzmiankowaney, użytym.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to, iako prawo od dnia pierwszego Miesiąca Lutego tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku obowięzuiące uważaném, i od kogo należy ściśle wykonaném było.— Ażeby zaś do

po-

powszechney doszło wiadomości, umieścić go w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Naszém, dnia drugiego Stycznia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest I. Lutego 1822. *Roku.*

Nro 4777. Dzien: Głów.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu ośmnastym Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku, zapadła jednomyślnością Uchwała, mocą którey Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy,

iż

iż po przeprowadzeniu Obłąkanych dla Jch dogodnieyszego umieszczenia, z domu, pod Liczbą 609. przy Ulicy Szpitalney stoiącego, i własnością tegoż Jnstytutu będącego, do Gmachu Rządowego S. Ducha, dom tenże nieużytecznym stanie się; — niemniey, iż dochody z wydzierżawienia onegoż spodziewane, nieodpowiedzą według wszelkiego podobieństwa nakładom na reparacyą onegoż, i zwyczayne utrzymanie wyłożyć się mogącym, stanowi: iż:

Dom pod Liczbą 609. przy Ulicy Szpitalney stoiący, i Jnstytutu Obłąkanych własnością będący, ma bydź dla pomnożenia funduszów wspomnionego Jnstytutu za poprzedniém oszacowaniem przez publiczną Licytacyą sprzedanym, pod warunkami przy sprzedarzy domów Rządowych, Prawem Seymowém pod dniem 31. Grudnia Roku 1818. zapadłém wskazanymi, i summa z tey sprzedaży wynikaiąca,

ca, na procent za przyzwoitém zabezpieczeniem na rzecz Jnstytutu Obłąkanych lokowaną.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to iako prawo od dnia pierwszego Miesiąca Lutego tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego rokn obowięzuiące uważaném, i od kogo zależy ściśle wykonaném zostało.— Dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić Go w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Działo się i uchwalono na Posiedzeniu Naszém, dnia dwudziestego pierwszego Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pierwszy Lutego 1822.

Nro 58. *Dzien: Głów.*

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu 3. Stycznia 1822. roku odbytém, uchwalone zostało jednomyślnie Prawo, co do zakładu na dom roboczy, mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy, iż paragraphem

pięć-

pięćdziesiątym dziewiątym prawa w dniu dwudziestym siòdmym Miesiąca Grudnia tysiąc ośmset dwudziestego pierwszego roku, Senat Rządzący zobowiązanym został do wydania urządzenia, podciągaiącego Klassę Wyrobniczą po Miastach pod dozór, i Kontrollę Policyyną, tudzież znaglania do robòt za miernèm wynagrodzeniem tych, którzyby się pod pozorem Wyrobku włoczęgą, i próżniactwem zabawiali, stałego Mięszkania nie mieli, i pomimo napomnień Władz Policyinych nieudowodniwszy sposobu godziwego zatrudnienia, z którego maią utrzymanie, do pracy się nie brali.— Chcąc ułatwić środki wykonania przepisów namienionego dopiero Paragraphu, stanowi : —

ARTYKUŁ 1.

Będzie dom pracy, przeznaczony dla umieszczania Włóczęgów, Ludzi podcyrza-

rzanych, lub bez służby zostaiących, i innych nie mogących się wywieść z sposobu uczciwego utrzymania życia.—

A R T Y K U Ł 2.

Na pierwszy Zakład domu tego przeznacza się Summa Złotych polskich dziesięć tysięcy, która na Budgecie $18\frac{22}{23}$ roku umieszczoną bydź ma.—

A R T Y K U Ł 3.

Senat Rządzący wewnętrzne takowego domu urządzenie przepisze.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Uchwała ta, iako prawo od dnia pierwszego Lutego tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku obowięzuiące uważaną, i od kogo należy dopełnioną była;— dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić Ją w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.—

Dzia-

Działo się na Posiedzeniu Senatu dnia osmego Stycznia, tysiąc ośmset dwudziestego drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłozzenia iest I. Lutego 1822. *Roku.*

Nro 4722 Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów dnia siedmnastego bieżącego Miesiąca, stósownie do wniesionego, i w myśl Artykułu XI. Konstytucyi od Senatu przyiętego Projektu, zapadła jednomyślnie Uchwała, mocą któréy Toż Zgromadzenie zważywszy; iż fundusze tak stale do

domu

domu Ogólnego schronienia Ubogich przywiązane, jakoteż z Offiar, staraniem Towarzystwa Dobroczynności zbieranych, pochodzące, nieodpowiadaią potrzebie utrzymania ilości Osób w trudnych ninieyszych okolicznościach przytułku w tym domu Opieki szukaiących, stanowi: —

ARTYKUŁ I.

Połowa czystego Przychodu z Loteryi Krajowey, wedle Uchwały Seymowey, z dnia 10. Miesiąca Grudnia 1821. roku zaprowadzić się maiącey, jaki się po odtrąceniu Kosztów Administracyi Onego w Roku Etatowym 18^{22}_{23} okaze, ma bydź na pomnożenie funduszu domu ogólnego schronienia Ubogich, pod Opieką Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie zostaiącego, na ten jeden raz obròconą; — druga zaś połowa rzeczonego Przychodu, zostanie pod zarządzeniem Senatu, na potrzeby ogólne Kraju przeznaczoną. —

ARTYKUŁ 2.

Sposób uskutecznienia tego Podziału zastòsowany do Urządzeń, jakie względem Przychodu z Loteryi wydanymi zostaną, Senat Rządzący oznaczy.—

Które to Postauowienie, ażeby jako od dnia 1. Czerwca 1822. i na rok szczególnie Etatowy $18\frac{22}{23}$ obowięzuiące uważaném było, ninieyszém do kogo należeć będzie zalecamy.— Działo się na Posiedzeniu Naszém dnia dziewietnastego Miesiąca Grudnia tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Microszewski Sekr. Jener: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest 1. *Lutego* 1822.

Nro 4187 Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu dwunastym Grudnia, Tysiącznego Ośmsetnego Dwudziestego Pierwszego Roku, jednomyślnością przyięto Uchwałę; mocą którey, Toż Zgromadzenie Reprezentantów, zważywszy potrzebę témczasowego zaopatrzenia Kościo-

ła

ła Parafialnego Czernichowskiego, w Kollacyi Rządowey zostaiącego, w fundusz odpowiadaiący utrzymaniu dostateczney liczby Kapłanów, i posługi Religiiney przy tymże Kościele, a to dopóki fundusze Zgromadzenia Rorantystów przy Kościele Katedralnym Krakowskim przez Nayiaśnieyszych Królów Polskich ustanowionego, od Zeszłych Rządów za opłatą Kompetencyi na Skarb zajęte, z których potrzeby rzeczonego Parafiialnego Kościoła opatrywanymi bydź powinny, do swego właściwego w zupełności nie wrócą przeznaczenia, stanowi: —

ARTYKUŁ I.

Począwszy od dnia 1. Czerwca roku 1822. aż do chwili powrócenia Zgromadzeniu Rorantystów wszelkich funduszów, przez zeszłe Rządy za opłatą Kompetencyi na Skarb zajętych, z których również potrzeby Kościoła Czernichowskiego opatrywa-

trywanemi bydź powinny, ma bydź ze Skarbu Publicznego Kościołowi Parafiialnemu Czernichowskiemu corocznie wypłacana Kompetencya w Summie Złotych Polskich dwa tysiące dwieście, z których Kommendarzowi Wieczystemu Congrua, przez byłą Kommissyą Organizacyiną ustanowiona w Summie Złotych polskich tysiąc dwieście-- Wikaryuszowi Złotych polskich sześćset, a na posługę Kościelną, i inne potrzeby Złotych polskich czterysta przeznacza się.—

Zalecamy przeto, i rozkazujemy, ażeby Postanowienie to za obowięzujące od dnia pierwszego Czerwca tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku uważaném, i od kogo zależy dopełnioném było.— Dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić Go w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Działo się na

Posie-

Posiedzeniu Senatu dnia pietnastego Miesiąca Grudnia, tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłozzeuia iest Iszy Miesiąca Czerwca 1822. Roku.

Nro 12. Dzien. Gł. Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu dwudziestym siódmym Miesiąca Grudnia tysiącznego ośmsetnego dwudziestego pierwszego roku, uchwaloném zostało jednomyślnością urządzenie, zakreślaiące Prawa, i obowiązki, pomię-

dzy

dzy Panami, a Służącymi zachodzące.— Mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy, jak dalece wpływa na spokoyność domową, obyczaie, porządek, i samo nawet bezpieczeństwo publiczne, urządzenie Służących, Czeladzi, i Wyrobników, i poddanie tychże pod bliższy nadzór Policyiny, stanowi tym końcem, co następuie: —

URZĄDZENIE OGÓLNE.

§ 1.

Przez Ustawę ninieyszą o Służących, Czeladzi, i Wyrobnikach, rozumie się urządzenie, zakreślaiące Prawa, i obowiązki, pomiędzy Panami, i Służącymi, Gospodarzami, i Czeladzią Wieyską, Naymuiącymi do robót po Miastach i Wyrobnikami zabezpieczaiące wzaiemne tych praw, i obowiązków wykonanie, niemniey przepisy, poddaiące tę klassę Ludzi pod

bliż-

bliższy dozór Władz Policyinych, i zmierzaiące do utrzymania w niey porządku, i karności.—

§ 2.

Przez Służąch, niniewszey Ustawie ulegaiących, rozumieią się Osoby obojey Płci, i wszelkiego Wyznania, które do Usług pospolitych domowych jakiegobądź rodzaiu na pewny czas za umowioną zapłatą zobowiązuią się, i nad którymi Władze Policyine bliższy dozór, i pieczą mieć są obowiązane, jakimi są: Kamerdynery, Kucharze, Kucharki, Lokaje, Lehnlokaje, Odzwierni, Kredencyrze, Frotery, Markiery, Stangreci, Forysie, Posługacze, Stajenni, Pomocnicy Kuchenni, Stróże, Parobcy, Garderobiane, Pokojówki, Mamki, Piastunki, Szynkarki, i tym podobne.— Wyłączaią się zas od tey Ustawy:

a. Officyaliści prywatni, i Służący wyższey Klassy, jakoto: Kommissarze,

Mar-

Marszałkowie, Koniuszowie, Murgrabiowie, Panny Dworskie, Ekonomowie, Pisarze Prowentowi, Lesniczowie, i tym podobni.—

b. Czeladz, i Uczniowie terminujący u Kupców, Professyonistów, i Rzemieślników, jako ulegaiący Oddzielnym Ustawom Seymowym, względem urządzenia Rzemiosł, i Handlu dnia 30. Grudnia r. 1820, i 8. Stycznia 1821. zapadłym, i ogłoszonym.—

§ 3.

Przez Czeladź Wieyską rozumieią się Ludzie w Miastach, i na Wsiach do robót pospolitych Gospodarskich, i Rolniczych utrzymywani, takimi są: Włódarze, Karbowi, Polowi, Gajowi, Młynarczykowie, Fornale, Parobcy, Dziewki, Owczarze, Pasterze, i Pasterki; Czeladź w Gorzelniach pracuiąca, Ogrodniczkowie, i tym podobni.—

§ 4

§ 4.

Przez Wyrobników rozumieią się Ludzie za cząstkową robotą po Miastach chodzący, i do takowey bądź dziennie, bądź w miarę naznaczoney pracy, wynaymuiący się.—

TYTUŁ I.

O wzaiemnych Prawach, i obowiązkach Panów i Służących.—

ODDZIAŁ I.

O warunkach, i skutkach Umowy—

§ 5.

Od zobopólnych Umów, i ugody zależą stósunki wszelkich zobowiązań, i należytości pomiędzy Panami, i Służącymi, które obustronnie dopełnionymi bydź maią.—

§ 6.

Umowy podobne nie mogą bydź zawieranymi, stósownie do Artyk. 1,780 Kod: Cywil: iak tylko na czas pewny i ograniczony.

§ 7.

Służący Płci Oboiey, chcący przyiąć służbę, powinni mieć prawo zarządzania swą Osobą, lub mieć zezwolenie tych, od Których prawnie zależą, jakoto: Małoletni od Rodziców, i Opiekunów, Kobiety zamężne od Mężów.—

§ 8.

Wchodzący w nową służbę powinien okazać, iż ostatnią w sposób godziwy opuścił.—

§ 9.

Niemożna przez prywatne Umowy ubliżać prawom, tyczącym się porządku publicznego, i dobrych Obyczaiów.—

§ 10.

Stósownie do przepisu §. 27. Statutu, urządzaiącego Starozakonnych, nie iest wolno Starozakonnym brać do usług swoich Chrześcian, wyiąwszy dni Sabatu i Swiąt takich, w których Jm Wyznanie zabrania trudnienia się Sprawami domowymi; zakaz ten jednakowoż nie rozciąga się do Starozakonnych, którzy przez Rząd za Cywilizowanych uznanymi zostali, a to stósownie do Artyk: 1. i 2. Ustawy Seymowey, w dniu 19. Grudnia r. 1818. zapadłey. —

§ 11.

Umowy, i zobowiązania się do służby, któreby ubliżały zastrzeżeniom w powyższych piąciu §§*ch* zamkniętym są nieważne, i w miarę okoliczności ściąga ą na obie Strony umawiaiące się Kary prawem przepisane.—

§ 12

§ 12.

Umowy, i ugody między Panem, czyli Panią, a Służącymi zawierane szczególniey, i wyraźnie oznaczać powinny zapewnienia co do rodzaiu służby, przeciągu czasu teyże, ilości zapłaty, i zobowiązań względem stołu, i strawnego, tudzież odzieży, czyli Liberyi. —

§ 13.

Umowy na piśmie, lub ustnie zawieranymi bydź mogą. —

§ 14.

Ugoda uważa się za zawartą, gdy Służący lub Służąca podeymuie się obowiązków, wzaiemnie umówionych, przestaie na przyrzeczonych sobie z strony Pana lub Pani warunkach, lub przyjmuie zadatek. —

§ 15.

Jlość zadatku zależy od zwyczaiu

miey-

mieyscowego, lub też od umowy, potrąca się zwyczaynie w Zasługach, ieżeli się inaczey nie umówiono. —

§ 16.

Podarunki dane przez Pana lub Panią Służącemu, nie mogą bydź z zasług potrącanymi. —

§ 17.

Zwrot zadatku nie może uwolnić Służącego od stawienia się do służby, i iey wedle zawartey umowy wypełnienia, i owszem Służący, któryby zawarł umowę, lub zadatek powziął, a w czasie właściwym do służby nie stawił się, policyinie ukaranym bydź ma, i do obięcia służby znaglonym. — Również Pan przez samo odstąpienie danego zadatku Służącemu, nie może uwolnić się od obowiązku dotrzymania zawartey z Niem umowy, gdy ten w czasie właściwym do pełnienia usług stawi się, ugoda iest ważną, i żadna

pra-

prawna przyczyna rozwiązania teyże, lub niezwłocznego oddalenia Służącego nie zachodzi. —

§ 18.

Jeżeli Służący w kilku mieyscach razem służbę przyiął, ten Pan ma pierwszeństwo do Niego, ieżeli Go trzymać zechce, który pierwey dał zadatek, innym zwrócone bydź powinny. Przyimuiący kilka w jednym czasie zadatków, lub podeymuiący się w kilku mieyscach razem służby, oprócz zwrotu nieprawnie wziętych zadatków za czyniony zawód, policyinie ukaranym bydź ma.—

§ 19.

Względem przeciągu czasu służby stanowi zobopólna ugoda — Umowa w tey mierze w Miastach stósownie do zwyczajów mieyscowych, i wzaiemney dogodności Stron umawiaiących się na lata,

kwar-

kwartały, i miesiące zawieraną bydź może.—

§ 20.

Dla porządku, i zapobieżenia sprzeczkom wynikaiącym z opóźnienia się Służących w przybywaniu do służby ustanawiaią się w zwyczaynych służbach Kwartalnych następniące termina stałe, w których Służący do swych powinności stawić się powinni, jakoto: 2. Stycznia, 2. Kwietnia, 2. Lipca, i 2. Października.—

§ 21.

Przed terminem, i bez poprzedzaiącego wypowiedzenia, gdyby inaczey umòwionèm nie było, ani Pan Służącego oddalić, ani Służący służby opuścić nie może, chyba za wzaiemnèm zezwoleniem, i w przypadkach, niżey §§. 36, 46, 48 wyszczególnionych.—

§ 22.

Czas do wypowiedzeń obustronnych oznacza się w rocznych Służbach na tygodni sześć — w Kwartalnych na dwa tygodnie — a w Miesięcznych na tydzień przed terminém; w razie gdyby wypowiedzenie nie było zrobionem; służba tém samém na następny Rok, Kwartał, lub Miesiąc przedłużoną zostanie.—

ODDZIAŁ 2gi.

O Prawach, i obowiązkach Panów względem Służących.

§ 23.

Rzetelność, łagodność, i opieka są istotne obowiązki Pana w postępowaniu względem Służących.—

§ 24.

Pan obowiązany regularnie wypłacać Służącemu przyrzeczone, i wysłużone zasłu-

sługi, i uiszczać rzetelnie wszelkie z ugody należące One nuż dostarczenia.— Tam gdzie żadney nie ma umowy, względem terminów płacenia zasług, stanowi się: iż w służbach miesięcznych, i Kwartalnych, z końcem każdego upłynionego Miesiąca, a w rocznych z końcem każdego Kwartału płaconym bydź powinny.—

§ 25.

W wymaganiu od Czeladzi, i Służących powinności, ma mieć wzgląd, na Jch siły, i zdrowie; — w Karaniu w drodze karności domowey, którey granice w Części II. Kodexu Karnego naznaczaią się, winien bydź sprawiedliwym, i umiarkowanym, tudzież Opieką swoią od czyichkolwiekbądź pokrzywdzeń onych zasłaniać powinien.—

§ 26.

Pan nieodmówi Służącym przyzwoitego czasu do odbywania obowiązków Religiynych Jch Wyznania.—

§ 27.

Jeżeli służący w czasie swey służby na zdrowiu zapadnie, i kosztem Pana kurowanym iest, wydatki na to poniesione z zasług potrącone bydź mogą. —

§ 28.

Gdyby Służący przez pokrzywdzenie, lub złe obeyście się Pana na zdrowiu uszczerbek poniosł, Pan odpowiedzialnym iest za czyn, i skutki podług praw do takowego czynu stósownych. —

§ 29.

Pan Służącego przed czasem, i bez przyczyny prawney oddalaiący, do wynagrodzenia Onegoż w Jego należytościach obowiązanym zostanie, w obliczeniu należytości takowych, zasługi, żywność, odzież, ieżeli ugoda podobne warunki obeymowała, rachowanym bydź maią. —

§ 30.

§ 30.

Może iednak Pan oddalić Służącego przed wyiściem czasu Służby Jego, i to natychmiast bez wypowiedzenia:

a Gdy w powierzonych sobie wydatkach o nierzetelność przekonanym zostanie.--

b. Gdy przeciw Panu, lub temu, któremu Pan zwierzchni dozór nad Nim powierzył, dopuszcza się obmowy, nieposłuszeństwa, i nieuszanowania.--

c. Gdy popełnił przestępstwo, za które Wyrokiem na Areszt dłuższy nad dni sześć skazanym został. —

d. Gdy Dzieci Pańskie, lub inne, pod Opieką Pańską zostaiące Małoletnie Osoby do złych Czynów namawia. —

e. Gdy dostanie iakiey zaraźliwey, i obrzydliwey choroby. —

f. Kiedy na Jmie Pańskie towary, lub inne potrzeby bezpłatnie bierze, lub innych

nych Służących do podobnych przestępstw namawia. —

g. Gdy za fałszywém Swiadectwem wśliznął się do służby. —

h. Jeżeli spokoyność domową narusza. —

Za dwóchtygodniowym wypwoiedzeniem zaś:

a. Gdy oddane sobie rzeczy przez swą niezdatność i nieostrożność wystawia na uszczerbek i szkodę. —

b. Gdy z ogniem i światłem nieostrożnie się obchodzi, i pomimo przestrog niepoprawnym się okazuie. —

c. Gdy dla piiaństwa, gry, bałamuctw niepilnuie służby, lub z Współdomownikami kłotnie czyni —

d. Gdy Służąca okazała się bydź w ciąży, w tym iednak przypadku Zwierzchność Policyina mieyscowa przez Pana ostrze-

strzeżoną bydź powinna, aby przyzwoicie w tey mierze, i Prawem przepisane środki przedsięwziętemi zostały. —

§ 31.

We wszystkich przypadkach §. 30. wyszczególnionych, Służący z własney winy przed końcem służby odprawiony, nie iest mocen żądać większego wynagrodzenia, iak za czas pełnioney służby. —

§ 32.

Pan nie może znaglić Służącego do pozostania nadal w swych usługach po terminie służby w czasie przyzwoitym wypowiedzianey, ani tym końcem Zaświadczenia Onemuż zatrzymywać. —

§ 33.

Pan obowiązanym iest wydać Służącemu Swiadectwo rzetelne i zgodne z prawdą, ważne wady i nałogi spostrzeżo-

 ne,

ne, oraz większe przestępstwa, których się Służący w czasie Służby dopuścił, w Świadectwach takowych wyrażonymi bydź powinny. —

§ 34.

Wolno iest Służącemu, czuiącemu się bydź pokrzywdzonym przez obwinienia niesłuszne w Zaświadczeniu, dalszą służbę Onemuż tamuiące, zanieść przeciwko Panu zażalenie do Wóyta Gminy Właściwey, i śledztwa domagać się. —

§ 35.

Gdy zażalenie zaniesione uznane będzie sprawiedliwém, zobowiązany będzie Pan do wydania Służącemu takiego Swiadectwa, na iakie podług uskutecznionego śledztwa zasłużył; w przypadku uporu Pana z Urzędu Wóyt Gminy Służącemu Swiadectwo wyda z wyrażeniem powodów. —

O D-

ODDZIAŁ 3ci.

O Prawach i obowiązkach Osób w służbie zostaiących.

§ 36.

Służący powinni się zachować w służbie, wiernie, trzeźwo, i pilnie, i z należytém dla Pana lub Pani, i Jch familii Uszanowaniem. — Wszelkie rozkazy Pana, lub tego, który w Jmieniu Pańskim zarządza, Prawu nieprzeciwne z zupełném posłuszeństwem, i szczerością uskuteczniać, tudzież do Rozporządzeń, i Zwyczaiów wewnętrznych w Domu zaprowadzonych, stosować się są obowiązani. —

§ 37.

Wykraczaiący przeciwko takowym powinnościom, a w szczególności dopuszczaiący się;

a. Zaniedbania w Służbie i nieposłuszeństwa. —

b. Przeniewierzeń, i oszukaństw, chociaż w drobney rzeczy. —

c. Zuchwalstwa, kłótni, plotek, i obmowy w Domu lub za domem. —

d. Oddalania się z domu; bez wiedzy i zezwolenia Pana, a tym bardziey przepędzenia nocy za domem. —

e. Uczęszczania do Szynkowni, piiaństwa i innych obyczayności przeciwnych bałamuctw. —

f. Nieostrożnego z ogniem, i światłem obchodzenia się. —

Gdy po napomnieniu, i umiarkowanym z strony Pana lub Pani skarceniu niepoprawnymi się okażą, za każdem zaskarżeniem do Wóyta Gminy właściwey zaniesionem przez tegoż po rozpoznaniu przewinien Policyinie ukaranymi zostaną. — Wspólnicy, lub namawiaiący Służących do podobnych występków, podobnym karom ulegną. —

§ 38

§ 38.

Nikt od Służących nie powinien nabywać fantów, i rzeczy bez przekonania, że te są ich własnością; — Nabywaiący bez tey ostrożności, nie tylko w każdym czasie rzecz Pańską, lub Jey szacunek zwrócić Panu bezpłatnie obowiązanym będzie, ale nadto Policyinie ukaranym zostanie. —

§ 39.

Niewolno utrzymuiącym Szynki przyimować od Służących na Skład w zastaw, a tém bardziey za trunki iakiegokolwiek bądź rodzaiu, chociażby naymnieyszey wartości fantów pod karą Policyiną, oprocz zwrotu rzeczy, i utraty prawa żądania zaliczonych pieniędzy, lub zborgowanych trunków. W razie powtórnego dopuszczenia się przez Szynkarza podobnego wykroczenia, Wóyt Gminy obowiązanym będzie donieść o tém Rządowi. —

§ 40.

Obostrzenia powyższe §§. 37, 38, i 39. obięte niewyłączaią dochodzeń, i oddzielney odpowiedzialności, jeżeli dopełnione wykroczenia są większey wagi, i należą do przypadków, na które prawo ostrzeysze Kary przepisuie.—

§ 41.

Służący w ciągu swey służby obowiązanym iest bydź troskliwym o dobro Pańskie, strzedz całości powierzonych sobie rzeczy, i zapobiegać, ile tylko iest w jego mocy, szkodzie i pokrzywdzeniom Pana. Jeżeli umyślnie, lub z własney winy, i wyraźnie przeciw rozkazowi Pana postępuiąc szkodę Panu zrządza, do wynagrodzenia takowey iest obowiązanym, i Pan mocen iest stósowne w zasługach uczynić Mu potrącenie.—

§ 42.

W każdym przypadku, gdzie Służący odpowiedzialnym się staie za szkody

Panu

Panu zrządzone, Pan mocen będzie, lub sam zatrzymać, lub gdyby te po za domem były, żądać w drodze Policyiney od Wóyta Gminy zatrzymania rzeczy, i własności Służącego na zabezpieczenie teyże odpowiedzialności, winien jednak przedmiot ten wnieść niezwłocznie, gdzie z Prawa należy.—

§ 43.

Służący obowiązany iest donieść Panu o niewierności, w innych Sługach dostrzeżoney; zamilczaiący wiadomą sobie drugich Współsłużących niewierność pociągniętym bydź może do wynagrodzenia szkody w takiey części, w iakiey wykraczaiący nie będzie w stanie oney wynagrodzić.—

§ 44.

Służący samowolnie, i bez słuszney przyczyny służbę przed czasem opuszczaiący do pełnienia Jey Policyinie zwróco-

nym

nym zostanie, i w miarę uznaney winy, Policyiney Karze ulegnie.—

§ 45.

Przez czas oddalenia się z własney winy Służącego, lub gdy ten zasłużoną Karę Aresztu ponosząc, służby swey nie pełni, wolno Panu innego na jego koszt wynaiąć.—

§ 46.

Maią prawo iednak Służący żądać uwolnienia od służby przed terminem bez poprzedniczego w §. 22. oznaczonego wypowiedzenia —

a. Z przyczyny choroby, lub ułomności Ciała, które Jch czynią do służby niezdatnymi.—

b. Gdy Pan z zbytnią surowością, i ostrością z Niemi się obchodzi, i przez gwałtowne, a często powtarzane swe postępowanie, niebezpieczeństwem u-

szko-

szkodzenia Onych na zdrowiu zagraża, bądź od podobnych pokrzywdzeń z strony familii, lub Domowników opieką swą nie zasłania.—

c. Gdy Jm wysłużoną zapłatę zatrzymuie, lub innych warunków ugody nieuiszcza —

d. Gdy Pan namawia Jch do uczynków, prawami zakazanych, lub dobrym Obyczaiom przeciwnych.—

e. Gdy Pan podróż przedsiębierze odległą, i naczas dłuższy, niż Służącego do Usług ugodził.—

§ 47.

W przypadkach wyżey w § 46. wyszczególnionych, Pan do uwolnienia Służącego, i do zaspokoienia Jego należytości, z ugody wynikaiących obowiązanym iest; w czém gdyby z strony Pana trudność czynioną była, Służący samowol-

nie

nie służby opuścić nie może, i zaskarżenie do Wóyta Gminy właściwey zanieść powinien.— Wòyt zaś okoliczność tę podług przepisów w ninieyszey Ustawie zawartych załatwić.—

§ 48.

Równie mogą domagać się Służący uwolnienia od służby przed Jey ukończeniem; za poprzedniém jednak uwiadomieniém Pana dwoma tygodniami pierwey, i zwrotem nadebranych zasług, lub innych umówionych należytości.—

a. Gdy Jch Rodzice, lub Krewni dla nagłey pomocy w Gospodarstwie żądaią mieć przy sobie.—

b. Gdy z powodu spadłey Sukcessyi oddalenie się Jch iest potrzebném.—

c. Z przyczyny ożenienia, lub Zamęzcia.—

Przyczyny takowe, gdy Pan tego żądać będzie, Służący przed Wòytem Gminy właściwey udowodnić powinien.—

§ 49.

Sługa odprawiaiący się, wszystko, co Mu przez Pana powierzoném było, oddać ma rzetelnie, i w zupełności.—

§ 50.

Co się dotycze przepisów względem zaprowadzenia Książeczek, obeymuiących rodowód Każdego Służącego, lub Służącey, i Swiadectwa z pełnioney służby, w które każden z Nich opatrzonym bydź powinien, ustanowienie Stręczycieli, Kantorów zleceń, rozciągnienia dozoru nad Służącymi bez służby zostaiącymi, i Lehnlokaiami, czyli Służącymi do usług dziennych naymuiącymi się, Senat Rządzący ogłosi w tey mierze swoie przepisy, i zachowanie tychże zapewni Sankcyą Kar w tytule IV. ninieyszey Ustawy wymienionych, i w obrębach tamże wskazanych; z dodatkiem jednak znaglenia do robót mieyscowych, za miernem wynagrodzeniem

Lu-

Ludzi podeyrzanych Obyczaiów, i z zamiłowania próżniactwa nieidących do służby, gdyby stałego zamięszkania nie mieli, i godziwego sposobu utrzymowania się nieudowodnili, a to aż do czasu obięcia służby, lub udowodnienia innego prawego sposobu utrzymywania się.—

TYTUŁ II.

O Czeladzi Wieyskiéy.

§ 51.

Rodzay Służby Czeladzi Wieyskiey, i Jey należytości zależą od zobopólnych między Nią, a Panem, czyli Gospodarzem przez ugodę zawartych zobowiązań.—

§ 52.

Zastrzeżenia powyższe w Tytule *Iszym* §§ 6, 7, 8, 9, 10, i 11. zawarte, tudzież przepisy w tymże Tytule o wzaiemnych prawach, i obowiązkach Panów, i Służących, ile te do przypadku zastósowanymi

bydź

bydź mogą, zachowanymi bydź maią, i względem Czeladzi Wieyskiey.—

§ 53.

Przeciąg czasu służby Wieyskiey iest pospolicie roczny.—

§ 54.

Karność i zapobieganie wszelkiego rodzaiu pokrzywdzeniom Czeladzi Wieyskiey, należy do Wóytów Gminnych, lub Jch Zastępców po Wsiach.—

§ 55.

Zastępcy Wóytów po Wsiach, równie czuwać maią nad zachowaniem się Czeladzi, i o wykorzenienie pospolitszych zdróżności i nałogów mieyscowych, starać się są obowiązani.—

§ 56.

Ani Czeladź służby swey opuszczać, ani Gospodarz Czeladzi oddalić nie może

przed

przed czasem ugodą zawarowanym, chyba w przypadkach takowych, jakie znoszą ugodę między Panem i Służącym, podług powyższych przepisów, w §§ 30, 46, i 48. zawartych, po należytém Jch przed Wóytem Gminy Właściwey, lub Jey Zastępcą udowodnieniu.—

§ 57.

Co do świadectw z służby, w które Czeladź służąca po Miastach zawsze, a po Wsiach jedynie w wypadkach udawania się na służbę do inney Wsi, Gminy, lub Miasta opatrzoną bydź ma.— Senat Rządzący ogłosi w tey mierze stósowne Urządzenie, i zachowanie Onegoż Sankcyą Kar policyinych, w Tytule 4*m* ninieyszey Ustawy wymienionych, i w obrębach tamże wskazanych zapewni.—

T Y-

TYTUŁ III.

O Wyrobnikach.

§ 58.

Wyrobnicy winni uskuteczniać dokładnie, i w swym czasie robotę którey się podięli.— Opaźniaiący robotę, lub porzucaiący zaczętą w miarę uznaney winy, oprócz wynagrodzenia zrządzoney szkody, policyinie ukaranymi bydź maią.—

§ 59.

Senat Rządzący wyda Urządzenie, podciągaiące Klassę wyrobniczą po Miastach pod dozór, i Kontrollę policyiną, i takowe zaopatrzy Sankcyą Kar Policyinych, w Tytule *4m* ninieyszey Ustawy wyszczególnionych; niemniey iak i znaglenie do robót za miernem wynagrodzeniem tych, którzyby się pod pozorem wyrobku, włóczęgą, i próżniactwem zabawiali, stałego mięszkania nie mieli; i pomimo napo-

mnień Władz Policyinych, nieudowodniwszy sposobu godziwego zatrudnienia, z którego maią utrzymanie, do pracy się nie brali. —

T Y T U Ł IV*ty*.

O Karach w ogólności, przedawnieniu, i wykonaniu ninieyszey Ustawy.

§ 60.

Wóyci Gmin Mieyskich w Stolicy, a Wóyci, i Jch Zastępcy po Wsiach w Okręgu, iako i Urzędnicy Policyini rozpoznawać, i załatwiać będą podług ninieyszey Ustawy z pośpiechem, i bez wszelkich kosztów, i użycia Papieru Stęplowego po spisaniu iedynie Wywodów Słownych, wszelkie Skargi, między Panami a Służącymi, Gospodarzami a Czeladzią, naymuiącymi Wyrobników a Wyrobnikami, z powodu wykroczeń w służbie lub wynaiętey pracy wynikłe, wymierza-

iąc

iąc Kary policyine z wolném odwołaniem się dla stron od Ich decyzyi, do Wydziału Policyi w Senacie.—

§ 61.

Urząd Policyi Pośredniey dodawać będzie w każdym razie Wóytom potrzebnéy pomocy.—

§ 62.

Kary Policyine, na przestępstwa w ninieyszey Ustawie zawarte, gdzie te częścią IIą Kodexu Karzącego, dotąd obowięzuiącego wyraźnie oznaczonymi nie są, zastósowanymi bydź maią do następuiącego rodzaiu, i stopnia Kar Policyinych, w Zasadach do nowego Prawodawstwa na przestępstwa Policyine przepisanych, jakoto: Kary Aresztu od 24. godzin do Miesiąca jednego, z zaostrzeniem chłostą cielesną do Piąg 10. lub postem o Chlebie i Wodzie, Kary chłosty nie przechodzącey piąg 20. i Kary pieniężney do

Złop: Sto.— Użycie iednego, lub drugiego gatunku Kary, lub zaostrzenia, zostawia się roztropności Wóytów lub Jch Zastępców, którzy w tey mierze na stan zdrowia Karanego, Jego maiątku, stopień Jego przewinienia, większą lub mnieyszą przewrotność Jego umysłu, nałogi, i niepoprawności, pomimo poprzedniego ukarania wzgląd mieć będą.—

§ 63.

Co do przedawnienia, mocą którego umarzaią się wszelkie spory o zasługi, i zapłatę pomiędzy Panem, a Służącym, Gospodarzem, i Czeladzią, Naymuiącym roboty, i Wyrobnikami wynikaiące, niemniey iak i Kary za przestępstwa w ninieyszey Ustawie wymienione, przepisy w tey mierze w Kodexie Cywilnym, i Części II Kodexu Karzącego zawarte zachowanemi, i do wszelkich przestępstw Policyinych w ninieyszey Ustawie wyszczególnionych, chocby

choćby takowe w Części II. pomienionego Kodexu Karzącego wymienionymi nieznaydowały się, rozciągnionymi bydź maią.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to, iako prawo od dnia pierwszego Miesiąca Kwietnia roku bieżącego obowięzuiące uważanem, i od kogo należy, ściśle dopełnionem było.— Dla doyścia zaś do powszechney wiadomości, w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych, umieścić Go rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Naszém, dnia czwartego Miesiąca Stycznia, tysiącznego ośmsetnego, dwudziestego drugiego roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest 1. *Kwietnia* 1822.

Nro 546. Dzien: Głów.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Postrzegaiąc od czasu wprowadzenia w Wykonanie Statutu, przez Kommissyą Organizacyiną dnia 2. Czerwca 1818. w przedmiocie Urządzenia Rachunkowości wydanego, a w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieszczonego, iż oznaczony tamże §. 14. Skład Osób przy Kassie Głównej, nie mogł wydołać służbie; zwłaszcza, że był zastósowanym do Przepisu

§. 7.

§. 7. tegoż Statutu wskazanego, ażeby wybieranie od Szczególnych Kontrybuentów Podatków: Kominowego, Targowego, Osobistego i. t. p. drobnych, ale licznych Wpływów Woytom Gmin lub Officyalistom Policyinym było poruczonym, a który Przepis nie mógł bydź do skutku przywiedzionym, tak z powodu niemożności żądania po Wóytach bezpłatnie służących Kaucyi za całość wybierać się mogących Podatków, iako też z względu, iż Biórą Wóytów niemogłyby bydź bezpiecznym Składem Grosza Publicznego. Dla czego Officyalistom Kassowym musiała bydź ciągle dodawana Pomoc w Dietaryuszach, których utrzymywanie więcey ieszcze Skarb kosztowało, niż by kosztować mogło pomnożenie Służby Kassowey.— Postanowiliśmy przez zaprowadzenie zmiany w namienionym wyżey Paragraphie 14 Statutu Rachunkowość Urządzaiącego, postawić Kassę Główną w możności obey-

ścia

ścia się bez Dyetaryuszów, a tém samym Oszczędzić Skarbowi Publicznemu tego rodzaju nadzwyczayny wydatek. — Od dnia więc pierwszego Miesiąca Marca roku bieżącego Służbę Kassy Głównéy składać będzie:

1. Kassyer, który iest Naczelnikiem Kassowym. —

2. Kontrollor maiący drugi Klucz od Kassy. —

3. Adjukt Kontrollora do pomagania mu w prędszym odbywaniu Stron, do Kassy przychodzących, i wyręczania go w razie słabości lub legalney nieobecności. —

4. Buchhalter Kassowy. —

5. Vice-Buchhalter — poprzedzaiącemu w czynnościach pomagaiący. —

6. 7. i 8. Trzey Kancellıści stopniowaną płacę pobierać maiący. —

9 Sługa Kassowy —

Tę

Tę zaś zmianę wyiąwszy, inne przepisy Rzeczonego Statutu w swoiey Pozostaią mocy, co ażeby do powszechney doszło wiadomości, Postanowienie ninieysze w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieścić polecamy.— Działo się na Posiedzeniu Naszym w Krakowie dnia piętnastego Lutego Tysiącznego Ośmsetnego dwudziestego drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jen. Senatu.

369.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcom Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu; wiadomo czyniemy; iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów w dniu 2. Stycznia 1822. uchwalone zostało jednomyślnością Prawo, podwyższaiące opłatę Wpisową w Sprawach Rozwodowych, mocą którego Toż Zgromadzenie Reprezentantów zważywszy,

wszy, iż Cena stępla kosztów Sądowych, Ustawą Seymową byłego Xięztwa Warszawskiego dotąd w Kraju Naszym obowięzuiącą co do Wpisów w Sprawach Rozwodowych oznaczona, zgodnie z dobrem publiczném podwyższoną bydź może, stanowi:

ARTYKUŁ 1.

Cena Papieru stęplowego do Wpisu w Sprawach Rozwodowych, prawem Seymu Xięztwa Warszawskiego w dniu 23. Grudnia 1811. w Warszawie ogłoszoném, wedle paragraphu dziesiątego litery *d.* naywyżey w kwocie Złotych polskich sześćset ustanowiona, oznacza się ninieyszém w naywyższey Kwocie Złotych polskich dwa tysiące; stopnie zaś niższey opłaty, Sądy do proporcyi maiątku obydwóch Osòb rozwodzących się ustanawiać będą.—

ARTY-

ARTYKUŁ 2.

Czuiący się bydź uciążony wymiarem opłaty stęplowey, może udać się po zmnieyszenie takowey do Rządzącego Senatu, który rozpoznawszy stan odwołuiącey się Strony, opłatę takową ostatecznie oznaczy.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Uchwała ta, iako prawo od dnia pierwszego Marca tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku obowięzuiące uważaną, i od kogo należy, dopełnioną była; — dla podania zaś do publiczney wiadomości, umieścić Ją w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Senatu w Krakowie dnia osmego Stycznia, tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest I. Marca 1822. *Roku.*

Nro 49 Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna; komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcóm Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów, w dniu drugim Stycznia 1822. roku, uchwaloném zostało jednomyślnością prawo, zmnieyszaiące opłatę dodatkową Wpisu w Sprawach, gdzie zapadł Wyrok Spór ostatecznie nierozstrzygaiący w osnowie następuiącey:

Zwa-

Zważywszy, iż ustanowiona Patentem stęplowym Xięztwa Warszawskiego dotąd obowiązuiącym opłata dodatkowa Wpisu w Sprawach, gdzie zapadł Wyrok, sporu ostatecznie nierozstrzygaiący, uciązliwą staje się, dla Stron spór wiodących w przedmiotach małey wartości, z powodu iż takowa przenosi częstokroć ilość opłaty tytułem Wpisu główney Sprawy wniesioney; końcem uproporcyonowania teyże stęplowey opłaty, stanowi co następuie:

Od dnia ogłoszenia ninieyszey Ustawy opłata dodatkowa wpisu od Stron spór wiodących w sprawach, gdzie zapadł Wyrok przygotowawczy, przedstanowczy, lub inny iakikolwiek główney Sprawy ostatecznie nie rozstrzygaiący stósownie do przepisu § 14. Patentu stęplowego Xięztwa Warszawskiego, dotąd w Kraju tuteyszym obowiązuiącego pobierana, w razach gdzieby podług brzmie-

nia

nia dopiero powołaney Ustawy w przedmiotach małey wartości przenosiła ilość opłaty tytułem Wpisu do główney Sprawy wniesioney, ma bydź tylko w ilości ròwney teyże opłacie od Stron Spór wiodących wymaganą, i uiszczaną.—

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Uchwała ta, jako prawo, od dnia pierwszego Marca Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego roku obowięzuiące uważaném, i od kogo należy, dopełnioną była.— Dla podania zaś do powszechney wiadomości, umieścić ią w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych, rozkazaliśmy.— Działo się na Posiedzeniu Senatu w Krakowie dnia osmego Stycznia, Tysiącznego ośmsetnego dwudziestego drugiego Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jener: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest pierwszy Miesiąca Marca 1822. *Roku.*—

JNSTRUKCYA
DLA
KOMITETU EKONOMICZNEGO.

Ustanawiaiąc Senat Uchwałą, z dnia 14. Grudnia 1821. do Licz: 4672. Dziennika Głów: zapadłą Komitet Ekonomiczny, i wzywaiąc do Jego Składu wedle myśli §. 78. Organizacyi Wewnętrzney Senatu Szanownych Obywateli, niemiał innego Zamiaru, iak utwierdzić Związek Szczęśliwéy pomiędzy Rządzącym, a Rządzonemi iedności, poddać z otwartością pod Kontrollę Opinii Publicznéy ważny Czyn Szafunku znaczney bardzo części grosza Publicznego, a zasiągaiąc Rady i pomocy Osób, których wiadomości, talenta, i doświadczenie pomyślny przedsiewzięcia te-

go Skutek zaręczaią, dobrze zrozumianą oszczędnością przysporzyć funduszów na roboty, do Wygody Publiczney, upięknienia Miasta, lub Kraju, a nawet przyiemności mieszkańców zmierzaiące.—

Maiąc sobie tym sposobem oznaymiony Cel tego postanowienia Szanowne Członki Komitetu, łatwo zrozumieią; iż nie iest życzeniem Senatu obarczać Jch piśmienną pracą, lub wymagać od Nich poświęcenia się temu zatrudnieniu, aż do zapomnienia o swoich; lecz tylko wezwać Jch Gorliwości, ażeby wspieraiąc usiłowania Rządu, raczyli poddawać mu środki osiągnienia zamiaru, iakie Jm się zdawać będą nayskutecznieyszemi; — Bydź świadkami, i wglądać, czyli Ci, którym grosz Publiczny na powyżey wymienione Cele przeznaczany powierzanym zostaie, używaią Go z należną oszczędnością, a ieżeli można wskazywać Jm środki tańszego teyże samey czynności załatwie-

twienia. Nadewszystko zaś baczyć na sposób wykonywania robot w szczegółach, i Szafunek Materyałów, czego wprawne tylko Oko Znawcy, i Praktycznego Gospodarza dostrzedz zdoła, a naczém trwałość, i gruntowność dzieła, równie iak dobrze zrozumianą oszczędność zawisła.—

Pierwsze z wymienionych dopiero zatrudnień, to iest: porozumiewanie się Komitetu z Rządem załatwiać się będzie bez żadnych korrespondencyi lecz tylko pomocą iednego z Senatorów, do tego stósownie do życzeń Komitetu wyznaczyć się maiącego, któremu każdy Proiekt Budowy, czy Reparacyi, bądź Sprawunku; wydatek Grosza Publicznego za sobą ciągniący, do Senatu wniesiony, udzielonym zostanie. Senator ten przełoży Go Komitetowi na zwyczaynym, lub gdyby nagłość potrzeby wymagała, na nadzwyczaynym Posiedzeniu Jego, który rzecz rozważywszy, da wzglęedem przyniesione-

go

go Proiektu, Planu, czyli Wykazu kosztów swoie zdanie, i Uwagi, ieżeli iakowe dać zapotrzebne osądzi, tudzież doradzi, czyli to przedsięwzięcie ma bydź w Entrepryzę puszczonym, lub pod zarządem Ekonoma uskutecznionym, i iak wielki Awans byłby na ten przedmiot istotnie potrzebnym? Zdania te lub Uwagi większością Obecnych na Posiedzeniu Członków Komitetu przyięte, a przez Prezyduiącego podpisane, Delegowany Senator przyniesie wraz z Proiektem, do którego się ściągaią, i odda pod rozwagę Senatu. Zdania Komitetu, niebędą wprawdzie dla Senatu obowiązuiącemi, wszelako chociażby od Nich w Naradzie odstąpiono, w Aktach Senatu pozostać będą powinny.—

Gdy Senat przedstawiony sobie, i tak poprzednio strutynowany Proiekt, Plan, lub Wykaz kosztu zatwierdzi, zwróci Go Wydziałowi Właściwemu do wykonania.

Ten

Ten zaś albo uskuteczni Licytacyą na wypuszczenie w Entrepryzę, ieżeli tak uchwalono będzie, albo odda Operat Ekonomowi Mieyskiemu do uskutecznienia roboty mieyscowey. Umowy z Rzemieślnikami, bądź Naiemnikami do uskutecznienia Dzieła potrzebnemi, równie iak z Entreprenerami dostarczenia Materyałów, zawierać będzie Ekonom w Obecności Komitetu, w Komplecie zwyczaynym zebranego, który, ieżeliby widział tego potrzebę, może, zazawiesiwszy czynność do iakiego krótkiego czasu, przyzwać znacznieyszą Liczbę współubiegać się mogących Rzemieślników, Naiemników, czy Entreprenerów dostarczeń, w celu sprobowania; czyliby kto taniey podanych warunków uskutecznić niezechciał? Skoro zaś umowa, czyli Kontrakt Obustronnie przyiętą zostanie, Prezyduiący w Komitecie Onę poświadczy, i tak poświadczona tylko umowa, po zatwierdzeniu Jey

przez

przez Senat, będzie mogła bydź do Rachunków przyiętą.—

Że za zwyczay przy każdym polecaniu Robót Publicznych wydawanemi bywaią Ekonomowi Mieyskiemu Awanse, do zatwierdzonych Wykazów kosztu zastósowane, z których Ekonom udowodnione Rachunki składać iest obowiązanym. — Skoro więc Ekonom będzie miał iaką bądź czynić wypłatę, co zwykle w każdą Sobotę odbywa się, winien przed uskutecznieniem oney przedstawić Likwidacyą do każdey z fabryk w wykonaniu będących wystósowaną, Komitetowi w Komplecie zebranemu, który znalazłszy ią stósowną do zatwierdzoney umowy lub uskutecznioney z dokładnością roboty dozwoli na Niey wizę przez Prezyduiącego położyć, a tak poświadczona Likwidacya będzie służyć Biurowi Rachuby w sprawdzeniu Rachunków za wskazówkę, iż kwity na uskutecznioną wedle niey wypłatę przez

Eko-

Ekonoma uzyskane przyiętemi Onemu bydź mogą, i powinny. Rozumie się zaś samo przez się, iż Gorliwość Szanownych Członków Komitetu niedozwoli, aby poświadczenie takowe bez naocznego przekonania się o rzeczywistości dopełnioney z dokładnością roboty, lub dobroci dostarczonego Materyału następowało. Dla czego w każdey umowie dodanym bydź ma warunek, iż Rzemieślnik, Robotnik, lub dostarczyciel nieodbierze zapłaty, gdyby Komitet podaney przez Ekonoma Likwidacyi poświadczenia swego na powodach, tamże w krótkości wyrazić się maiących, odmowił. Czém gdyby się żądaiący zapłaty czuł pokrzywdzonym, uda się za Posrzednictwem Delegowanego przy Komitecie Senatora do Senatu po ostateczne tey okoliczności rozstrzygnienie, Ekonom Mieyski winien także będzie oznaymować Komitetowi w każdą Sobotę, co w następuiący tydzień, i iakiemi środkami

kami uskuteczniać zamyśla, a nawet i o każdey byteż naymnieyszéy reparacyi.—

Zdarzaią się wypadki, wskazuiące potrzebę czynienia Wydatków, niemogących bydź przewidzianemi, lub nagłych dla zapewnienia bezpieczeństwa Publicznego reparacyi, naymnieyszéy niecierpiących zwłoki; Reparacye te bez wydanych Awansów Ekonom uskuteczniać musi; lecz też zwykle takowe małym bardzo kosztem, a nayczęściey Materyałem, w Składach Skarbowych będącym załatwianemi bywaią. Takie więc Wydatki Ekonom zrobiwszy usprawiedliwi one przed Komitetem, który po sprawdzeniu rzeczy, Rachunek Jego poświadczy.—

Ekonom Mieyski zdaie także zwykle Rachunki z Materyałów, w Składach Rządowych będących, naprzód zakupowanych, lub przy rozbieraniu Budowli Rządowych otrzymowanych, i onych szafunku. Przed-

miot

miot ten iest wielkiey wagi, lecz oraz naytrudnieyszy do Kontrollowania. Podchlebia sobie też Senat, iż Szanowne Członki Komitetu przeniknąwszy się potrzebą zwròcenia w tę Stronę naywiększey Uwagi, zechcą się tym przedmiotem szczególniey wedle Prawideł Praktycznego Gospodarstwa zatrudnić. Ekonom Mieyski poddaiąc Mu, iak się wyżey rzekło, w Sobotę Likwidacye wypłat pieniężnych podawać także będzie sporządzone na dwie ręce Wykazy użytego wciągu upłynionego tygodnia do każdey z osobna Fabryki Materyału, z Składów Ekonomicznych dostarczonego, z wyrażeniem iego ilości, gatunku, tudzież mieysca, zkąd, i dokąd wziętym został? Likwidacye takowe przez Komitet poswiadczone służyć będą Ekonomowi w iednym Exemplarzu za dowòd do Rachunku Szczegółowego, z każdey oddzielnie fabryki zdawać się maiącego, i dołączenia wartości onego do Wydatków,

na

na tęż Fabrykę poniesionych; w drugim zaś za dowód Wydatku przy Rachunkach Magazynowych. Samo zaś z Siebie rozumi się, iż Komitetowi wolno iest przez Delegowanych z swego Grona w każdym czasie przekonywać się o pozostałych Zapasach, i utrzymowane w Ekonomii Mieyskiey Regestra Magazynowe z rzeczywistem Stanem Zapasów sprawdzać, ilekroćby tego widział potrzebę.—

Nakoniec ponieważ użycie Aresztantów do Robót Publicznych, równie iak Pociągów Skarbowych wchodzi także w Rachunki kosztów, na Fabryki ponoszonych, a oprócz tego służy w Systęmacie Rachunkowości do przenoszenia tych Zarobków na właściwe fundusze, Ekonom Mieyski winien także będzie Komitetowi podawać do poświadczenia cotygodniowe w podwóynych Exemplarzach Wykazy użycia Aresztantów, i Pociągów, z których

ieden

ieden do Szczegółowych Rachunków każdey fabryki; drugi zaś do Ogólnego Rachunku Zarobkowego ma służyć za dowód.—

Nieprzyzwoitości lub nadużycia, ieżeliby iakie Komitet w przypatrywaniu się z bliska Szczegołóm Czynności Ekonomicznych spostrzegał. Zechce Delegowanemu do znoszenia się z Niem Senatorowi wskazywać, który spisawszy w krótkości takowe spostrzeżenia, i one równie podpisem swym, iak Prezyduiącego w Komitecie zaopatrzywszy, będzie obowiązanym bezwłocznie o Nich Senat zawiadomić.—

Wewnętrzne Komitetu urządzenie, równie iak Podział Zatrudnień pomiędzy Członków Jego, Senat samemuż Komitetowi zupełnie zostawia. To tylko zastrzega sobie, ażeby Szanowne Członki tak zechciały się ułożyć, iżby w każdą Sobotę, lub w Piątek, ieżeliby w Sobotę dzień

Swię-

Swięty przypadał, posiedzenie Ekonomiczne bez zawodnie mieysce miało.—

Posiedzeniu temu Ekonom Mieyski obecnym bydź powinien, chybaby Go Komitet od tego uwolnił. W razie zaś słabości, lub koniecznego Zatrudnienia Jego, Adjunkt Ekonomii zastępować Go powinien, który to Adjunkt zarazem służyć będzie Komitetowi za Aktuaryusza, w razie gdyby do tego od Prezyduiącego był wezwanym. Jeżeliby także obecność którego z Członków Urzędu Budowniczego, Dozorcy Materyałów, Konduktorów i t. p. była potrzebną; takowy przyzwany od Prezyduiącego w Komitacie, stawić się natychmiast powinien będzie.—

w Krakowie dnia 29 Stycznia 1822.

Senat Rządzący Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, Jego Okręgu.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jen. Senatu.

Nro 105 Dz: Gł: Sen.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec, i każdemu z osobna, komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie Mięszkańcom Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu, wiadomo czyniemy, iż na Posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów dnia siodmego Stycznia, tysiąc ośmset dwudziestego drugiego roku, przyjętą została jednomyślnie Uchwała, mocą któréy toż Zgromadzenie Reprezentantów Przekonawszy się z dowodów sobie przedstawionych; że Kościołek S. Krzyża wraz

z uwo-

z dwoma domkami, do Niego należącymi przy Ulicy Długiey w Przedmieściu Kleparz stoiący, a w moc Uchwały Zgromadzenia Reprezentantów, dnia 29. Grudnia r. 1817. zapadłey sprzedany, iako pusty, i funduszów dostatecznych na podźwignienie go do pierwszego Stanu nie posiadaiący, od dawna okazuie się bydź wcielonym do Kościoła S. Floryana, a fundusze Jego do Zgromadzenia XX. Wikaryuszów, pieczą Dusz trudniących się; stanowi co następuie: —

ARTYKUŁ 1.

Summa Złtpol: cztery tysiące dziewięćset za sprzedany Kościół pusty S. Krzyża wraz z dwoma domkami obok Niego stoiącymi powzięta, i na Dobrach Ziemskich za opłatą prowizyi po 5 od 100 lokowana, przeznacza się w połowie na reparacyą budowy Kościoła; — w drugiey zaś połowie na pomnożenie funduszu XX. Wikaryuszów S. Floryana, i prowi-

zye

zye od tego Kapitału dotąd do Skarbu publicznego wpływaiące, maią bydź od dnia 1. Czerwca r. 1822. poczynaiąc, nie iuż Skarbowi, lecz w połowie XX. Wikaryuszom, a w drugiey połowie Przełożonemu Kościoła S. Floryana opłacanymi, które także w oddzielney Kassie, na reparacyą Kościoła przeznaczoney, ciągle utrzymywać winien pod obowiązkiem zdania Rachunku —

ARTYKUŁ 2.

Gdy XX. Wikaryusze Kościoła S. Floryana odzyskawszy i inne fundusze do Kościoła S. Krzyża niegdyś przywiązane, przez przekazanie Im mocą ninieyszey Uchwały połowy procentu od wspomnionego Kapitału do pierwiastkowego stanu fundacyi wracaią; — przeto Władza Duchowna z swey strony urządzi, ażeby także wszelkim Obligacyom, do funduszów tych przywiązanym, zadosyć czynili. —

ARTY-

ARTYKUŁ 3.

Senat Rządzący upoważni Assessora Prawnego do zeznania zlewku prawa w połowie na rzecz reparacyi Kościoła, a w drugiey połowie na rzecz Wikaryuszów tegoż Kościoła, przy Assystencyi Kommissarza od Władzy Duchowney delegować się maiącego. —

Zalecamy przeto, i rozkazuiemy, ażeby Postanowienie to, iako prawo od dnia pierwszego Czerwca 1822. roku obowięzuiące uważanem, i od kogo należy, ściśle wykonanem było; — ażeby zaś do powszechney doszło wiadomości, umieścić Go w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych, rozkazaliśmy. — Działo się na Posiedzeniu Naszém, dnia dwudziestego drugiego Stycznia, tysiącznego ośmsetnego, dwudziestego drugiego roku. —

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Dzień ogłoszenia iest 1. Marca 1822. *Roku.*

Nro 102, *Dz: Gł: Sen.*

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Gdy obraz Stanu Skarbu publicznego Wolnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu jest przedmiotem Każdego Mięszkańca Kraju tuteyszego, nader interessuiącym; postanowiliśmy przeto rozkazać, ażeby Budget Przychodów, i Rozchodów ogólno-Krajowych na rok $18\frac{22}{23}$ zbiorowo wedle przepisów Statutu urządzaiacego Zgromadzenia Polityczne, a mianowicie Artykułu 151. tegoż Statutu ułożony, i przez Zgromadzenie Reprezentantów, w dniu 5. Stycznia

Stycznia roku bieżącego przyięty, drukiem ogłoszony, i w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieszczonym został.— Działo się na Posiedzeniu Naszém w Krakowie dnia 22. Stycznia 1822. Roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jen. Senatu.

BUDGET NA ROK 18$\frac{22}{23}$
CO DO PRZYCHODÓW.

Ner Porządkowy	TYTUŁ Iszy *Podatki Stałe.*	Przez Zgromadzenie Prawodawcze na rok 18$\frac{22}{23}$ przyięty Złt. pol:	gr
1	Podatek Podymnego -	204,819	8
2	dtto Subsidium Charitativum -	23,120	18
3	dtto Offiary 40. grosza	51,472	2
4	dtto Offiary 24. grosza	73,425	26
5	dtto Offiary 20. grosza	1,796	28
6	dtto Offiary 10. grosza	3433	2
7	dtto Łanowy. - -	121	8
	Summa Tytułu Igo	358,189	2

Nr porządkowy	TYTUŁ IIgi *Dochody Niestałe.*	Przez Zgromadzenie Prawodawcze na rok 18$\frac{22}{23}$ przyięty. Złt. pol.	gr.
8	Podatku Czopowego od trunków, iakoto: Wódek, Okowity, Szumówki, Araku, Likieru, Piwa, Angielskiego, Porteru, Miodu Maliniaku, Wiśniaku, tudzież od Win podług przecięcia 5 let:	202,427	14
9	Podatek Osobisto-Klassyczno-Przemysłowy	87,884	—
10	z Poczty podług przecięcia	4,974	5
11	z Papieru Stęplowego, podług przecięcia 5*cio* letnego - -	42,794	19
12	z Soli podług Kontraktu od 1. Czerwca 1822. r.	195,000	—
13	z Opłaty roczney od Konsensów, na sprzedaż tytuniu tabaki, i Kart do gry podług przecięcia 5*cio* letnego -	2,530	19

z Opła-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18$\frac{12}{13}$ przyięty Złpol.	gr.
14	z **Opłaty od Szynków** podług przecięcia *5cio* letnego - -	38,651	22
15	z Opłaty od Fiiakrów dto	601	3
16	z Opłaty Redut od Pana Kluszewskiego, podług Kontraktu - -	200	—
17	z Tax, i Kar policyinych, tudzież od pozwoleń utrzymywania Muzyk, Widowisk, podług przecięcia *5cio* letnego -	4,113	13
18	z Robót Aresztanckich dto	6,704	28
19	Opłaty Kuracyiney, od Wchodzących, i Wychodzących Osób z Szpitala Wenerycz: i Domu Obłąkan: podług przecięcia - - -	1,679	18
20	z Domów Narodowych podług Wykazu -	6,989	7
21	Czynszu dzierżawnego, z Domów Akademickich	380	—

Do-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18$\frac{22}{23}$ przyięty	
		Złpol.	gr.
22	Dochód z Loteryi, który w jedney połowie na Budowę około Ratusza, w drugiey zaś na Korzyść Towarzystwa Dobroczynności, obrocony będzie - . -		
	Summa Tytułu II.	594,930	21
	TYTUŁ III*ci*		
	Jntraty z Dóbr Narodowych.		
23	z Dzierżaw Dóbr Narodowych czasowych, i wiecznych - -	249,474	7
24	z Młynów Krakowskich	18,556	—
25	z Gruntu Latarnia zwanego, i Domu tamże -	440	—

z Bro-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18$\frac{22}{23}$ przyjęty	
		Złpol.	gr.
26	z Browaru Królewsk: nad Wisłą, i Szynku na Zamku w domu Skarbowym, podług Kontraktu do 31. Maja 1823.	2,775	—
27	z Dziesięcin podług Wykazu - - -	11,975	5
28	z Lasów Narodowych, podług przecięcia 5*cio* letnego - -	15,398	11
29	z Kopalń, i Hut approximative - -	20,000	—
	Summa Tytułu IIIgo	318,418	23

T Y T U Ł IV*ty*

Prowizye, i Czynsze Reempcyonalne

30	Prowizye od Kapitałów Rządowych, na dobrach lokowanych -	5,087	26

Pro-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18$\frac{22}{23}$ przyjęty Złpol.	gr.
31	Prowizye od Kapitałów z Erbpachtów dóbr Narodowych, tytułem Wkupnego zebranych	15,493	4
32	Czynsze Emphiteutyczne, i Reempcyonalne, na Dobrach, i Realnościach hypotekowane	3,580	—
33	Czynszu ziemnego Jawentar. od Starozakon. w Kazimierzu	3,600	—
34	Prowizye od Kapitałów na Szpital Wenerycznych	328	16
35	Prowizye od Kapitałów na Dom Obłąkanych	903	—
	Summa Tytułu IVgo	28,992	16

TYTUŁ Vty

Dochody IXciu Gmin Mieyskich.

Czyn-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18$\frac{22}{23}$ przyięty Złpol.	gr.
3o	Czynsze Ziemne, i Emphiteutyczne - -	4,298	25
37	Dzierżawy z Dóbr Mieyskich doczasowe, i Erbpacht. - -	18,957	3
38	Prowizye od Kapitałów tytułem Wkupnego z Dóbr Mieyskich Erbpachtów, tudzież za materyał z Murów Mieysk:	5,130	—
39	z Kramów, i innych drobnych Realności -	17,122	18
40	Targowego od Przekupek, podług przecięcia 5*cio* letnego - -	10,132	9
41	z Wagi Mieyskiey dto	1,266	11
42	Od pożyczania, i stęplowania miar, i wag dto	356	29
43	Od Konsensów na Rzemiosła, i Wyrobki raz jeden opłacanych, w mieysce dawnych tax		

od

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 48$\frac{22}{25}$ przyięty Złpol.	gr.
	od Prawa Mieyskiego podług przecięcia 5*cio* letnego - -	1,196	12
44	Prowizye od dawnych Kapitałów czynnych -	937	15
45	Pokładnego na Cmentarzu Głównym, podług przecięcia - -	612	18
46	Od Starozakonnych dodatek do Dochodu Kamelaryinego - -	6,536	—
	Summa Tytułu V*go*	66,526	20
	TYTUŁ VI*ty*		
	Extraordynaria.		
47	Exekutnego podług przecięcia 5*cio* letnego	1,868	10
48	z Szlachtuza Jeneralnego podług przecięcia 5. le…	16,548	21

z Fun-

Ner porządkowy		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok $18\frac{22}{23}$ przyięty	
		Złpol.	gr.
49	z Funduszu Rogatkowego, Mostowego, Lądowego, zwrot $\frac{1}{3}$ Części Jnspektorów Budownictwa, i Przychodów, Kancellaryi tegoż, a $\frac{1}{10}$ Części pensyi Urzędnikom Kass: - - -	4,270	—
50	Zwrot Kosztów na druki za Dzienniki Rząd. podług przecięcia - -	3,499	27
51	z Wpływów Extraordynaryinych approximative	100	—
	Summa Tytułu VIgo	26,286	28
	Ogół Przychodów	1,393,344	20

Oprócz tey Summy, pozostaie Remanentu z Rachunku roku Etatowego $18\frac{20}{21}$ Złpl. 6,910. gr. 25 den $15\frac{1}{2}$, wyraźnie sześć tysięcy dziewięćset dziesięć Złotych pol. dwadzieścia pięć groszy, pietnaście, i pół denarów.—

BUDGET ROZCHODÓW

na Rok Etatowy 18^{24}_{25}.

Tytuły.		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 18^{22}_{23} przyjęty	
		Złpol.	gr.
I	Na pensye Senatu z Wydziałami .	307,529	—
II	„ Potrzeby Kancellaryine, i Opał .	15,339	—
III	„ Sądownictwo .	138,200	—
IV	„ Akademiią i Szkoły fp. 8,200.	405,133	15
V	„ Opał dla Akademii, i Szkół . .	7,049	—
VI	„ Milicyą i Żandarmeryą . .	157,459	9
VII	„ Kompetencye .	30,461	20
VIII	„ Instytuta Dobroczynności . .	53,402	23
IX	„ Więzienia .	44,006	7
X	„ Opłacenie Prowizyi od Kapitałów .	2,570	—
XI	„ Budowy Rządowe	69,395	20
XII	„ Czyszczenie Miasta, Oświecenie Lampa: i Rekw. ogniowe .	21,327	12

Ogól-

Tytuły		Przez Zgromadzenie Prawodawcze na Rok 8$\frac{22}{23}$ przyięty Złpol.	gr.
XIII	Na Ogólne potrzeby Krajowe . .	64,445	22
XIV	„ Administracyą dochodów niestałych	54,946	16
XV	„ Giełdę Kupiecką	4,000	—
XVI	„ Extraordynarya .	12,801	25
XVII	„ Umorzenie długów	25,277	1
	Ogół Rozchodów	1,393,344	20

Wyraźnie Milion trzykroć dziewięćdziesiąt trzy tysiące, trzysta czterdzieści cztery Złotych polskich, dwadzieścia groszy.—

Zgodno z Aktami

Mieroszewski Sekr. Jen. Senatu.

Senat Rządzący

Zważywszy z jedney strony, iż Kommissye w przedmiotach budowniczych, bądź na żądanie Stron interessowanych, bądź w razie sporu od Władzy takowy rozstrzygać maiącey zsyłane, chociaż niewymagaią oddalenia się z Miasta, tyle iednak zatrudniaią Członki Urząd Budowniczy składaiące, iż te dla dopełnienia Onych bez opuszczenia czynności z Urzędu do Nich należących, muszą częstokroć czas odpoczynkowi poświęcony, na zadosyć uczynienie jednemu, lub drugiemu zatrudnieniu obracać; uznaie za słuszne, ażeby za to od Stron Kommissyi żądaiących, lub w Sprawie upadaiących wynagrodzonemi były.— Z drugiey iednak strony, chcąc Strony rzeczone obiaśnić, iak wielkie wynagrodzenie Kommissyonu-

łącemu należeć się może; i one od zbytecznych żądań zasłonić, stanowi: iż wynagrodzenie Budowniczych za uskuteczniane Commissoria w Mieście Krakowie, lub Jego Przedmieściach, będzie oznaczać Władza, pod którey rozpoznanie Operat Budowniczy przychodzić będzie, tak; iż od żadnego Aktu Kommissyi Budowniczey mniey niż Złotych polskich trzy, a ni więcey niż Złotych polskich dziewięć, Strona płacić nie będzie mogła; wyiąwszy, gdyby okoliczności Sporu wymagały robienia Planów, Pomiarów, lub Niwellacyi, w którym razie Władza Operat rozpoznawaiąca, w miarę wielkości pracy wskaże, jakie wynagrodzenie Budowniczemu ma bydź od Stron dawaném.— Że zaś wedle Artykułu 3 Urządzenia Budownictwa, w dniu 8. Marca 1819. do Liczby 283. Dzien: Głów: przez Senat uchwalonego, i w Dzienniku Rozporządzeń Rządowych umieszczonego, każdy Operat Budowniczy powinien bydź przez Jnspe-

kto-

ktora Budownictwa rewidowanym, ażeby pomyłki zdarzać się mogące nie wprawiały Władzy rozpoznawaiącey w błędy, częstokroć do poprawienia trudne.— Senat Stanowi: iż z każdego z powyżey wymienionych wynagrodzeń, dwie trzecie części Budowniczemu Operat robiącemu, a iedna trzecia część Jnspektorowi Budownictwa, takowy Rewiduiącemu, dostawać się ma z podziału, którego sposób uskuteczniania Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi urządzi.— Że zaś wiele na tém zależy, ażeby przekonywano się czyli Budowy, lub reparacye są grunto wnie robionymi, i czyli w wykonywaniu trzymano się ściśle zatwierdzonego Planu.— Obowiązkiem przeto będzie Jnspektora Budownictwa w myśl Artykułu 10. wyżey namienioney Uchwały sprawdzać robotę z Planem, lub Operatem Kommissyi Budowniczey, za którą czynność ma bydź wynagradzanym wedle uznania Wy-

działu

działu Sprow Wewnętrznych i Policyi, którego wynagrodzenia ilość ma bydź nie mnieysza, iak Złotych polskich cztery, ani większa iak Złotych polskich ośm od sztuki.— Chybaby okoliczności wymagały robienia iakowego na nowo pomiaru, niwellacyi, lub wyrachowań przydłuższego czasu, i mozolnieyszey pracy wymagaiących.— O czém wszystkiém Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi— tudzież Urząd Budowniczy — Publiczność zaś Dziennikiem Rozporządzeń Rządowych, zawiadomioną zostaie.—

w Krakowie dnia 9. Marca 1822.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu.

Nro 1536. Dz: Gł: Sen.

Urządzenie Szynków

w Mieście Krakowie i Jego Przed-mieściach.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wziąwszy na Uwagę, iż Rozporządzenie Nasze, z Daty 13. Września 1817. Roku w przedmiocie Urządzenia Szynków w Mieście Krakowie i Jego Przedmieściach, tak z powodu zmiany mieyscowych Okoliczności, iakoteż z powo-

du

du nadużyciów wśliźnionych, a z niedosyć wyraźnego brzmienia niektórych Artykułów pochodzących potrzebowało koniecznego przeyrzenia. Postanowiliśmy byli Komitet, z kilku Senatorów złożony, i poleciliśmy Mu; ażeby przybrawszy Woytów właściwych i po dwóch Obywateli osiadłych, szynkowaniem nietrudniących się, i w tym przedmiocie interessowanemi bydź niemogących, z każdey Gminy, rozpatrzył się w obecnym stanie Szynków i Nam go w należnym świetle wykazał.—

Gdy więc Komitet ten przeyrzawszy Listę Osób, tego Rodzaiu Przemysłem trudniących się, i z niemi w Obecności wyżey wzmiankowanych Wóytów i przybranych Obywateli stósowne Wywody słowne sporządziwszy, przedstawił Nam cały Operat, tyczący się tego Przedmiotu.

miotu z Uwagami, do niego się odnoszącemi; korzystaiąc z tych Uwag, przekonani oraz, iż ieżeli z iedney strony potrzeba wymaga, ażeby Ludność w Obrębie Miasta i Jego Przedmieść znayduiąca się lub przybyższowa, była dostatecznie zaopatrzoną w Napoie, do pospolitego użycia służące; z drugiey strony porządek i bezpieczeństwo Publiczne nakazuie, ażeby liczba Mieysc do tego przeznaczonych była ograniczona, tudzież pod ścisłą Kontrollą i dozorem Policyinym zostawała, a maiąc za Cel usłużenie Publiczności, niebyła iey rzeczywiście szkodliwą, co wielorakiem stać może się sposobem, gdy albo Przemysł ten odrywa ludzi w innym sposobie mogących bydź użyteczniey zatrudnionemi, albo przy nieproporcyonalney ilości Szynków szczupłość zarobku skłania trudniących się tym Przemysłem

do

do usuwania z pod oka Policyinego ludzi złego życia, niekiedy nawet do wspólnictwa Zbrodni przez przechowywanie lub za marne ceny nabywanie rzeczy skradzionych, a zwyczaynie do fałszowania Napoiów i ściągania tym sposobem powszechnych na niedobry porządek narzekań.— Postanowiliśmy za Zasadę, iżby nadal Prawo Szynkowania zwyczaynych Napoiów udzielanym było na pewny czas Osobóm pozbawionym możności zarobienia w inny sposób na przyzwoite siebie i Familii swoich utrzymanie, z zastósowaniem liczby Szynków do stałey Miasta ludności. Na téy więc Zasadzie oparci, uznaliśmy za potrzebne następuiące w tey mierze wydać przepisy.—

ARTYKUŁ 1.

Począwszy od dnia 1. Czerwca b. R. 1822. każdy Mieszkaniec Miasta do

Pra-

Prawa Mieyskiego przypuszczony, chcący się trudnić Szynkiem, iakich bądź Napoiów, lub utrzymywać Oberżą, Dom zaiezdny, Traktyernią, Garkuchnią, Billard lub Cukiernią, nim do prowadzenia tego przemysłu przystąpić będzie mocen, zyskać powinien nato Konsens od Senatu Rządzącego i opłacać regularnie z góry do Kassy Główney co pół Roku w terminach: 1. Czerwca i 1. Grudnia taką należytość, iaka Taryffą niżey umieszczoną iest oznaczona.— Odbieraiąc zaś Konsens winien także będzie opłacić Stępel Prawem na żądany rodzay przemysłu oznaczony; wyiąwszy tych, którzy, prowadząc poprzednio tenże sam przemysł, mieli nato Konsensa Rządowe, i udowodnią iż należny Stępel do nich potrzebny iuż raz opłacili.— Nadto przed każdym Szynkiem ma bydź wywieszona Tablica oznaczaiąca rodzay

prze-

przedawanego tamże Napoiu, z napisem: „ Szynk N: za Konsensem pod Liczbą N: Protokołu, od Rządu udzielonym.—

ARTYKUŁ 2.

Liczba Oberż i Domów Zaiezdnych niebędzie ograniczoną, lecz Właściciciel chcący Realności swoiey nadać Jmię Oberży lub Domu zaiezdnego, winien będzie udowodnić przed Kommissyą do tego wyznaczyć się maiącą, iż Dom na Oberżę przeznaczony, obeymuie nay-mniey, sześć Pokojów do codziennego wynaięcia dla przybywaiących Gości, tudzież Staynię mogącą umieścić przy-naymniey sześć Koni, rachuiąc na każ-dego konia Łokci dwa i pół długości Żłobu, a nakoniec przyzwoite dla Po-wozów, schronienie— Ażeby zaś Dom za zaiezdny mógł bydź uważanym, po-winien mieć na Przedmieściu Staynię

nay-

naymniey na Ośmnaście Koni, rachuiąc na każdego Łokci dwa i pół długości Żłobu, Jzbę urządzoną na przyięcie przybywaiących Gości, schronienie na Wozy, Bryki, lub Powozy do przybywaiących należące, w ilości naymniey sześciu; tudzież bydź przy uczęszczaney drodze Publiczney, w Mieyscu przystępnym i do zaiazdu łatwym.— W Mieście zaś Domy zaiezdne powinny mieć Staynię przynaymniey na dwanaście Koni, wedle powyższego wymiaru, a prócz Jzby wspólney naymniey Cztery Pokoje do naymowania codziennego dla Podróżnych, tudzież schronienie na Powozy.—

Właściciel przeznaczaiący Dom swóy na Oberżę, będzie miał Prawo utrzymowania w niem wszelkiego rodzaju Napojów podług upodobania i bez żadnego ograniczenia, aby tylko na każdy

z oso-

z osobna Konsens od Senatu Rządzącego wedle Artykułu poprzedzaiącego uzyskał, i Należytość roczną od każdego z osobna, stósownie do Taryffy w Kassie Główney składał; — w Domu zaś Zaiezdnym tylko Szynk Piwa i Wódki ordynaryiney utrzymowanym bydź może. — Zastrzega się atoli, iż z względu na wygodę Podróżnych, tudzież dla zapewnienia im spokoyności i bezpieczeństwa, Muzyki i Tańce Karczemne po Oberżach i Domach zaiezdnych mieysca mieć niemogą. —

ARTYKUŁ 3.

Do ograniczoney liczby Szynków, które iedynie do Wódki i Piwa stósuią się, niewchodzą:

a) Szynki Wina, Piwa Angielskiego, i Porteru, które Winiarzom i Kupcóm

cóm stósownie do uchwalonego w dniu 8. Stycznia 1821. r: Prawa Seymowego, tudzież rozwinięcia tegoż Prawa przez Senat wydanego, do prowadzenia Handlu Hurtownego, bądź cząstkowego ukwalifikowanym, pozwolonemi bydź maią.—

b) Cukiernie, którym służy wolność sprzedawania, Wódek przednich, Araku, Likierów, Kawy i Ponczu.—

c) Oddzielne Szynki Piwa Flaszowego nadal niemogą mieć Mieysca, lecz takowe będą utrzymywać Szynkarze zwyczayni Piwa dubeltowego i Wódek— Sami tylko Piwowarowie Piwo Flaszowe wyrabiaiący będą mogli tego rodzaju własny Fabrykat szynkować, i to w iednym mieyscu, bądź przy Fabryce bądź w Mieszkaniu Piwowara, wedle iego upo-

doba-

dobania i stósownéy przez Niego Wydziałowi Dochodów Publicznych dać się maiącey Deklaracyi.—

d) Szynki Piwa Dubeltowego i Flaszowego po Ogrodach Publicznych przez czas letnich sześciu Miesięcy.—

e) Sprzedarz Kawy.—

f) Szynki Miodu.—

g) Browary Piwa dubeltowego i Miodosytnie, których Właściciele mogą Fabrykata własne szynkować w sposobie, iak się wyżey pod literą *e*, o Piwie Flaszowym powiedziało.—

h) Sprzedarz Araków, Likierów i Ponczu za oddzielnemi Konsensami dozwalana.—

i) Oberże i Domy zaiezdne wedle tego, co w Artykule 2gim ninieyszey U-

sta-

stawy powiedziano, tudzież Traktyernie, w których Szynk wszelkiego gatunku Napojów, Garkuchnie zaś, pod których imię podciągaią się także Sniadania, w których Wódka i Piwo, lecz tylko wewnątrz Domu w Izbach iadalnych dla Wygody ie̅dzących Osób sprzedawanemi bydź mogą, bez utrzymywania ciągle otwartego z Ulicy, bądź Sieni Szynku. —

k) Sprzedarz Hurtowa Wódek ordynaryinych, Prostki bądź Okowity pod Obręczą, to iest: na Beczki Barełki lub Naczynia naymniey iedno Garcowe, których składy każdemu utrzymować iest wolno, z wiadomością i zezwoleniem Rządu; podtym iednak warunkiem, iż pod żadnym pozorem, na mnieysze Miary sprzedawać, a tém mniey na Kieliszki

szyn-

szynkować Właścicielowi niewolno będzie pod Karami Policyinemi; za pierwszym dostrzeżeniem Zł: 100. w połowie na fundusz Policyiny, a w drugiey dla Donosiciela chociażby ten był w służbie Publiczney, za drugim Zł: 200. z podobnymże podziałem i nieochybną utratą Prawa tego. Fabrykanci Likierów mogą takowe stósownie do Uchwały Senatu, z dnia 2. Czerwca 1820. do Liczby 1793. Dz: Gł: zapadłey w Mieyscu Fabryki na kieliszki sprzedawać; w tym jednak Domu żadney inney Wódki ordynaryiney cząstkowa Sprzedarz mieysca mieć niemoże.— Zabrania się atoli komużkolwiek do tego od Rządu nieupoważnionemu oprócz takowych Fabrykantów i Cukierników zaprawia-

wia-

wiania na sprzedarz Wódek słodkich. Składy także Piwa i Miodu, iako Trunków Krajowych, i w nich sprzedarz hurtowa na Beczki Półbeczki i Baryłki naymniey ośmiu Garcowe każdemu Mieszkańcowi Kraju iest pozwoloną pod wymienionemi dopiero Warunkami i karami.

ARTYKUŁ 4.

Chcąc Prawo szynkowania Wódki i Piwa tudzież Kawy, lub Miodu zostawić Osobóm nieszczęściami d upadku przywiedzionym i z tego względu Opieki Rządu potrzebuiącym, stanowiemy; iż Konsensa na zwyczayne Szynki wymienionych dopiero Napojów niebędą mogły bydź udzielanemi, iak tylko Mieszkańcóm Miasta Krakowa, Prawo Mieyskie maiącym, i pomocy takowey potrzebuiącym; a mianowicie —

a) Wdo-

a) Wdowóm, po Mieszczanach Miasta Krakowa pozostałym i bez żadnego sposobu do życia zostaiącym, w Krakowie urodzonym lub od lat dziesięciu zamieszkałym, ieżeliby powtórnie za Mąż nie poszły—

b) Tym, którzy podobnież tu zrodzeni, lub od lat dziesięciu zamieszkali dla podeszłego Wieku, lub słabości sił Rzemiosła robić niemogą i żadnego innego sposobu wyżywienia się niemaią.—

c) Tym, którzy lubo są Właścicielami Domów; dla szczupłych iednak lub żadnych z nich, ani zkąd innąd Dochodów wyżywić siebie i familii nie są w stanie. Konsensa nowe do prostego Szynkowania Napojów, w tym Artykule wymienionych, na

Zasa.

Zasadzie tych Kwalifikacyi wydać się po ogłoszeniu ninieyszego Postanowienia maiące, służyć będą do dnia ostatniego Miesiąca Maja Tysiącznego Ośmsetnego Dwudziestego Piątego Roku, i uważanemi za przywiązane do Osób, nie zaś do Realności: Skoroby więc Osoba taki Konsens posiadaiąca zeszła z tego Swiata, Przemysł ten porzuciła, lub iey z przyczyn poniżey wyszczególnionych odebranym został, Konsens na Szynk tym sposobem wakuiący nieprzechodząc do Sukcessorów lub Prawo Nabywców, będzie mógł bydź inney Osobie iednę lub więcey z wymienionych dopiero Kwalifikacyów maiącey udzielonym, nie nadłuższy wszelako czas, iak tylko do dnia Ostatniego Miesiaca Maia Tysiącznego Ośmsetne-

setnego dwudziestego Piątego Roku.— Z którym terminem czyli Rząd Krajowy Prawidła ninieyszém Postanowieniem objęte za maiące trwać na następne lat trzy uzna, lub też znaydzie Powody zmienienia Onych, nowe Konsensa powinny będą bydź wydanemi, lub teraz wydane na nowo potwierdzonemi.— Wyłączaią się tylko od tego ogólnego Prawidła Szynki, które Senat z mocy Artykułu 12. Prawa o stawiaiących Domy nowe, lub reparuiących spustoszałe w dniu 8. Marca 1819. r. zapadłego, wydać za przyzwoite osądził, lub naprzyszłość wydać za potrzebne uzna, tudzież Szynki Starozakonnym, stósownie do Statutu Klassę tę urządzaiącego w Przedmieściach mieszkaiącym za Konsensami w r. 1818. wy-

dane-

danemi dotąd istnieiące. Prawa zaś cząstkowey Sprzedarzy wszelkich Napojów przywiązane do Oberź, Domów zaiezdnych, Traktyerniów, Garkuchniów Cukierniów, Browarów, Miodosytniow i Fabryk Likierów uważanemi bydź maią za odnoszące się do Realności i do Następców lub nowych ich Nabywców przechodzić mogące; wyiąwszy, gdyby Właściciel Realności z powodu niezachowywania Przepisów Rzadowych, w przypadkach, niżey wyszczególnić się maiących, odięciem Prawa używania tego rodzaiu Przemysłu ukaranym bydź musiał. — Wszelako po upłynieniu lat trzech teraz zaczynaiących się, i następnie od trzech do trzech lat powinno będzie bydź Prawo to od Rządu potwierdzanym.

ARTYKUŁ 5.

Od Prawa utrzymywania Szynków, uważanych wedle tego, co powiedziano w poprzedzaiącym Artykule za przywiązane do Osób nie zaś do Realności wyłączaią się: —

a) Wszyscy Urzędnicy w służbie Publiczney iakiego bądź Stopnia zostaiący, ieżeli Pensyą Etatową z Skarbu Publicznego pobieraią, tudzież ich Żony, żadnego niedozwalaiąc pozoru; co się także rozciąga i do tych, którzy, maiąc Konsens na Szynk, otrzymaliby potém iaki Urząd publiczny z Skarbu płatny.— Wdowy iednak po Urzędnikach publicznych pozostałe mogą mieć udzielone sobie Prawo szynkowania, ieżeli maią inne potrzebne do tego, a pod

Li.

Literą *a*) poprzedzaiącego Artykułu wymienione Kwalifikacye.—

b) Wszyscy, którzyby iakikolwiek Handel, Rzemiosło, lub Professyą prowadzili.—

c) Wszystkie Osoby oboiey płci, w służbie prywatney zostaiące.—

d) Ci, którzyby o prowadzenie życia rozwiozłego i złe Obyczaie przekonanemi byli.—

e) Nakoniec Ci, którzy prowadząc poprzednio ten rodzay przemysłu w Opłatach, na fundusz Policyiny ustanowionych, niewypłacali się Skarbowi regularnie.—

ARTYKUŁ 6.

Utraca Prawo do wszelkiego Szynku każdy.

a) Kto

a) Kto Skarbowi należytości w termi nach półrocznych zgóry płacić się maiących naydaley po upłynieniu Miesiąca iednego od zaczęcia się Półrocza nie zaspokoił.—

b) Ktoby ważył się szynkować nieobięt udzielonym mu Konsensem trunek Końcem d strzegania czego prze Wóytów, bądź innych Urzędników Policyi, winien iest każdy szynku iący iakiego bądź rodzaju Napoju Konsens i Kwit ostatni mieć zawie szonym w Mieyscu prowadzonego Przemysłu, tak, iżby od każdego mógł bydź łatwo spostrzeżonym czytanym, tudzież mieć Exemplar niniey szego Postanowienia w pogo towiu do okazania go żądaiącemu U rzędnikowi Policyinemu, a to pod Karą Złotych polskich trzydziestu na niezachowuiących Przepisu tego—

c) Każ-

c) Każdy, ktoby bez wiedzy i zezwolenia Rządu przenosił w inne mieysce Traktyernią, Cukiernią, Garkuchnią, lub Szynkownią równie iak Właściciel Domu, do którego się przeniosł, i ktory na to bez przekonania się o nastąpionym od Rządu zezwoleniu przystanie, za pierwszym razem karze Złotych polskich Pięćdziesiąt; za drugim zaś karze Złp: Sto ulegnie.—

d) Ktoby Prawo Szynku dò Osoby; nie zaś do Realności przywiązane, nabył bez pozwolenia Rządu.—

e) Ktoby przeciw Policyinym przepisóm w zakazane godziny Szynkował, dopuszczał się oszukaństwa w Napoiach, bądź o podstawianie Miar fałszywych był przekonanym, ulegnie karze za pierwszem dostrzeżeniem

w kwo-

w kwocie Zło: Dwanaście, za Drugiem w kwocie Zło: Dwadzieścia Cztery; za trzecim zaś oprócz kary pieniężney Zło: Dwudziestu Czterech, Prawo Szynkowania utraci, czyliby takowe do Osoby, czy też do Realności przywiązanym było. Kary pieniężne tu wymienione przysądzanemi bydź maią w połowie na fundusz policyiny, a w drugiey połowie dostrzagaiącemu Rewizorowi Policyi.— Gdyby zaś kto inny był takowego przeniewierzenia się donosicielem, Rewizor Policyi, w którego Rewirze takowa nieprzyzwoitość popełnioną została, a o niey wprzód nie doniosł, ulegnie takiey samey pieniężney Karze, którey połowa, równie iak połowa kary na stronę uchybiaiącą rozciągnioney

do-

donosicielowi ma bydź przysądzoną. Wymierzanie Kar takowych należeć będzie do Wydziału Dochodów Publicznych z wolnym ukaranemu odwołaniem się do Senatu.—

f) Utraca także prawo Szynkowania, do Osoby, bądź Realności przywiązane, ktoby został przekonanym o defraudacyą dochodów Konsumcyinych, lub ktoby za iaką zbrodnię, lub ciężkie przewinienie karze uległ.—

g) Ktoby bez otrzymanego Konsensu Szynk iaki prowadził, lub w otwartym za Konsensem Szynku utrzymował i sprzedawał napoie tamże niewymienione, Szynk taki natychmiast powinien mieć zamkniętym i utraci Prawo utrzymowania go nadal, chociażby przepisane

niniey-

ninieyszem Postanowieniem Kwalifikacye posiadał.—

h) Ktoby przechowywał Złodziei, Włoczęgów, lub ktoby iakie bądź inne Osoby na noclegi przyimował bez zameldowania Onych w przeciągu 24. godzin Urzędowi Policyinemu, utraci Prawo Szynkowania. Gdyby zaś rzeczy kradzione przechowywał, lub takowe nabywał, iako należący tym sposobem do wspólnictwa Zbrodni Karom Prawem Kryminalnym oznaczonym, oprócz tego ulegnie.— Zresztą każdy posiadacz Szynku odpowiedzialnym iest za Osoby, którychby do wyręczania się w prowadzeniu tego rodzaiu przemysłu używał; w przypadkach więc pod L. *e f g h* w ninieyszym Artykule zastrzeżonych niemoże mu

słu-

służyć Wymówka, iż przestępstwo bez Jego wiedzy i zezwolenia przez Służących Jego, lub wyręczycieli popełnionym było, lecz karę bądź pieniężną, bądź utratę prawa Szynkowania za sobą pociągaiącą sam ponosić winien będzie.—

ARTYKUŁ 7.

Od dnia Pierwszego Miesiąca Czerwca r. b. zaczynaiąc, i aż do końca Maja 1825. r. Prawo Szynkowania tak w Mieście, iak po Przedmieściach maiący opłacać winni będą rocznie na fundusz Policyiny.—

Od sprzedarzy iakiego bądź Gatunku
Wina Złp: 50.—
Porteru i Piwa Angielskiego Złp: 40.
Likierów — — Złp: 20.—
Araku — — Złp: 20.—

Pon-

Ponczu — — Złp: 20.—

Miodu — — Złp: 80.—

Cukiernicy — — Złp: 100—

Kawę Sprzedaiący — Złp: 15 —

Billard utrzymuiący Złp: 36.—

Wódkę i Piwo Szynkuiący Złp: 100 —

Piwo Flaszowe Szynkuiący Złp. 10.—

Piwo w Ogrodach Szynkuiacy Zp: 30—

Z własnego Fabrykatu sprzedaiący Zp: 50.

Traktyernie utrzymuiący Złp: 40.—

Garkuchnie utrzymuiący Złp: 18.—

W Oberżach i Traktyerniach :

Od Piwa Ordynaryinego, Dubeltowego, bądź Flaszowego Złp: 20.

Od Wina — — — Złp: 20.

Od Wódek Słodkich i Likierów Złp: 10.

Od Kawy — — — Złp: 10.

Od Ponczu — — — Złp: 10.

Od Piwa Angielskiego, i Porteru Złp: 20.

W O.

W Oberżach, Domach Zaiezdnych, i Garkuchniach, któreby się do tego zadeklarowały, tyle od Piwa i Wódki razem, a od Miodu Osobno opłacać maią, ile w oddzielnych Szynkowniach.

ARTYKUŁ 8.

Chcąc ażeby zarobki z tego rodzaiu Przemysłu wielu potrzebuiących tey pomocy zisilały, stanowiemy, iż —

a) Żaden z Mieszkańców, wyiąwszy utrzymuiacych Oberże i Traktyernie, niebędzie mógł uzyskać Prawa Szynkowania Napojów Krajowych wielorakiego rodzaiu, lecz na taki iedynie rodzay, iaki w Taryffie iedną Rubryką iest obiętym, ani też wolno bydź ma dwoch oddzielnych Szynków tego samego trunku utrzymować. —

b) W ża-

b) W żadnym razie w iednym Domu dwa Szynki iednego rodzaju napoiów otwartemi bydź nie mogą. —

c) Żaden Szynk w Mieyscu do Defraudacyi łatwym niemoże bydź zakładanym. —

ARTYKUŁ 9.

Żaden Oberzysta, Dom Zaiezdny utrzymuiący, Traktyer, Garkuchnik, lub Cukiernik, ktoryby życzył sobie ten rodzay przemysłu porzucić, lub na inny zamienić, niebędzie mógł tego przedsiębrać, iak od Roku Etatowego, poczynaiącego się z dniem 1. Czerwca każdego roku. Winien przeto będzie na ręce Właściwego Wóyta Gminy podać przed dniem Pierwszym Maja swoje w tey mierze oświadczenie; ażeby żądanie Jego mogło bydź w przyzwoitym czasie rozwiązanym i Kassa Główna zawiadomioną

ną o ilości, przez Niego na Rok następny opłacać się maiącey, lub też potrzebie wykreślenia Go z Regestrów biórczych. Ktoby zaś tego uczynić zaniedbał, będzie uważanym za zostaiącego przy swym dawnym przemyśle i pociągnionym zostanie do opłaty, iaką w upłynionym Roku wnosił, ani żadne w tey mierze Przedstawienia słuchanemi niebędą.—

ARTYKUŁ 10.

Kto w własnym, bądź naiętym Ogrodzie Szynk Piwa otworzyć zamyśla, chociażby nawet miał Prawo Szynkowania w Domu Ogrodowi temu przyległym, winien będzie zamysł swóy Wydziałowi Dochodów Publicznych przed dniem Pierwszym Miesiąca Maja każdego Roku oświadczyć i opłacać Taxę, Taryffą oznaczoną, a to pod Karą Złp: 40. na przestępuiących nineyszy przepis.—

ARTY-

ARTYKUŁ 11.

Ponieważ, iak się wyżey w Artykule 4. namieniło, Prawo Szynkowania, wyiąwszy Oberże, Domy Zaiezdne, Browary, Miodosytnie, i t. p. jest do Osób nie zaś do Realności przywiązanym, i nikomu sposobem darowizny, sprzedaży, lub spadku bez zezwolenia Rządu ustąpionym bydź nie może. W przypadku więc śmierci tego, komu Prawo Szynkowania służyło, w przeciągu dni Sześciu od Zeyścia Jego Konsens Onemu służący, równie iak Kwit z ostatniey Opłaty, na fundusz Policyi przeznaczoney, w Wydziale Dochodów Publicznych złożonym bydz powinien pod Karą Zp: 18. na tego, kto był przyczyną spoźnienia, rozciągnąć się maiącą. Jeżeliby zaś po Zmarłym pozostała Wdowa, ta winna będzie dopraszać się o przeniesienie

Pra-

Prawa Szynkowania na Jey Osobę i oczekiwać przy Zamkniętym Szynku, czyli Ją Senat za kwalifikowaną do tego bydź uzna.—

A gdyby ta uzyskawszy żądane przeniesienie Prawa, w nowe związki Małżeńskie weszła, Prawo służące Jey iako Wdowie tym samym ustaie, i takowe na Ośm dni przed Zawarciem nowych Slubów złożyć winna w Wydziale Dochodów Publicznych pod karą Zło: Pięćdziesiąt, z których trzecia część donosicielowi przypadnie. W żadnym iednak przypadku Prawo Szynkowania na Jmię Małoletnich, lub ich Opiekunów żądanym, ani uzyskiwanym bydź nie może.—

ARTYKUŁ 12.

Przepisy niniejszym postanowieniem wskazane obowięzuią równie Chrześcian, iak i Starozakonnych, którym Pra-

wo

wo Szynkowania w mieyscach, onym do zamieszkania Statutem pozwolonych, udzielonym będzie. —

ARTYKUŁ 13.

Wykonanie ninieyszego Urządzenia i ścisłe nad Wykonaniem czuwanie Wydziałowi Dochodów Publicznych, Urzędowi Policyi Pośredniey, i Wóytom Gmin Mieyskich, w czém do kogo należeć może, polecamy.— Działo się i Uchwalono na Posiedzeniu Naszym dnia Pierwszego Miesiąca Maja Tysiącznego Ośmsetnego Dwudziestego Drugiego roku.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr. Jen. Senatu.

Nro 1432 Dzien Głów.

My Prezes i Senatorowie

Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zważywszy, iż Ustawą na Zgromadzeniu Reprezentantów, w dniu 27. Grudnia r. 1821. zapadłą, i maiącą na celu urządzenie Klassy Służących, Czeladzi i Wyrobników, a mianowicie w §§. 50, 57, i 59. teyże Ustawy namienione zostało, iż Senat wyda własne Przepisy, urządzaiące Nadzór Policyiny nad tąż Klassą i ułatwiaiące Sposobność tak Panóm w wynaydowaniu Służących, iak Służącym w wynaydowaniu Służby; niemniey iż zachowanie pomienionych Przepisów zapewni

Sank-

Sankcyą Kar w §. 62. powołaney dopiero Ustawy wyszczególnionych, w celu osiągnienia powyższych Zamiarów z mocy Władzy nadaney sobie przez Art: 12. Konstytucyi stanowienia i ogłaszania Urządzeń Policyinych, stanowiemy, co następuie:

ROZDZIAŁ I.

O Kantorze Służących i Wyrobników.

ARTYKUŁ 1.

W Mieście Krakowie przy Urzędzie Policyi pośredniey ustanowionym bydź ma Kantor Służących i Wyrobników, złożony z iednego Pisarza i z potrzebney liczby Indiwiduów.

ARTYKUŁ 2.

Pisarza Kantoru, który ma bydź Obywatelem w tuteyszym Kraju osiadłym,

posia-

posiadać przynaymniey ięzyki: Polski i Niemiecki, mieć lat naymniey 30. i bydź nieposzlakowaney Konduity, mianować będzie Senat; resztę Jndiwiduów Kancellaryi przyimować będzie według potrzeby sam Pisarz i czyni się za nich odpowiedzialnym.— W razie gdyby Słabość lub inny podobny Wypadek niedozwalały Pisarzowi przez pewny czas sprawować swego Obowiązku, przedstawi przez Jntendenta Policyi Senatowi na mieysce swoie Zastępce, który po zatwierdzeniu siebie przez Senat na Zastępstwo, przystąpi do pełnienia tymczasowego Urzędu Pisarza.—

ARTYKUŁ 3.

Kantor utrzymywać się będzie z pobieranych od Stron Opłat za swe czynności, i gdy z poboru tych żadnego Rządowi niebędzie zdawał Rachunku, rówanie też niebędzie miał prawa domaga-

nia się iakieykolwiek z Skarbu Publicznego dopłaty, bądź tytułem wynadgrodzenia za pracę własną lub Jndividuów, bądź kosztów, na Materyalia, Opał i inne podobne wydatki.—

ARTYKUŁ 4.

Kantor zostawać ma pod bezpośrednią Władzą Urzędu Policyi pośredniey i przez Niego wszelkie przedstawienia Władzóm wyższym czynić.— Jntendent Policyi winien będzie czuwać nad Jego czynnościami, nad utrzymywaniem w porządku Archiwum i dopełnieniem wydanych Przepisów.—

ARTYKUŁ 5.

Obowiązkiem Kantoru tego będzie:

a) Utrzymywać Kontrollę wszystkich w Mieście Krakowie znayduiących się Służących, Czeladzi Wieyskiey i Wyrobników w §: 2. 3. i 4. Ustawy Seymowey wyszczególnionych, w sposób

dosta-

dostatecznie obiaśniaiący nietylko Jch Rodowod, ale nadto Jch Konduitę, czas i mieysce służby.—

b) Opatrywać zgłaszaiących się Służących lub Czeladz Wieyską w Książeczki, lub Pozwolenia szukania Służby w sposób, niżey opisać się maiący.—

c) Utrzymywać nadzor nad zachowaniem się Stręczycieli i Stręczycielek.—

d) Ułatwiać Panóm wynaydowanie Służących Czeladzi lub Wyrobników, i na ten koniec utrzymywać Księgę oddzielną Służących i Czeladzi, bez służby zostaiących, tudzież Wyrobników do wynaięcia zgłaszaiących się.—

e) Czuwać nadtym, aby Służący i Czeladź bez służby niezostawała, a unikaiących teyże z zamiłowania próżniactwa i podeyrzanych wskazywać Urzędowi Policyi Pośredniey, do rozciągnienia nad niemi bliższego Nad-

zoru

440.

zoru i postąpienia dalszego wedle przepisów, w ninieyszym Urządzeniu zawartych.—

ROZDZIAŁ II.

O Stręczycielstwie.

ARTYKUŁ 6.

Po ogłoszeniu przez Dzienniki Rządowe otwarcia Kantoru, nie będzie wolno nikomu trudnić się stręczeniem Służących, lub Czeladzi w iedynastu Gminach Miasta Krakowa procz Osób, do tego z strony Władzy Rządowey wyraźnie upoważnionych.—

ARTYKUŁ 7.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi mianować będzie tym końcem dla Chrześcian 3. Stręczycieli i 3. Stręczycielki, a dla Mieszkańców Wyznania Starozakonnego 2. Stręczycieli i dwie Stręczycielki.— Gdyby doświadczenie okazało

zało ilość powyższą, nieodpowiadaiącą potrzebie, takowa podług Okoliczności pomnożoną bydź będzie mogła.—

ARTYKUŁ 8.

Stręczyciele znanemi bydź powinni z dobrey Konduity, mieć naymniey lat 30; Stręczycielki zaś oprócz dobrey Konduity, brane bydź powinny z pomiędzy poważnych Matron, Wdów lub Mężatek.—

ARTYKUŁ 9.

Wszyscy Stręczyciele i Stręczycielki pełnić będą swe Obowiązki w całym Mieście, i nie są przywiązani do żadney Gminy; wynadgrodzenie, iakiego od Stron za swe czynności domagać się maią prawo, niżey oznaczonym zostanie.—

ARTYKUŁ 10.

Stręczyciele i Stręczycielki zostawać będą pod bezpośrednim dozorem Pisarza Kantoru i tenże winien iest wszelkie Jch uchy-

uchybienia donosić Urzędowi Policyi Pośredniey, końcem pociągnięcia Jch do odpowiedzialności.—

ARTYKUŁ 11.

Stręczyciele obowiązani są, ile możności, zasięgać dokładney wiadomości o Osobach, które za Jch pośrednictwem o Służbę się staraią, tak co do ich zdatności i sposobu zachowania się, iako też czyli takowe maią prawo zarządzania własną Osobą.—

ARTYKUŁ 12.

Stręczyciele rozmyślnie zamilczaiący o Wadach Służących, lub Czeladzi Wieyskiey, którą stręczą, oprócz Obowiązku wynadgrodzenia Szkód, ztąd wyniknąć mogących, utracą prawo stręczenia.—

ARTYKUŁ 13.

Stręczyciele pod iakimkolwiek pozorem, a tym więcey dla częstego zysku odmawia-

mawiaiący Służących, lub Czeladź Wieyską, w Obowiązkach iuż będącą, dla nastręczenia iey komu innemu, oprócz Policyinego Jch ukarania, prawo Stręczycielstwa utracą. —

ARTYKUŁ 14.

Ani Pisarzowi Kantoru, ani Stręczycielom niema bydź dozwolone utrzymywanie Szynków, Wodek i Piwa, aby pod pozorem starania się o Służbę Próżniacy w tychże nieprzesiadywali.—

ARTYKUŁ 15.

Stręczyciele obowiązanemi są donosić Kantorowi o wszystkich Służących, lub Czeladzi Wieyskiey, któraby zamiłowawszy proźniactwo, unikała starania się o Służbę, a nie miała innego godziwego sposobu utrzymywania się; Ci, którzyby się oboiętnemi w tey mierze okazywali, a dowiedzione im zostało iż o podobnych Służących lub Czeladzi wiedzieli, za pierwszą

wszą razą napomnionemi, a za drugą od prawa stręczenia odsuniętemi bydź maią.—

ARTYKUŁ 16.

Wolno iest każdemu Służącemu bezpośrednio i bez użycia Stręczyciela starać się o służbę.—

ROZDZIAŁ III.

O Zaświadczeniach.

ARTYKUŁ 17.

W ciągu trzech Miesięcy po ogłoszeniu otwarcia Kantoru Służący oboiey płci i wszelkiego wyznania w §. 2. Ustawy Seymowey wymienieni w 11. Gminach Miasta Krakowa zamieszkuiący i w służbie zostaiący, lub o takową dopiero staraiący się, stawić się powinni w Kantorze z Zaświadczeniami z Służb dawnieyszych.—

ARTY-

ARTYKUŁ 18.

Uwalniaią się od tego Obowiązku Służący z Zagranicy z Panami swemi na czas krótki przybywaiący, dopóki w teyże samey zostaią służbie.—

ARTYKUŁ 19.

Pierwszy raz dopiero w Służbę wniyść chcący, winni łożyć Swiadectwo Osób wiary godnych, względem dotychczasowego sprawowania się swego, i że do obięcia tego rodzaiu Obowiązków żadna niezachodzi przeszkoda.—

ARTYKUŁ 20.

Gdyby Służący Swiadectw na piśmie złożyć niemógł, w takim razie zeznania tych, u których w służbie zostaie, lub zostawał, do Wywodu Słownego tym końcem w Kantorze spisać się maiącego przyiętemi zostaną.—

ARTY-

ARTYKUŁ 21.

Pisarz Kantoru obowiązanym iest przysposobić dla każdego z zgłaszaiących się Służących, lub Czeladzi Książeczkę na to umyślnie z Arkuszy trzech niestęplowanego Papieru in 8ro sporządzoną, przez siebie parafowaną, i Numerem porządkowym oznaczoną.—

ARTYKUŁ 22.

W Książeczce tey zaraz na początku zapisać ma dzień stawienia się, Jmie i Nazwisko, mieysce urodzenia, Opis Osoby, rodzay Służby, iakiey się poświęca czyli iest Wolny lub Żonaty, czyli ma Dzieci, Jmiona Żony i Dzieci, czyli ma Rodziców, lub Krewnych i gdzie Ci są zamieszkałemi i u kogo w służbie zostaie?—

ARTYKUŁ 23.

Następnie Pisarz Kantoru wciągnąwszy w Książeczkę porządkiem Dat, treść

wszyst-

wszystkich Zaświadczeń, iakie Służący złoży, stwierdzi takowe własnym podpisem i pieczęcią Kantoru i podda pod wizę Jntendenta Policyi.—

ARTYKUŁ 24.

A nakoniec spisawszy Wywód Słowny co do złożonych Zaświadczeń po podpisaniu tegoż przez siebie i stroną, takowe składaiącą; a gdyby ta pisać nieumiała po uczynieniu otym wzmianki, takowy Wywód Słowny wraz z Zaświadczeniami Oryginalnemi, lub też Zeznaniami w braku Swiadectw na piśmie do Protokułu zadyktowanemi, w Archiwum Kantoru zachowa, a Książeczkę, ieżeli Służący zostaie w służbie, wyda Panu, u którego służy, a ieżeli iest bez służby, zachowa ią w Kantorze, a w mieysce tey wyda mu Cedułę, obeymuiącą pozwolenie szukania Służby i zaświadczaiącą złożenie Książęczki w Kantorze. Ceduła ta

przez

przez Pisarza Kantoru podpisana, a przez Intendenta Policyi wizowaną bydź ma.—

ARTYKUŁ 25.

Panowie końcem zapewnienia się, aby oddanie Służącym Swiadectw dla zaprodukowania ich w Kantorze nie dało Im sposobności opuszczenia bezprawnie Służby, winni są takowe sami osobiście, lub przez zaufane Osoby w Kantorze złożyć w obecności swych Służących, a w mieysce tychże wydane Książeczki odebrać.—

ARTYKUŁ 26.

Co do Służących przybywaiących z Kraju Królestwa Polskiego, gdzie podobny porządek zaprowadzonym iest, a zostaiących bez służby, ieżeli ci o takową w Mieście Krakowie starać się zamyślaią maią równie swoie Książeczki w Kantorze zaprodukować, celem wizowania Ich w sposób, wyżey opisany, i wciągnięcia do Kontrolli, o którey niżey w Artykule 28. namienione iest.—

AR-

ARTYKUŁ 27.

Co do Służących Wyznania Starozakonnego, składane przez nich Swiadectwa pisane bydź maią w Języku Niemieckim lub Polskim, a oprócz tego winni są przedewszystkiem udowodnić Swiadectwem Krajowości przez Rządzący Senat wydanym, iż są Mieszkańcami tuteyszo Krajowemi; w przeciwnym razie zaś gdyby Swiadectwa podobnego złożyć nie mogli, i okazało się; iż są zagranicznemi i pozwolenia do czasowego pobytu w Kraju tuteyszym nieotrzymali, maią bydź Urzędowi Policyi Pośredniey wskazanemi i do mieysca urodzenia za Granicę, stósownie do trwaiących przepisów odesłanemi. —

ARTYKUŁ 28.

Pisarz Kantoru utrzymować powinien porządną Kontrollę wszystkich Służących, w Mieście Krakowie znayduiących się, iedną Chrześcian, a drugą Starozakon-

konnych; tak tych, którzy w Służbie zostaią, iak tych, którzy Służby szukaią, która to Kontrolla obeymować ma wszystkie szczegóły w Książeczkach wymienione, i następnie trafiaiące się odmiany w niey zapisywanemi bydź powinny w ten sposób, aby z niey w wypadku zagubienia Książeczki Duplikat teyże wydanym bydź mógł; i tak Rząd, iak Strony interessowane potrzebne z niey dla siebie w każdym razie czerpać mogły obiaśnienia.—

ARTYKUŁ 29.

Gdy Służący wychodzi z Służby, Pan po zapisaniu w Książeczkę zaświadczenia, na iakie zasłużył, złoży takową osobiście lub prześle przez zaufaną Osobę do Kantoru, który zachowawszy takową tym czasowie w swoim Archiwum, wyda Służącemu Cedułę, w Artykule 24. opisaną; zaciągnąwszy do Kontrolli zaszłą Odmia-

nę

ną i wciągnąwszy w tęż treść Swiadectwa, z ostatniey służby w Książeczce przez Pana zapisanego.—

ARTYKUŁ 30.

Aby zaś na zgłoszenie się Panów lub Stręczycieli do Kantoru w każdym razie z łatwością dowiedzieć się można o Służących, służby potrzebuiących, utrzymywaną bydź ma w Kantorze oddzielna Księga, obeymuiąca w sobie Listę wszystkich Służących, bez Służby zostaiących, z wymienieniem mieysca, ich tymczasowego zamieszkania: Nr. Kontrolli, pod którą w teyże dokładniey opisanemi znayduią się, gdy służący w niey umieszczony wniydzie w służbę z teyże Księgi wykryślonym bydź powinien.—

ARTYKUŁ 31.

Służący otrzymawszy z Kantoru Cedułę drukowaną zaświadczaiącą wolność szukania Służby, po zawizowaniu Jey przez

Jntendenta Policyi, pod kara Policyiną okazać ią iest winien Wóytowi tey Gminy, w którey czasowe aż do wystarania się o nową służbę obiera zamieszkanie. Wóyt Gminy wciągnawszy takową w oddzieina na ten cel utrzymywać się maiącą Tabellę, zawizuie ią i stronie zwròci— Ceduły takowe ważnemi tylko będą na dni 15. ieżeli ważność Jch przez wyraźne poświadczenie Kantoru, a następnie Urzędników, wyżey iuż namienionych, na dalsze dni 15. przedłużoną nie będzie.— Dla czego Służący co dni 15. starać się ma w Kantorze o poświadczenie tego Swiadectwa przez Pisarza Kantoru i wizę Jntendenta Policyi i Wòyta Gminy tymczasowego zamięszkania a to pod karą Policyiną.—

ARTYKUŁ 32.

Gdyby Służący w ciągu starania się o Służbę mieszkanie swe tymczasowe odmieniał, winien iest zawiadomić otém osobi-

sobiście Kantor i Wòyta, tak ostatniego swego zamieszkania, iak i tey Gminy, do ktorey zamieszkanie swoie przenosi, — a to pod karą Policyiną. —

ARTYKUŁ 33.

Służący po terminie w Artykule 17. niniey szego Urządzenia wymienionym, staraiący się o służbę a Cedułą zaświadczaiącą wolność starania się o tęż nie opatrzeni, ieżeli nieudowodnią przyczyn dostatecznie ich usprawiedliwiaiących, za nieopatrzenie się Cedułą stòsownie do niniéyszych przepisòw Policyinie ukaranemi bydź maią.—

ARTYKUŁ 34.

Po upłynieniu wzmiankowanego w powyższym Artykule terminu, Nikt z Obywateli i Mieszkańców Miasta Krakowa nie będzie mògł dozwolić u siebie tymczasowego zamieszkania Służącym lub Cze-

ładzi, wyżey wymienioną Cedułą nieopatrzoney, a to pod karą Policyiną; a gdyby się okazało iż zamieszkanie ich ukrywał, i wciągu tego Służący lub Czeladnik dopuścił się iakiego przestępstwa; na tedy stòsownie do przepisòw Ustaw karzących do ukarania pociągniętym zostanie.—

ARTYKUŁ 35.

Podobnież po terminie tyle razy rzeczonym Nikt z Panów niepowinien przyimować w Mieście Krakowie do Usług swych Służącego lub Czeladzi, Cedułą wyżey opisaną nieopatrzoney, pod karą Policyiną, ani Stręczyciele tymże o Służbę starać się pod karą utracenia Prawa do Stręczycielstwa.— Owszem każdy Stręczyciel, do któregoby się podobny Służący zgłosił, winien iest zaraz donieść Go do Kantoru, który zniosłszy się z Urzędem Policyi Pośredniey, takowego uiąć i Policyinie ukarać rozkaże.—

ARTY-

ARTYKUŁ 36.

Przyimuiący Służącego odbierze od tegoż Cedułę i prześle ią do Kantoru, w mieysce którey za Rewersem będzie sobie miał wydaną Książeczke iego, — Jeżeli przyimowany ugodzi się i obeymie Obowiązki, Pan doniesie o tym Kantorowi dla zapisania odmiany w Kontrolli i odpisania przyiętego Służącego lub Czeladnika, z Księgi Służby szukaiących; ieżeli zaś takowego nie przyimie, zwróci do Kantoru Książeczkę, a ten zwróci Rewers i Cedułę dla doręczenia teyże Służącemu.—

ARTYKUŁ 37.

W razie gdyby Książeczka zaginęła; Pan lub Służący, który ią zgubił, winien iest zaraz starać się o inną w Kantorze; za nieostrożność iednak swą zapłaci Kantorowi wyższą taxę i poniesie koszta na ogłoszenie przez Pisma publiczne tego Wypadku, w razie gdy Władza Policyina u-

zna

zna potrzebę ostrzedz o tém Publiczności w celu zapobieżenia iżby Osoba niewłaściwa pod cudzym Jmieniem nie uwodziła.— Pisarz Kantoru zanotuie w teyże Książeczce, iż iest Duplikatem i w Kontrolli swey, że takowy wydanym został.—

ARTYKUŁ 38.

Wszelkie zfałszowania Książeczki Zaświadczeń i odkrycie Oszustwa w zastawianiu się cudzą Książeczką wiedzie za sobą Kary, prawem na podobne Przestępstwa przepisane.—

ARTYKUŁ 39.

Służący wyszedłszy z Służby, ieżeli innego sposobu do życia nie przedsiebiorą i stan fizyczny zdrowia nie czyni Jch niezdolnemi, starać się powinni niezwłocznie o wniyście w inną służbę.—

ARTYKUŁ 40.

Służący, względem których zaydzie przekonanie, iż są podeyrzanych Obyczaiow

iów, iż jedynie z zamiłowania próżniactwa nieidą do służby, gdy stałego zamieszkania niemaią i godziwego sposobu utrzymania się nieudowodnią, jeżeli są Krajowemi, wzięci bydź maią za miernym z strony Senatu oznaczyć się maiącym wynadgrodzeniem do robót mieyscowych, a to aż do czasu objęcia Służby lub udowodnienia innego pewnego sposobu utrzymowania się; ieżeli zaś okażą się bydź z Okręgu lub z Zagranicy przybyłemi do mieysca urodzenia odesłanemi bydź maią.—

ARTYKUŁ 41.

Służący, zostaiący bez służby a chcący udać się w Okrąg lub za granicę, w celu wynalezienia teyże, winien się nayprzód postarać o Swiadectwo Wóyta Gminy własnego zamieszkania, iż żadna niezachodzi w tey mierze przeszkoda, a następnie po złożeniu takowego w Kantorze łącznie z Cedułą Zaświadczenia stawania

się

się o służbę, będzie sobie miał przez Kantor wydaną Książeczkę z notowaniem: dokąd i kiedy dla nalezienia nowey Służby wychodzi, i ieżeli póydzie za granicę, Urząd Policyi Pośredniey wyda mu zwykły Paszport, w którym opisanie Osoby iego winno się zgadzać z Rodowodem w Książeczce zapisanym; gdyby zaś pomimo wydanego Paszportu na mieyscu pozostał, i w Kantorze nie usprawiedliwił przyczyny zatrzymania się, Policyinie ukaranym bydź ma.—

ARTYKUŁ 42.

Lehnlokaje i Służący naymuiący się do Usług kilku razem Osób podlegać maią również Obowiązkowi opatrzenia się w Książeczki wyżey opisane.—

ARTYKUŁ 43.

Lehnlokaje dla uzyskania od Urzędu Policyi Upoważnienia na sprawowanie tego

go rodzaiu Służby winni złożyć Zaświadczenia utrzymuiących Oberżą lub Domy Zaiezdne, okazać dawnieysze Zaświadczenia, udowodnić stałe swoie Zamieszkanie i dobre obyczaie.—

ARTYKUŁ 44.

Upoważnienie Policyine i Książeczka Zaświadczeń zostawać powinna u utrzymuiącego Oberżę, lub Dom Zaiezdny, przy których Lehnlokay obowiązki swe pełni.— Co do pełniących zaś Usługi u kilku Panów razem, Swiadectwa tychże i Książeczki zostawać zawsze powinny w Kantorze, a w mieysce tych wyda Im tylko Kantor Kartę, złożenie ich poświadczaiącą.

ARTYKUŁ 45.

Gdy Lehnlokay lub Służący w poprzednim Artykule wzmiankowani wyiść zechcą w Okrąg lub za Granicę, natedy po przekonaniu się dostatecznym, iż ża-

dna

dna do Nich z okazyi pełnioney Służby pretensya, ani też inna przeszkoda Jch tamująca oddalenie się nie zachodzi, Książeczki onymże i Paszporta respective w sposób, Artykułu 41. przepisany wydanemi bydź maią.—

ARTYKUŁ 46.

Przepisy w niniejszym Rozdziale zawarte ściągaią się również bez żadnego wyłączenia, i do Czeladzi Wieyskiey, która w §. 3. Ustawy Seymowey na Wstępie powołaney, opisaną iest, o ile by ta w Mieście Krakowie znaydowała się.

ARTYKUŁ 47.

Będzie utrzymywana w tymże Kantorze Kontrolla Policyina Ludzi obojey płci i wszelkiego wyznania w Mieście Krakowie za cząstkową robotą chodzących i do takowey bądź dziennie, bądź w Miarę nastręczaiącey się pracy wynaymuiących się. Kontrolla ta obeymować będzie Jmie

i Na-

i Nazwisko, Wiek, Mieysce urodzenia, opisanie Osoby, Mieysce zamieszkania, rodzay wyrobku i wzmiankę, czyli Żonaty, lub Wdowy, a w pierwszym razie czyli ma i wiele dzieci — równie utrzymywaną bydź ma Księga, w którą Wyrobnicy, roboty szukaiący za Ich własnym zgłoszeniem się zapisywanemi bydź maią w sposób, Artykułu 30. niniejszego Urządzenia wskazany.—

ARTYKUŁ 48.

W cztery Miesiące od daty ogłoszenia i otwarcia Kantoru każdy Wyrobnik bez różnicy płci, lub Wyznania winien się stawić w tym Kantorze, opatrzony w Swiadectwo Wóyta Gminy swego Zamieszkania, iż mu iest znany, iako utrzymuiący się z Wyrobku, na zasadzie którego Pisarz Kantoru wciągnąwszy Go w Kontrollę w sposób wyżey przepisany, wyda Mu Swiadectwo drukowane na nastąpiony

Niel-

Meldunek, i wciągnienie Go w Kontrollę Wyrobników. W Swiadectwie tym opisanym bydź powinien również Rodowód Wyrobnika i wymienionym Ner, pod którym w Kontrollę zaciągniętym został.— Swiadectwa te Pisarz Kantoru podpisze, a następnie Intendent Policyi i Wóyt Gminy właściwey zawidymuie.—

ARTYKUŁ 49.

Swiadectwa powyższe co Kwartał maią bydź produkowane w Kantorze, końcem zaciągnienia w Kontrollę odmiany, iaka zayść mogła co do mieysca Zamieszkania i następnie przez Intendenta Policyi i Wóyta właściwego bydź wizowanemi; z początkiem zaś każdego Roku, to iest: w Miesiącu Styczniu, zeszłoroczne maią bydź odbieranemi, a nowe na ich mieysce wydawanemi.—

ARTY-

ARTYKUŁ 50.

Co do Wyrobników, z Zagranicy do Miasta Krakowa na czas pewny przybywaiących.— Ci równie obowiązani są meldować się w Kantorze, który przekonawszy się, iż są ludzmi niepodeyrzanemi, wciągnie Jch w oddzielną na ten koniec utrzymowaną Kontrollę, wyda Jm Swiadectwo w Artykule 48. opisane, z wymienieniem wolności trudnienia się wyrobkiem przez czas swego w Mieście pobytu, i Swiadectwa takowe podobnież przez Jntendente Policyi i Wóyta czasowego Zamieszkania Wyrobnika wizowanemi bydź maią, i zgłaszania się tychże do Kantoru nie już co Kwartał, lecz co Miesiąc następować.—

ARTYKUŁ 51.

Mieszkańcy z Okręgu na Wyrobek do Miasta Krakowa przychodzący na czas pewny, wolnemi bydź maią od Obowiąz-

ku meldowania się w Kantorze; iednak winni są zawsze bydź opatrzonemi w sôsowne Swiadectwa Władzy Policyiney Mieyscowey, które im na dłuższy Czas, iak na Kwartał ieden moc swoię zatrzymaią.—

ARTYKUŁ 52.

Właściciele Domów i Mieszkańcy w Mieście Krakowie, którzyby dozwolili przemieszkiwania u siebie Wyrobnikóm, w powyżey rzeczone Swiadectwa nieopatrzonym, Karze Policyiney podpadaią.—

ARTYKUŁ 53.

Wyrobnicy, którzyby się w Czasie przepisanym w wymienione powyżey Swiadectwa nieopatrzyli, ani Wizy tychże lub odnowienia nie żądali, równie iak i nie legitymuiący się Swiadectwami Policyi Mieyscowey, ieżeli się dostatecznie nieusprawiedliwią, Policyinie ukaranemi bydź maią.—

ARTY-

ARTYKUŁ 54.

Ci zaś Wyrobnicy, którzyby się pod pozorem, Wyrobku Włóczęgą i próżniactwem zabawiali, stałego Zamieszkania nie mieli, i pomimo napomnień Władzy Policyiney nieudowodniwszy godziwego sposposobu utrzymowania się, do pracy się nie brali, ieżeli są Krajowemi, do prac mieyscowych za miernym wynadgrodzeniem, przez Senat oznaczyć się maiącym użyci bydź maią, dopóty; dopóki do pracy wyrobkowéy się nie wezmą, lub innego godziwego sposobu utrzymowania się nie udowodnią; — a ieżeli są Zagranicznemi; do Mieysca urodzenia Szubpassem odesłanemi bydź powinni.—

ARTYKUŁ 55.

Co do Służących i Czeladzi Wieyskiey po Miastach Okręgowych i Wsiach, następuiące przepisy co do Zaświa czeń zachowanemi bydź maią.—

ARTY-

ARTYKUŁ 56.

Służący lub Czeladź Wieyska, w tymże samem Mieście, lub Wsi z Służby do Służby przechodząca, może bydź przyięta i na ustne zaświadczenie Pana lub Gospodarza, od którego z ostatniey Służby wychodzi. —

ARTYKUŁ 57.

Służący iuż poprzednie w Książeczki opatrzeni, a na służbie w Okręgu zostaiący, gdy z Służby oddalaią się, maią sobie mieć w te same Książeczki wpisane Swiadectwo swego sprawowania się; jeżeli zaś takowych niemaią, Swiadectwa będą Jm wydane przez Jch Panów w formie dotąd używaney; gdy iednak o Służbę w Mieście Krakowie starać zechcą, obowiązani będą takowe Swiadectwa w Kantorze złożyć i zachować się podług przepisów, w ninieyszym Urządzeniu zawartych, a do

Służą-

Służących, w Mieście Krakowie zostaiących, odnoszących się.—

ARTYKUŁ 58.

Czeladź Wieyska do inney Wioski, lub Gminy za swym sposobem życia udaiąca się, powinna bydź opatrzoną Swiadectwem Władzy Policyiney mieyscowey, na papierze bez Stępla wydać się maiącym, które obeymować ma: Jmie, Nazwisko, Opis Osoby, wiek; Stan; Mieysce urodzenia; Mieysce ostatniego pobytu w Służbie z wymienieniem u kogo, i przez iaki czas w służbie zostawała, sposobu zachowania się; tudzież dokąd, i w iakim Zamiarze wychodzi? — Swiadectwa podobne udzielanemi bydź maią albo na Zasadzie Swiadectw, na piśmie przez Panów lub Gospodarzy wydanych Czeladzi, albo też z mocy ustnego zeznania tychże w Kancellaryi Urzędu Policyi mieyscowey zrobionego, o czém w Swiadectwie wzmianka uczyniona bydź ma.—

ARTYKUŁ 59.

Swiadectwa podobne niezwłocznie udzielonemi bydź powinny, a to pod Karą pieniężną od Złp: 6. do 30. przez Urzędnika mieyscowey Policyi zapłacić się maiącą, gdyby wydanie takowych Swiadectw bez słuszney przyczyny zwlekał, lub też wydania zupełnie odmawiał i pod znagleniem od Wyższey Władzy do uskutecznienia tego, gdyby do niey w tey mierze Zażalenie zaniesionym zostało.—

ARTYKUŁ 60.

Jeżeli Czeladnik Wieyski o Służbę w Mieście Krakowie starać się zechce, winien będzie Swiadectwo, w Artykule 58 opisane w Kantorze złożyć, i z resztą zachować się podług Przepisów, w nonieyszym Urządzeniu zawartych, które do Czeladzi w Mieście Krakowie zostaiących ściągaią się.—

ARTY-

ARTYKUŁ 61.

Służący lub Czeladz Wieyska w Kraju bez Swiadectw Służbę opuszczaiąca, i do innego Mieysca przenoszęca się, ma bydź przez Urzędnika Policyi tego Mieysca, do którego przychodzi, przytrzymaną i po zrobieniu z nią Wywodu Słownego, przez Transport na mieysce ostatniego pobytu swego odesłaną. Urzędnik Policyi mieyscowey odebrawszy przy transportowanego Służącego lub Czeladnika, Policyinie go ukarze, a następnie gdy żadna przeszkoda nie zaydzie, wyda Mu stósowne Swiadectwo.—

ARTYKUŁ 62.

Urzędnik Policyi Mieyscowey niezachowuiący Przepisów, w Artykule poprzednim zawartych, zapłaci za Karę Złpol: 30.—

ARTYKUŁ 63.

Każdy w Okręgu przyimuiący na Mieszkanie, lub do Służby, przybyłego z innego Mieysca Służącego, lub Czeladnika w Swiadectwa respective Panów lub Władzy Policyiney mieyscowey nieopatrzonego, Karze Policyiney uledz ma.—

ROZDZIAŁ IV.

O Wynadgrodzeniu Kantoru, Stręczycieli, i Urzędników Policyi Mieyscowey za Czynności, przez Nich w duchu ninieyszego Urządzenia dopełnione.

ARTYKUŁ 64.

Gdy stósownie do Artykułu trzeciego ninieyszego Urządzenia Kantor utrzymywać się ma z pobieranych od Stron opłat za swe Czynności; gdy nadto Stręczycielóm za podeymowaną przez nich posługę słusznie przynależy pewne Wy-

nadgro-

nadgrodzenie, równie iak i Urzędnikom Policyi mieyscowey w Okręgu, zwrót kosztów za Materyalia piśmienne: przeto Senat względem Opłat, przez Strony ponosić się maiących, stanowi, co następuie:—

Ponieważ Służący i Czeladz Wieyska do różnych posług powołani, w miarę o ile te większey, lub mnieyszey zdolności potrzebuią, większe lub mnieysze pobieraią Zasługi, a tym samym w stosunku tychże winni są również większe, lub mnieysze Opłaty ponosić: przeto z względu tego na następuiące trzy Klassy podzielaią się, a mianowicie:—

Do Klassy pierwszey Opłat należeć maią; Kamerdynery i Kucharze.—

Do drugiey Klassy Opłat należeć maią: Lokaje, Lehulokaje, Odzwierni, Markiery, Kredencyrze, Frotery, Stangreci, Forysie— Młynarczykowie, Włodarze, Karbowi, Owcarze— Ogrodniczkowie—

Poko-

Pokojówki, — Kucharki, Mamki Jzdebne i: t: p: —

Do Klassy trzeciey należeć maią: — Posługacze Stajenni, Pomocnicy Kuchenni, Stroże, Parobcy, Szynkarki, Polowi, Gajowi, Fornale, Parobcy, Dziewki, Pasterze, Pasterki, Czeladz Gorzelniana i t. p. — Do teyże samey Klassy należeć maią wszyscy Wyrobnicy. —

A gdy trudno iest wymienić wszystkich gatonków Posług, iakie w Towarzyskim życiu zachodzić mogą; przeto w Klassyfikowaniu Służących w ninieyszym Urządzeniu wyraźnie niewyszczególnionych, uważać należy; o ile Ci z względu na rodzay Służby swey i zwyczaynie pobieraną płacę do tey, lub owey Klassy więcey zbliżonemi są. —

Podług powyższego Podziału pobierać ma Pisarz Kantoru, Stręczyciele, tudzież Urzędnicy Policyi mieyscowey w Okręgu, następuiące taxy, a mianowicie:

Pisarz

 4/9.

Pisarz Kantoru	w Klassie I.		w Klassie II		w Klassie III.	
	Złp	gr	Złp:	gr	Złp:	gr
Od Panów—						
1. Za wydanie Duplikatu Książeczki gdyby ta zagubioną była przez Pana w myśl Art. 37.	2	–	1	10	—	20
2. Za wydanie Książeczki w razie gdyby Służący przyjętym został do służby, zanotowanie Odmiany w Kontrolli, wykreślenia z Księgi stawiających się o służbę w myśl Art. 36.	1	—	—	20	—	10
Od Służących i Czeladzi						
1. Za spisanie Wywodu Słownego co do złożonych Swiadectw, lub przyjęcie Zeznań Ustnych do Protokułu w za						

stęp-

	w Klassie I.		w Klassie II.		w Klassie III.	
	Złp:	gr	Złp:	gr	Złp	gr
stępstwie tychże, wciągnięcie do Kontrolli i wygotowanie Książeczki w myśl Art. 20. 21 24. i 28. —	2	—	1	10	—	20
2 Za wciągnięcie Służącego lub Czeladnika w Księgę, starających się o służbę w myśl Art. 30 — —	—	15	—	10	—	5
3 Za widymowanie Książeczki w myśl Art. 26. i wpisanie do Kontrolli —	—	15	—	10	—	5
4. Za wydanie Duplikatu Książeczki w razie gdy ją Służący zgubi w myśl Art. 37. —	1	10	1	—	—	20
5. Za odebranie Książeczki, wpisanie w Kontrollę zaszłey Odmiany i wydanie Ceduły na wol-						

ne

	w Klasie I.		w Klasie II		w Klasie III.	
	Złp:	gr	Złp:	gr	Złp:	gr
ne szukanie Służ by w myśl Art. 2(	—	15	—	10	—	5
6. Za udzielone prz dłużenie ważnoś teyże Ceduły w myśl Art. 31. —	—	6	—	4	—	2
7. Za wydanie Książeczki wychodzą cym w Okrąg lub Zagranicę, wykreślenie ich z Księg szukaiących Służ by i zanotowani oddalenia się w Kontrolli w myś Art. 41 —	—	15	—	10	—	5
8. Za wydanie Swia dectwa na złożen Książeczki i Za świadczeń w myś Art. 44 — —	1	—	—	20	—	10
Od Wyrobników						
1. Za wciągnienie w Kontrollę Wyro bnika i wydanie						

mu

	w Klasie I.		w Klasie II.		w Klasie III.	
	Złp:	gr	Złp:	gr	Złp:	gr
mu na to Swiadectwa w myśl Art 48	—	—	—	—	—	10
2. Za samo wydanie Swiadectwa w myśl Art. 49 —	—	—	—	—	—	6
3. Za widymowanie Swiadectwa i wciągnienie w Kontrollę odmiany Zamieszkania w myśl Art. 49 —	—	—	—	—	—	[illegible]
4. Za wciągnienie Wyrobnika w listę roboty szukaiących	—	—	—	—	—	3
Stręczyciele						
1. Od nastręczenia Służby gdy Służący lub Czeladź Wieyska wnidzie w Służbę w połowie od Pana, a w połowie od Służącego lub Czeladzi	3	—	2	—	1	—

	w Klasie I.		w Klasie II.		w Klasie III.	
	Złp:	gr.	Złp:	gr.	Złp:	gr.
w Okręgu Urzędnicy Policyi Mieyscowey.						
1. Za wydanie Swiadectwa Wyrobnikowi w myśl Art. 51. — —	—	—	—	—	—	6
2. Za wydanie Swiadectwa Czeladzi Wieyskiey do inney Wsi, lub Gminy przenoszącey się w myśl Art. 61.	—	—	—	18	—	12

ARTYKUŁ 65.

Pisarz Kantoru i Urzędnik Policyi Mieyscowey winni będą na Aktach Służącym, Czeladzi, lub Wyrobnikóm wydanych notować odebraną taxę.—

Ani

Ani Urzędnik Policyi Mieyscowey, ani Kantor, ani Stręczyciele niebędą mogli pod żadnym pretextem wymagać wyższey zapłaty nad tę, która powyższym Artykułem postanowioną iest, a to pod Karą pieniężną, a nawet oddaleniem od Obowiązków, lub utratą prawa Stręczycielstwa, w razie gdyby nad taxę co wymagać od Stron poważyli się.—

ROZDZIAŁ V.

O wykonaniu ninieyszego Urządzenia, Karach Policyinych w ogólności i Jch zastósowaniu.

ARTYKUŁ 66.

Urząd Policyi Pośredniey w Stolicy, a Wóyci i Jch Zastępcy po Wsiach w Okręgu rozpoznawać i sądzić będą wszelkie Wykroczenia, z ninieyszego Urządzenia wypływaiące z pośpiechem i bez wszelkich kosztów i użycia papieru Stęplowe-

go;

go; po spisaniu iedynie Wywodów Słownych, z wolnym iednak odwołaniem się od Jch Wyroków do Wydziału Spraw Wewnętznych i Policyi w Senacie.—

ARTYKUŁ 67.

Kary Policyine, na Przestępuiących ninieysze Urządzenie wymierzać się maiące, stósownie do Ustawy Seymowey, w dniu 27 Grudnia r. 1821. zapadłey i Klassę Służących, Czeladzi Wieyskiey i Wyrobników reguluiącey wymienionemi są w §. 62. teyże Ustawy; w stósowaniu Jch iednak do Wykroczeń zachować należy ściśle przepisy, w §. 23. i 24 Części II. Kodexu Karnego zawarte, które w wybieraniu gatunku Kary, lub zaostrzenia na Stan i usposobienie Moralne i Fizyczne karanego Uwagę mieć nakazuią.—

ROZDZIAŁ VI.

Urządzenie przemiiaiące.

ARTY-

ARTYKUŁ 68.

Gdyby doświadczenie w ciągu wykonania ninieyszego Urządzenia zebrane okazało potrzebę iakiey odmiany, lub wykryło niektóre Wypadki, Urządzeniem tym nieprzewidziane, Władze Policyine, którym wykonanie ninieyszego Urządzenia poruczonym iest, wcześnie zawiadomić maią o tym Senat; aby, co potrzebnym do uzupełnienia ninieyszego Urządzenia bydź się okaże, dodatkowo postanowionym zostało.—

Działo się i uchwalono na Posiedzeniu Senatu Rządzącego.— w Krakowie dnia 25. Kwietnia 1822.—

Wodzicki.

(M. P.)

Mieroszewski Sekr: Jen: Senatu

Nro 4276 Dzien: Głów:

REPREZENTANCI

LUDU RZECZYPOSPOLITEY !

Kiedy znakomity udział Prawodawstwa Reprezentacyi Narodowey poruczony, włożył na Was obowiązek przykładania się do szczęścia publicznego; kiedy służy Wam prawo zasiągania wiadomości o stanie społeczności Obywatelskiey, o tem co się do iey celów bezpośrednio lub pośrednio ściąga; czy postanowienia Wasze i z iakim skutkiem wykonanemi zostały: Przedstawiaiąc Wam rys ogólny położenia Rzeczyplitey mam nadto zaszczyt wykazać Wam istotne potrzeby Kraiu, zwrócić uwagę Waszą na mieyscowe i poteczne okoliczności,

iżby postanowienia Wasze cechą powszechney korzyści oznaczonemi, a tem samem powszechnie zamiłowanemi bydź mogły.

Przeciąg czasu, od którego Zgromadzeni w tem tu kole widzieliśmy się, upłynął dla Nas w słodyczy, pożądaney spokoyności, w ciągłym używaniu swobód towarzyskich, iakiemi są Wolność, bezpieczeństwo Osób, własności i opinie. Nic w tey mierze do zazdroszczenia nie wskazały Nam inne Narody. Jeżeli położenie Rzeczypospolitey Naszey nie dozwala iey w pewnym względzie tey pomyślności, iakieybyśmy pragnęli, atoli podchlebić sobie możemy, że stan Rzeczypospolitey Naszey od chwili iey istnienia, o wiele polepszył się. Cokolwiek zaś w tem celu bądź w skutku Praw obowiązuiących bądź w skutku działań Rządu przez rok upłyniony nastąpiło, kole-

ią różnych gałęzi Administracyij Kraiowcy, w krótkości wykażę.

Stan Instytutów Religiynych.

Czuwaiąc Senat nad całością fundaszowych własności, gdy przekonał się, że wykazy sprzętów Kościelnych, i rzeczy do inwentarza Grontowego należących, które przy intromissyi Plebanów spisywać się zwykły, w znaczney ilości Kościołów nie znayduią się, zaiął się utworzeniem dokładnych inwentarzy po wszystkich Plebaniach Stolicy i Okręgu. Dzieło to do Klasztorów nawet rozciągnione nie mogło bydź ieszcze uzupełnionym w tem roku, tak z powodu przepisanego przy inwentowaniu oszacowania ruchomości przez Znawców dopełnić się maiącego, iako też i dla innych formalności zmierzaiących do tego, ażeby w każdym razie wynadgrodze-

nia za szkody funduszowi zrobić się mogące na pozostałym po Beneficyacie majątku z łatwością dochodzonemi bydź mogły.

Fuudusze Duchowieństwa tak Swieckiego, iako też i Zakonnego na Dobrach lub Realnościach, bądź w Rzeplitey, bądź w Królestwie Polskim położonych zapiszane, kiedy nie zachodzi przeszkoda prawna, dochodzone są w drodze Administracyiney w obu Kraiach, z tą tylko różnicą, że w Królestwie Polskim exekucyia tylko za lata bieżące postanowieniem JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego iest dozwoloną. Z woli N. Cesarza Wszech Rossyi i Króla Polskiego, należący do Opactwa Mogilskiego, a w Królestwie położony fundusz, który iuż na rzecz Skarbu Króle: Pol: był zaięty, mianowanemu przez Senat Rządzący Opatowi powróconym bydź ma.

Utrzymywanie Kościołów Parafialnych i Budynków Plebańskich w dobrym stanie było równie staraniem Senatu, w tem roku budowa z twardego Materyału Kościoła kollacyi Rządowey we Wsi Rybny ukończona, Reparacye Kościołów w Bolechowicach i Raciborowicach w znaczney części do skutku przywiedzione, gdzie także niektóre nowe Budynki Plebańskie powstały. Reparacya Kościoła obrzadku Greckiego dokonana, zaięto się także sprowadzeniem kamienia Piaskowego z Galicyi i ciesaniem onegóż na stawianie wschodów wzdłuż Facyiaty Kościoła S. Anny. Gmach Klasztàrny PP. Bernardynek, S. Józefa w szkarpach fundamentach i murach restaurowany, i w zewnetrzney dawniey widok rażącey postaci zmieniony, w krótce mieścić w sobie będzie Zgromadzenie PP. Kolletek, których Klasztór z mocy Prawa Seymowego oszacowany,

i na sprzedarz publiczną wystawiony bydź ma.

Reparacyia Bazyliki S. Piotra w Krakowie, na którą Budżetem wyznaczoną była kwota 10.000. Złp. niedoszła do skutku, z przyczyny późno iuż nadeszłey Blachy Miedzianey z Węgier, z kąd po tańszey cenie przychodząca, dla oszczędności zapisaną bydź musiała. Sławna ta z struktury swoiey Bazylika wymaga rokrocznie znacznego na utrzymanie swoie funduszu dla tego życzeniem Senatu iest, ażeby przy zamierzonym do niey przeniesieniu Kollegiaty WW. SS. uposażoną bydź mogła w stałe fundusze, iżby utrzymywanie iey nie ciażyło corocznego Budżetu.

Ile dobry byt Duchowieństwa i utrzymywanie Domów Modlitwy w świetnym stanie, były przedmiotem usiłowań Senatu, tyle z drugiey strony baczył na to,

ażeby Osoby poświęcaiące się temu Stanowi należnie kwalifikowanemi były. Z tego względu wzbroniony został wstęp do Klasztorów Osobom, które nie ukończyły z chlubą nauk Licealnych. Wglądanie w sposób, iakim nauki Teologiczne w Uniwersytecie są wykładanemi, poruczył Senat JW. Pasterzowi Dyecezyi iako Kanclerzowi Uniwersytetu, a dzięki bogoboyney Jego troskliwości o przysparzanie u nas Chrześciańskiey Moralności w usposobianiu zdatnych sług Ołtarza, nic nie iest pomienionem co do tego zmierza celu.

Instytuta Oświecenia.

Statut Uniwersytet Jagielloński urządzaiący, uznawszy NN. Rzeczplitey Naszey Protektorowie nie odpowiadaiącym celowi, upoważnili Senat do zawieszenia onegóż, i poczynienia tymczasowych urządzeń,

iakichby okoliczności wymagały, polecaiąc razem przygotowanie proiektu do nowego Statutu, więcey celowi odpowiadaiącego.

Dopełnił tego Senat przez wydane tymczasowe urządzenie, którym nie tylko ukształcenie Młodzieży w naukach, ale też i zaszczepianie w iey sercach zasad moralności, Religii, i należna karność zapewnionemi zostały.

Układ nauk w różnych Wydziałach Uniwersytetu dawanych będąc powszechnie wiadomym, a w upłynionym roku niedoznawszy żadney zmiany, nie potrzebuie tu bydź powtarzanym. Katedry wszystkich pięciu Wydziałów są obsadzone, i tylko posady Nauczycielów pływania i fechtowania zawakowały: Senat przekonany o niezbędney potrzebie zaprowadzenia Katedry Architektury w Uniwersytecie, po-

sade tak tę, iakoteż i Professora klassy VI w Liceum S. Barbary na przedstawienie Rady Wielkiey na Budżecie umieszcza.

Liczył Uniwersytet Auditorów w Album zapisanych 289, z tych ukończyło nauki w Wydziale Teologicznym 4ch, w Wydziale Prawa 21, w Wydziale nauk Lekarskich 18, w Wydziale Filozoficznym 95, otrzymało stopnie Doktorów Medycyny i Chirurgii ieden, Medycyny 2, Filozofii 6, Magistrów Prawa 2, Magistra Akuszeryi 1, Farmacyi 2, Akuszerek po złożonych ścisłych popisach otrzymało świadectwo do Praktyki 2.

Co do zakładów Naukowych.

Obserwatoryum Astronomiczne świeżo zaopatrzonym zostało, w kosztowny i

nader pożyteczny Instrument Ekwatoryał nazwany. Ogród Botaniczny nowemi co raz plantami zbogaca się. Grunt w tem celu przykupiony, głębokim z darni ubitym rowem obwarowany plantuie się Ziemią z pobliższych mieysc dowożącą się.

Końcem rozmnożenia plant wodnych, postawiono kilka skrzyń w Stawie, który poprzednio z dawnych nie użytecznych zarośli oczyszczony, w figurze ukształcony, kamieniem wycembrowany, a w brzegach darniem wyłożony został.

Gabinety Fizyczny, Mineralogiczny, Anatomiczny, tudzież Laboratoria Chemiczne i Farmaceutyczne nowemi narzędziami, sprzętami i machinami, również i Biblioteka, którey Katalog w krótce z druku wyyść ma, nowemi Dziełami wedle możności funduszów zbogaconemi zostały.

Ocalenie Domów niektórych Akademickich od upadku, którym zagrażała, spowodowało Senat do umieszczenia w tegorocznim Budżecie znaczney na ten koniec kwoty w przekonaniu, że równa z strony Prześwietney Izby Prawodawczey troskliwość o Dobro Krain i wzrost Nauk temu nieo hybnemu nieszczęściu zaradzić zechce.

Bursy Jerusalem i Philosophorum nazwane, mieściły w sobie przeszło 160 Uczniów, którzy prócz opału i posługi na ogólney kuchni z funduszu Burs, mieli nadto opalane przez stróżów mieszkania. W tem prawdziwym ubogiey Młodzieży Szkolney schronieniu, zostawała Uczniowie pod okiem Seniora stanu Duchownego, a przez mieszkaiących tamże Dyrektorów naprowadzani są do nauki i obyczayności.

Licea.

Liczba Uczniów w oddziale Iszym u S. Anny wynosiła . . . 517.
W oddziale IIgim u S. Barbary 375.

w ogólności 892.

Otrzymało zaświadczenie doyrzałości (Maturitatis) 50.

Szkoły Początkowe.

W Mieście Krakowie i na Przedmieściach, iest Szkółek początkowych 7, w tych było Uczniów 431. Pensyi Płci Żeńskiey było sześć, w czterech nadto Klasztorach Panienskich uczyła się Płeć Żeńska gdzie uczących się Panienek było 451.

Zaś w sześćdziesiątu dwóch Szkołach które teraz w Okręgu istnieią, znaydo

wzło się Uczniów . . . 1874.

Dziewcząt uczących się . 1133.

A zatem w ogólności we wszystkich Szkołach początkowych uczyło się Chłopców . . . . . . 2305.

Dziewcząt . . . . 1584.

Razem 3889.

Instytuta Dobroczynności.

Skutkiem długoletnich Woien, zmiany Rządów i Władz Instytutami Dobroczynności opiekuiących się, zawikłany stan funduszów na ich utrzymanie przeznaczonych potrzebnie czasu do wyśledzenia, i zebrania należnych wiadomości. Dzieło to poruczył Senat oddzielnemu Kommissarzowi, a wykryte przez Niego w r. b. fundusze w kapitałach od stron przyznanych

Złp. 62,277, zaś w Kapitałach nie przyznanych 409,618 Złp. 10 gr. wynoszące, są owocem gorliwości Jego. Z drugiey strony, przez połączenie Administracyi Domów Ubóstwa i poruczenie iey Towarzystwu Dobroczynności, uczyniono postęp w uporządkowaniu iey wewnętrznym, w zaprowadzeniu ścisłey oszczędności, i zwróceniu funduszów do ich właściwego przeznaczenia.

W Domu ogólnym schronienia Ubogich, utrzymywano w ciągu upłynionego roku Osób oboiey płci 365. Dawano Instrukcyią elementarną 40 dzieciom. Dochody tegoż Domu tak stałe, iako też i niestałe, wynosiły ogółem kwotę 41,124 Złp. 19 gr.

Bractwo Miłosierdzia i Banku Pobożnego, daie nieprzestanne dowody swey czynności tak przez wspieranie biednych,

iako też i staranność o pomnażanie funduszów dla nieszczęśliwych. Wsparto w tym Instytucie przez rok 1821 530 Osób, a na iałmużnach miesięcznie pobieranych, utrzymuie się ciągle 50 Osób, wyposażono 6 Panien, i 14 Podrzutków do Rzemiosł idących oporządzono, w ogóle kwotę 10,228 Złp. na iałmużny wydano.

Fundusz Banku Pobożnego w r. 1821 powiększył się o 1500 Złp. a krążących Pieniędzy liczy 49,516 Złp. Osób do zastawu i zakupu, było w przeciągu roku 3520. Z chlubą dla Członków Bractwa, wiekopomna ta Fundacya nietylko przetrwała tyle nieprzyiaznych okoliczności, ale nadto ciągle wznosi się.

W Szpitalu S. Łazarza, było w dniu 1 Czerwca r. z. chorych . . . 93.

Przybyło w ciągu r. 1821/22 878.

Razem Osób 971.

Z tych wyzdrowiało Osób	742.
Umarło —	142.
Zostało z dniem ostatnim Maia r. b.	87.
Ogół	971.

Co do Podrzutków, tych znaydowało się w dniu 1 Czerwca 1821 r. w Szpitalu

u Mamek	21.
u Piastonek	13.
w Szkole	64.
Na Wsiach u Mamek	212.
Przyięto w ciągu roku 1821/22	275.
Razem dzieci	585.

Z tych Rodzice i Krewni odebrali	23.
Na opiekę wzięto .	3.
Na służbę wydano .	9.
Do rzemiosła oddano .	3.
Umarło .	153.

Zostało

Zostało z dniem ostatnim Maia 1821

	u Mamek	15.
	u Piastonek	13.
	w Szkole	63.
Na Wsiach	u Mamek	303.
	Ogół	585.

Z Wykazu tego łatwo osądzić można iak zbawienne skutki przyniosło nadane Urządzenie Szpitalowi S. Łazarza, od tey bowiem Epoki, śmiertelność znacznie zmnieyszyła się.

I tak w roku 1818/19 z 863 Chorych wymarło 166 w tem roku atoli kiedy 103 chorych więcey leżało, liczba Umarłych ieszcze o 24 Osób mnieyszą okazała się. Nie iest w prawdzie tyle pocieszaiącym Obraz pomoru dzieci, lecz przyczynę tegóż przypisać należy zarodowi słabości w niemowlętach, które w po-

wszechności schorzałe i zgłodniałe, do Szpitala przybywaią.

W Szpitalu Braci Miłosierdzia było w dniu 1 Czerwca 1821 r. Chorych 8. Przybyło w ciągu roku 1821/22 61. Z tych wyszło 41. Umarło 18. Zostało 10.

W Szpitalu Wenerycznych, było w dniu 1 Czerwca 1821 r. Chorych oboiey płci 43. Przybyło 177. Wyzdrowiało 143. Umarło 12. Pozostało 65.

W Szpitalu Obłąkanych znaydowało się dnia 1 Czerwca 1821 roku Osób 31. przybyło 23. Wyzdrowiało 12. Umarło 10 Pozostało 32. Nękani tą chorobą do urządzonych w Gmachu S. Ducha lokalów przeniesieni, dogodniey teraz umieszczonemi znayduią się, a Dom, w którym dawniey zostawali, przez Publiczną licytacyą na rzecz funduszu sprzedany iest.

W Szpitalu Żydowskim było w dniu 1 Czerwca 1821 r. chorych 10. Przybyło 72 Wyszło 60 Umarło 9. Pozostało w dniu ostatnim Maia 1822 roku 13. Szpital ten z funduszu Gminnego Starozakonnych iest utrzymywany.

Szpitale Ubogich w Okręgu, iako to: w Chrzanowie, Trzebini, i Babicach, administrowane są przez Prowizorów wedle zatwierdzonego przez Rząd Etatu, a Prowizorowie składaią rachunki udowodnione.

Rolnictwo i Leśnictwo.

Między wielórakiemi bogactw gałęziami, wydoskonalone Rolnictwo iest naypewnieyszą pomyślności Kraiowey podstawa. Pochodzące z innego rodzaiu przemysłu bogactwa zawisły od okoliczności, albowiem potrzeby i ich stosunki ulegaią zmia-

nie; same tylko płody Rolnicze nie przestaią bydź niezbędną potrzebą ludzi. Błogosławieństwem Pokoiu dźwiga się w naszey Krainie ta gałęź z upadku, w iakim przez długi czas pogrążoną zostawała. Powiększaiąca się rok rocznie ilość ludu wieyskiego, cała niemal uprawie ziemi oddana, rozpłodzenie Bydła i Koni, chodowanie Owiec, w tych latach znacznie rozkrzewione naywięcey do wzrostu Rolnictwa Kraiowego przyczyniaią się. Cena Zboża więcey iak pomierna, która w upłynionym roku ciągle utrzymywała się, podała Rolnikom sposobność spieniężenia ich produktów i poczynienia potrzebnych w gospodarstwie nakładów. Wedle średniey ceny Zboża z obiegu roku Etatowego wyrachowaney płacony był:

Korzec Pszenicy	po	Złp.	19	gr.	26.
— Zyta	—	—	16	—	26 1/2.
— Jęczmienia	—	—	10	—	18 1/2.

— Owsa — — 5 — 11 1/2.
— Grochu — — 14 — 15.
— Jagieł — — 35 — 11.

Senat w chęci ubezpieczenia zyznych brzegów Rzeki Prądnika we wsiach Zielonkach i Prądniku, zaymuie się planem nadania stałego kierunku tey Rzece, tudzież planem wybrania Kanału, spadek wody we wsiach Piekarach, Smierdzącey, Budzynie i Liszkach ułatwić maiącego, iżby pola i łąki wsiów tych iak należy osuszonemi bydź mogły.

W celu podniesienia losu Włościan, ktorzy klęskami gradobicia lub zalewu rzek dotknięci byli, wymierzone zostały różnym Gromadom allewiacye, które ogółem 3994 Złp. 10 gr. wynoszą.

Czuiąc nadto, o ile podatek Subsidii Charitativi i Półpodymnego w Króleszczyznach uciążliwym iest dla Włościan, w

nadziei, że Prześwietna Izba Prawodawcza dzielić będzie toż tamo przekonanie, proiekt do Prawa podatek ten uchylaiącego przedstawia.

Kommissyia Włościańska przez NN. Opiekóńcze Dwory ustanowiona, zaymuiąc się przygotowaniem do regulacyi Włościan w Dobrach Narodowych i Duchownych, po ułatwieniu czynności poprzedzaiących, doprowadziła do skutku Urządzenie Dóbr Duchownych Wołowice, Siedlec, Zbik i Paczołtowice, w których wszystkich Włościanie wedle przyietych zasad od 1 Czerwca r. b. usamowolnieni zostali, i część Gruntów Dworskich w podział na czynsz wieczny otrzymali. Zaś z Dóbr Narodowych Folwark Mieyski Kawiory na wieczystą Dzierżawę urządzonym, i przez publiczną licytacyą wkupnego wypuszczonym został.

Lasy Narodowe wedle prawideł Go-

spodarstwa leśnego administrowane, i w należną ilość Poręb, stósownie do Mapp lasowych za dawnych Rządów sporządzonych podzielone, przyniosły w tem roku dochodu 22,882 Złp. i 2 gr. Lasy Instytutowe zostaiąc pod dozorem Rządu, są podobnie urządzone, i w miare ich obszerności przez właścicieli używane.

Górnictwo.

Przez pokup Cynku, który w upłynionym roku ziawił sie, powstała nowa gałęź przemysłu, przez co stan Górnictwa z nie małą dla Kraiu korzyścią zmieniony został. Senat dla spiesznego popędu wytworu tego półmetalu, którego cena coraz wyżey podnosiła sie, polecił nayprzód, ażeby stara Huta Cynkowa iednym dubeltowym piecem 16 Muffli mieszczącym powiększona była. Następnie wymurowana

została nowa Huta Cynkowa o ośmiu piecach podwóynych 142 Muffli obeymuiących. Przy tey Hucie, która już zaczyna bydź w ruchu, zbudowane są Szmelcownia, Mufflarnia, Składy na Cynk i Glinkę ogniotrwałą, dwa piece do wypalania Muffli i dwa do roszczenia Galmanu. Dla lepszey reprodukcyi Hałonu, i oszczędności kosztów na zakupowanie Potażu, czyli Kałkusu, częstokroć przez zły gatunek reprodukcyią zawodzącego, a którego transport z zagranicy był utrudniaiącym i kosztownym, wymurowana iest przy Krakowie Warzelnia Kałkusu. — Przez odkrycie w Dobrach Jaworznie przy wsi Szczakowy Glinki białey ogniotrwałey, koszta utrzymywania Hut Cynkowych o wiele zmnieyszą się, albowiem ta iuż w części na cegłę ogniotrwałą i kapy do pieców Cynkowych użytą iest.

W tem roku wydobyto Galmanu
Korcy 4348 1/2.

Wytworzono Cynku Cent: 3762 fun: 50.

Wydobyto Węgla grubego z Kopalń podziemnych	Korcy	14,620.
Z odkrytey Kopalni	—	45,320.
Kostkowego	—	5208.
Miału . .	—	14,384.

Wytworzono Hałonu Kristalizowanego Cent: 1211 fun: 18.

Przychód z Kopalń w upłynionym roku uczynił 65,012 Złp. 12 gr. a lubo w bieżącym roku większego ieszcze spodziewać się wypada, powiększą się atoli i wydatki na reprodukcyią Węgla, tak na opędzenie potrzeb Hutniczych, iako też na opał dla Biór i Publiczności potrzebnego, do czego nowe Sztolnie i Szyby wybiiać potrzeba będzie.

Przez nadane prywatnym Prawa Lenności, z warunkiem wytapiania kruszczu w Hutach Kraiowych, powstało kilka nowych prywatnych Cynkowni. Te będąc iuż po części w czynnym ruchu, pomnożyły przy fabrykach zarobki, które byt dobry tamecznych Włościan podnoszą.

W rzeczy Górnictwa postępuiąc Senat wedle Prawa Maxymiliańskiego do tey chwili obowięzuiącego wydał powyżey wzmiankowane Lenności. Widząc atoli mnóstwo ubiegaiących się o wolność śledzenia Galmanu tak dalece, iż przyięte do nowego Prawodawstwa zasady, mocą których wszelkie wewnętrzne ziemi bogactwa Złoto, Srebro i Sól wyiąwszy, do właścicieli powierzchni należeć maią, z przyczyny opóźnionego onychże rozwinięcia, żadney iuż może dla właścicieli ziemiańskich nie przyniosłyby korzyści, postanowił wstrzymać wydawanie listów śledczych,

i ażeby własność Obywatelska ze wszech miar zabezpieczoną została, proiekt do Prawa do rzeczonych zasad zastósowany, Prześwietney Izbie Prawodawczey przedstawia.

Fabryki i Rzemiosła.

Położenie Rzeplitey Naszey ścieśnianey granicami Państw Wielkich, w płody wszelkiego rodzaiu, w Rękodzielnie i Fabryki zamożnych, nadto szczupła konsumcyia wewnętrzna i nieograniczona wolność wprowadzania zagranicznych fabrykatów są przyczyną, że u Nas ani nowe zakłady powstać, ani istnieiące zakwitnąć mogą. Utrzymywanie się niektórych fabryk pomnieyszych i Rzemiosł, iakie dziś existuią winniśmy Naywspanialszey o Nasz Kray pieczołowitości Nay: Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego, który iak wiade-

mo iest, nayłaskawiey zezwolić raczył, ażeby fabrykata tuteyszo - kraiowe bez opłaty Cła do Kraiu Królestwa Polskiego wchodziły, i dziś ieszcze, mimo tego, że Taryffa Cła wchodowego w Królestwie Polskim o wiele podwyższona została, wolno Nam iest korzystać z dobrodzieystwa tego, którego aby nie nadużyć, a razem ożywić ruch warsztatów tuteyszych, przedsiewziął Senat wszelkie ostrożności kroki.

Fabryka Bawełniana, która w roku 1818 zawiązała się, zatrudnia dziś cztery familie. Przy założeniu tey fabryki w r. 1818 awansował Senat na iey zapomogę 6166 Złp. 27 gr.

Z awansu tego zwrócono Skarbowi .	4406	—	23 —
W tem roku wyrobili Bawełny za .	1070	—	
Z kąd wynosi czysty zysk . . .	1457	—	— 24.

Ponieważ towar bawełniany wchodząc do Kraiu Królestwa Polskiego zwyczaynemu Cłu podpada, przeto wzrost Rękodzielni tey wiele ma do pokonania trudności, lubo Fabrykanci i mieszkaniem bezpłatnym i opałem są wspieranemi.

Co do fabryki Sukien, która równie iak bawełniana pod dozorem Rządu zostaie. Sukienników Maystrów iest familii 14. są oni bezpłatnie umieszczeni w Gmachach Zamku Krakowskiego. — Udzielony im ze Skarbu awans na popęd fabryki

wynosił . . .	17,393	Złp.
Na to upłacili . .	5441	—
Wyrobili w tem roku 1100 kamieni Wełny wartości	68,400	Złp.
Z powyższey ilości Wełny wyrobili 16,500 łokci Sukna w średnich i ordynaryynych gatunkach wartości . . .	166,250	—

Handel.

Po smutnym dla Kraiów Polskich upadku handlu Zbożowego na Morzu Baltyckiem, Miasto Kraków stało się szczęśliwym dla Obywateli przyległych prowincyi portem, do spieniężenia płodów żyzney ich ziemi, które przybywaiący z Galicyi, Szląska, Morawy i Węgier Kupcy w znaczney ilości ztąd wyprowadzaią. Targi zbożowe stanowią celnieyszy handel w Mieście Krakowie; co się dotycze Jarmarków, te zwiększą nierównie iak w Mieście Krakowie korzyścią odbywaią się w Miasteczkach Okręgowych, któremi sprzedarz Bydła, sprzętów Gospodarskich, i innych do potrzeb Włościan Artykułów ułatwia się. Z względu przyiaznego handlowi tego rodzaiu położenia, udzielił Senat przywileie wsiom Płoki i Bolechowice; pierwszey na ośm

Od czego potrąciwszy wydatek na Wełnę i koszt w kwocie . . . 110,150 Złp

Pozostaie czystego zysku 56,100 Złp.

Korzyści, iakie z tąd dla Kraiu wypływaią są nader iawne, albowiem nie tylko, że Sukno o tyle byłoby u Nas droższe, o ile i wywóz tak znaczney ilości Wełny i przywóz sukna kosztowałby; ale nadto mielibyśmy te wyroby już nie z pierwszey ręki. — Milicyia Kraiowa z tego względu Suknem na tey fabryce zakupionym umundurowana została.

Jest ieszcze i inna fabryka Sukienna w Mieście Krakowie, a ta wyrobiła 101 postawów Sukna w średnim i ordynaryynym gatunku. Zaś na warsztatach w Mieście Chrzanowie, wyrobiono z Wełny Kraiowey Sukna postawów 250.

Jarmarków, ostatniey na sześć Targów, corocznie w pewnych terminach odbywać się maiących.

W skutek Prawa o Handlu zapadłego starsi Kongregacyi Kupieckiey łącznie z Sekretarzem Giełdy zatrudniaią się pod przewodnictwem Delegowanego Senatora, rozpoznawaniem Kwalifikacyi Starozakonnych Wexlarstwem, Kupiectwem i Kramarstwem bawiących się, a to w celu za bespieczenia kredytu Publicznego.

Kommunikacye
Lądowe i Wodne.

Ułatwianie kommunikacyi Lądowey i Wodney w Kraiu naszym, równie w powierzchne iako też i wewnętrzne ziemiopłody obfituiącym, było szczególnym usiłowaniem Senatu. Z tego względu za pomocą

mocą funduszów Rogatkowego i Mostowego, niemniey Szarwarków w sposób Rolnictwu dogodny urządzonych uczyniony został, co do budowy Dróg w Okręgu znaczny postęp, iako to:

1) Na Trakcie Warszawskim okopano rowami i wyplantowano 889 sążni długości Drogi, na którey postawiono dwie groble, wybrukowano drogę przez 728 sążni, i przez 1490 sążni zwirem pokryto. — Zwieziono Kamienia do bruku sążni kubicznych 184, a na konserwę wytłuczono sążnj kubicznych 122, z których ułożono 613 kupek prysmatycznych.

2) Na Trakcie Lubelskim wykopano rowów z obydwóch stron drogi i wyplantowano przez 940 sążni bieżącey miary, na którey wysypano groblę między Mogiłą i Czyżynami 2 sążnie wysoką, a 56 s. długą, pokryto zwirem, czyli krzemieniem z Wisły wożonym w mieyscach bagnistych

przez sążni 560, tudzież na trakcie Proszowskim wykopano rowów z obydwóch stron drogi i wyplantowano przez sążni 200, a Kanałów 6 zbudowano.

3) Na trakcie Wrocławskim wybrukowano drogę w długości 371 sążni, na którey dwie groble wysypane, Mostów murowanych sklepionych i Kanał ieden zbudowano.

4) Na trakcie Szląsko - Austryiackim przez Gminy Zwierzyniec, Liszki, Rybna, Poręba, Lipowiec i Chrzanów prowadzonym wyplantowano drogę przez 534 sążni, a wybrukowano i zwirem przysypano przez 1950 sążni; nadto Kanałów murowanych sześć, i Mostów na ścianach murowanych dwa wystawiono.

5) W Gminie Czernichów Dogi od Wsi idącey wybrukowano sążni 112 na którey Most murowany sklepiony, iako też ziazd czyli tamę do Wisły w długości sążni 24 zbudowano.

6) W Gminie Jaworzno Droga fabryczna wybrukowana i zwirem przysypana w długości sążni 540. Nadto ile okoliczności dozwoliły, Drogi kommunikacyyne w całym Okręgu naprawiane były.

Co do kommunikacyi Wodney w wykonaniu planu ogólnego obrony obu brzegów wisły i ubezpieczenia spławności tey Rzeki, za wspólnym z Rządem Ces: Austryackim porozuminiem się ułożoeego. Ubito w Państwie Lipowieckim Tam nowych dwie i nadłożeno tamę iednę; w Dąbiu wystawiono tamę iednę nową, a budowa drugiey iest rozpoczęte, także i w Wołowicach stawianie nowey tamy Kamienney zaczeło się. Wskutek tegóż Planu Tama pod Lipową do prawego brzegu Wisły dawniey przytknięta, iako lewemu brzegowi szkodliwa z rozkazu Rządu Ces: Austryackiego zburzoną została.

Nowa z Galicyą Kommunikacya w punkcie między Piekarami i Tyńcem, któ-

)2(

ra od dawna istnieć przestała, teraz w skutek poczynionych do Rządu Ces: Austryackiego kroków, iest przywróconą.

Utrzymywanie Kommunikacyi z W. Miastem Podgórzem Artykułem 4tym Traktatu Dodatkowego zastrzeżone na chwilę przerwanym nie było, a postawienie nowego na Wiśle pływaiącego Mostu, który o 18 cali podwyzszony od dawnieyszego wiele dogodnieyszym iest; tudzież utwierdzenie tamy na prawym brzegu przy Podgórzu będącey uskutecznione na dal kommunikacyą z tem Miastem zapewnia. Srodkami do budowania i utrzymywania Dróg i Mostów w całym Kraiu są fundusze: Mostowego, Przewozowego, Rogatkowego i Lądowego, które uczyniły w roku 1821/22. Ogółem Złp. 113,304 gr. 19. Nadto dni Szarwarkówych ciągłych 5740; pieszych 27,319.

Poczta: ten ważny środek kommunikacyi wiadomemi przepisami urządzona, czyniąc posługę handlowi i podróżnym, przyniosła dochodu 2561 Złp. 12 gr.

STOLICA
i Miasteczka Okręgowe.

Rzut Oka na Miasto Kraków przekonywa, że przez ciąg tego lata w upięknieniu nadzwyczaynie postąpiło: Senat Rządzący od chwili istnienia swoiego cęniąc w nim nie tylko Stolicę Rzeplitey, ale nadto Klasyczne w dzieiach Narodowych Miasto wziął pod rozwagę wszelkie przedmioty, któreby do świetności onegóż przyczynić się mogły; przedewszystkiem iednak postanowił zaiąć się temi, któreby czystość w Mieście, zdrowie Mieszkańcom i łatwość kommunikacyi zapewniały, nie

przépominaiąc czynić przygotowania do przyszłych ozdób nie tak nie zbędnie iak tamte potrzebnych. Celnieysze tylko wyszczególnię budowy z tych, które w bieżącym roku mieysce miały.

Kanały.

1) Kanał Główny od Nowey Bramy w r. z. rozpoczęty, w bieżącym począwszy od rogu Muru Klasztornego S. Józefa, po za Kościół S. Piotra wymurowany, zasklepiony i ziemią zasuty, zaś od tego punktu, aż do Muru zabudowań Ewangelickich w części iuż Mury policzkowe, a w części fundamenta ma wyprowadzone.

2) Kanał w Ulicy Franciszkańskiey ku Domowi Pana Humberta posunięty, dla ułatwienia prywatnych Kanałów od Ulicy Grodzkiey ciągnąć się maiących.

3) Cały Kanał Główny od Młynów górnich, iako też wszystkie uliczne, w bruku, ścianach i sklepieniach wyreparowane i okiennicami zaopatrzone. — Dwa exystytuiące główne koło Miasta Kanały i kilka innych przez różne Ulice prowadzonych, podaią Obywatelom sposobność do budowania prywatnych Kanałów, iakoż wielu wyranżą chęć swoią w tey mierze oświadczyli. Ze iednak Kanały prywatne nie inaczey, iak tylko wedle ogólnego planu i w pewnym na Sąsiedzkie Domy względzie stawianemi bydź mogą, wypada aby takowe awansem Skarbu były budowanemi, a wyłożone na to koszta przez Obywateli wedle rozkładu w należney proporcyi Skarbowi zwracanemi. Do czégo Senat stósowny proiekt do Prawa Prześwietney Izbie Prawodawczey przedstawi.

Bruki.

1) Ulice Bracka i Kanowna, przeczni ce Maryi Magdaleny, S. Michała, S. Jana ku Markom, Zydowska od rogu placu Szczepańskiego do Kanału Głównego, Rynek w Kleparzu od Bramy Floryańskiey, aż do Ulicy Sławkowskiey nowo wybrukowane.

2) Ulica Grodzka, Stradom, Kazimierz, część wschodnia Rynku, tudzież Floryańska i Mikołayska przebrukowone.

Drogi.

1) Od Bramy Zamkowey ku przewozowi przez sążni 130 z Chodnikiem.

2) Od Pańskiey Ulicy ku Kleparzowi przez sążni 178 i

3) Od Nowey Bramy ku Wesoły Lubicz przez sążni 260 nowo wybudowane.

4) Droga na Wesoły ku Rogatce jeszcze rozpoczęta.

5) Droga za Bramą Wiślną barryerami zaopatrzona, rynsztokami obrukowana i Drzewami obsadzona.

Mosty.

Most Zwierzyniecki w obu skrzydłach z Kamienia ciosowego wymurowany, na dokończenie onegóż robią się ciesy, i drzewo co moment spodziewane, tymczasowie zaś Most istnieiący w pokładzie wyreparowany.

Domy Rządowe.

W Zamku iedenaście Kolómn w Ganskach Pałacu Królewskiego obmurowane i

Dach nad temże Pałacem, gdzie było potrzebna Dachówką zreperowano. Na dalsze obmurowanie Kolómn i utrzymanie tak drogich zabytków: Senat stósowną kwotę w Budżecie umieszcza.

W Domu pod L. 116 gdzie Szkoła Malarni, w Domu Browary Królewskie zwanym, w składzie trónków tranzytowych, w Domu pod L. 168 w bogatych i żelaznych kramach, w składach rekwizytów i Materyiałów Rządowych, potrzebne poczyniono Reparacyie.

Studnia w Koszarach Milicyi nowo wybita, i inne wszystkie z reparowane.

Plantacye.

W zamiarze upięknienia na wzór Miast zagranicznych wielkiey przestrzeni, która Miasto od Przedmieść na około oddziela,

poczyniono w ten rok co następuie:

1) Przestrzeń za bramą Wiślną drzewami wysadzona, w części pod pałacem Biskupów Krakowskich darniem wyłożona, w inney części uprawiona i trawą zasiana.

2) Plac Klepara od Bramy Floryiańskiey do Ulicy Długiey splantowany.

3) Plac miedzy nową i Mikołayską bramą zrównany, i fossa powiększey części zasypana.

4) Wielka przestrzeń od ulicy Mikołayskiey do Floryiańskiey Bramy, urządzona w ten sposób, iż Wał dawny zniesiony, fossa głęboka zasypana, kształtna szkarpa z darniny ubita, a obszerny plac tąż obięty chodnikami murowanemi zaopatrzony i drzewami zasadzony iuż w tey chwili Publiczności do spacerów służy.

Dzieło tak wielkie z podziewieniem w czasie tak krótkim dokonane, równie iak wszystkie w obwodzie Miasta i przedmieść pod różnemi Artykułami rapportu wykazane roboty z pośpiechem i oszczędnością uskutecznione, przypisać należy niezmordowaney gorliwości Całonków Komiteiu Ekonomicznego, który ustanowiony został na wniosek Prezesa Senatu a przez trafny wybór powołanych do tego Obywateli szczęśliwie uwieńczony.

Z równym pośpiechem i oszczędnością pod zarządzeniem oddzielnego Kommitetu, wznosi się Pomnik Tadeuszowi Kościuszce poświęcony. Usiłowaniom Waszym szanowne Członki tego Komitetu winien będzie Naród Polski dokonanie dzieła, które świadcząc o Jego wdzięczności podawać będzie wiekom nieśmiertelnie Bohatera Imie.

Dla przedsięwziąść się maiących dalszych ozdób Miasta, postanowił Senat budować Cegielnie w Dayworze, w których i Dachówka wypalona będzie, a do budowy Mostu na starey Wiśle między Stradomiem i Kazimirzem, poczynione są kroki do przysposobienia kamienia na Ciosy zdatnego.

Przyczyniaią się i prywatni Obywatele do upięknionia Miasta. Postawiono Domów nowych w upłynionym roku 16 Wyrestaurowano 23 z tych kilka z gruntu i znacznym kosztem. Wyreparowanych mnieyszym kosztem 49 Są to poczęści skutki Prawa Seymowego o Domach opustoszałych przed dwiema laty uchwalonego.

Scena Narodowa zaleca się dobraną przez Entreprenera Trupą Aktorow lubionych od Publiszności, którzy w czasie letniey pory iako to z pism Publicznych

wiadomo iest, odbierali podobne iak u Nas oklaski w stolicy Xięstwa Poznańskiego, i po większych królewstwa Polskiego Miastach.

Miasteczka Okręgowe maiąc szczupłe fundusze, niemogą spiesznie postępować w upięknieniu za śladami Stolicy. Jednak Miasto Chrzanów ma iuż wybrukowany Rynek, i przez wznoszące się Domy Murowane do większego porządku przychodzi.

Finanse.

Rachunki z Przychodów i wydatków, iakie w roku 1822/12 mieysce miały, Przeświętney Izbie Prawodawczey złożyć się maiące, wykażą Stan wpływu wszelkiego rodzaiu, i użycie grosza Publicznego. Nie znayduiąc potrzeby powtarzania tego, nadmienię tylko w ogólności co do przy,

chodów stałych, że w Podatku Dymowym ciągnie się znaczna z lat poprzednich zaległość, bo przeszło 30,000 Złp. wynosząca, która iest do umorzenia, iako z Domów zburzonych, i Klasztorów Ubogich do poboru przepisana.

Co do przychodów niestałych, gdy niektóre rodzaie tychże znacznie zmnieyszyły się; zamiarem iest Senatu urządzić onychże Administracyą w sposób, ażeby pewny i powiększony dochód Skarbowi zapewnić.

W tem roku upłacono długów Mieyskich w roku 1809 zaciągnionych w Kwocie 28,241 Złp. 1 gr.

Zaś wypożyczono z fundnszów Laudemialnych Kwotę 46,050 Złp.

Bieg Sprawiedliwości.

Działaniom Władz Sądowych winniśmy następuiące skutki:

Sprawy Cywilne.

Takich częścią ugodziły, częścią odsądziły Sądy Pokoiu 1046; zostało zaległych 9. Odbyły nadto rad familyinych 321.

Trybunał I. Instanayi odsądził Spraw 544; miał zaległych 15. Sąd Appellacyyny osądził 194; miał zaległych 4. Zaś Sąd III Instancyi odsądził Spraw Cywilnych 41. miał zaległą 1.

Sprawy Policyyne.

Takich odsądziła Policyia Pośrednia 841; nie zalega żadna. Wóyci Gmin Mieyskich

skich i Okręgowych odsądzili 631; zaległo 10. Sąd Apellacyyny odsądził 129. zaległo 3.

Sprawy Poprawcze.

Trybunał I Instancyi odsądził Spraw Poprawczych 167; zaległo 46. Sąd Appellacyyny odsądził takowych 12; zalega 1.

Sprawy Kryminalne.

Z tych odsądził Trybunał I Instancyi 56; zaległo 7. Zaś Sąd Appellacyyny odsądził wszystkie 22, które do Niego doszły.

Senat używaiąc Prawa Władzy Rządzącey służącego, wszelką w tey mierze ostrożność z względu mnożących się występków i zbrodni zachował, iż z pomiędzy

52 do drogi łaski odwołuiących się, udzielił ułaskawienie 13, łagodząc im karę; z tych 13 ułaskawionych, dziewięciu przekroczenia Policyyne popełnili.

Porównanie.

W roku 1821/22 było więcey niż w roku poprzedzaiącym.

Spraw	Policyinych	715.
—	Poprawczych	5.
—	Kryminalnych	33.
W ogóle więcey		753.

Z Wykazu rozgałónkowanych wystepków i zbrodni okazuie się, iż w ostatnim etatowym roku było więcey iak w poprzedzaiącym

Gwałtów publicznych 9.

Ranienia i skaliczenia 2.
Kradzieży i innych zaborów 38.
Oszustwa . : : . 9.

O przyczynach powiększaiącey się liczby występków i zbrodni po niżey mówić będę. Nie mogę atoli w tem mieyscu nie zwrócić uwagi Prześwietney Izby Prawodawczey na czynność Sędziów Pokoiu, którzy załatwionem 1046 Spraw przyczyniwszy się do spiesznego biegu sprawiedliwości zasłużyli się Narodowi.

Depozyta Sądowe.

Wedle wykazu Trybunału I Instancyi wynoszą

w gotowiźnie	Złp.	58,844	gr.	3 1/3.
w Szainach Austr:	—	4281	—	28 4/5.
w Bomaszkach Rossyyskich	—	10,500.		

w Skryptach i dokumentach —	4,096,375 —	3 1/6.
w Kosztownościach —	16,156 —	25 1/2.

Summa tak znaczna w Skryptach i dokumentach w Depozycie znayduiąca się należy do wielu Mass, do których interessowane strony z zamieszkania nie wiadome przez Trybunał I. Instancyi, iak to iuż Prześwietney Izbie Prawodawczey doniesiono, do zgłaszania się ieszcze w r. 1819, edyktalnie wezwanemi zostały. Trybunał I Instancyi uregulowawszy Mass 25, takowe zupełnie załatwił, a w pozostałych ieszcze 38 poczyniwszy potrzebne rozporządzenia, uregulowaniem takowych zaymie się.

Postęp co do Redakcyi Kodexów Cywilnego i Kryminalnego Komitet do Redakcyi tychże Kodexów przez nadzwyczayny Seym Prawodawczy wyznaczony, w

pracował w upłynionym etatowym roku proiekt do Prawa o Hipotekach, który w dniu 7 Czerwca r. b. przez Seym rzeczony iednomyślnie w Prawo zamieniony został. Na teraz zatrudnia się Komitet Rekakcyą Proiektów do Kodexu Kryminalnego, i z Kodexu Cywilnego Tytułów o Opiekach i Pertraktacyi Spadku iako styczność z uchwalonym o Hipotekach Prawem maiacych, nad któremi Seym nadzwyczayny do dnia 15 Stycznia 1823 r. odroczony deliberować będzie.

Aby w wykonaniu Prawa o Hipotekach z dniem 1 Stycznia 1823 r. drukiem ogłosić się maiącego Kommissyia Hipoteczna, przed którą wszyscy Właściciele, i pretensye Hipoteczne maiący z prawami swoiemi popisywać się muszą, natychmiast działania swoie rozpocząć mogła, Senat stósowną kwotę na koszta Bióra tey Kom-

missyi, w Budżecie Rozchodów proiektować postanowił.

Zaś dla ułatwienia Obywatelom mozolney i kosztowney kwerendy ich praw, które w dawnych w nieładzie zostaiących Aktach Magistratualnych pod wielorakim nazwiskiem z różnych mieysc zebranych tu i owdzie rozsiane znayduią się, Kommissya oddzielna, stósownie do woli zeszłoroczney Reprezentacyi, zaięła się robieniem Wykazów Hipotecznych każdey oddzielnie Realności od roku 1810 idąc wstecz aż do roku 1764.

Policya.

Rzeczpospolita Nasza maiąc granice otwarte, iest dla wszelkiego rodzaiu Włóczęgów próżniackie życie wiodących i ludzi podeyrzanych schronieniem, dla czego

mimo czynności Policyi, w chwytaniu tey szkodliwey zgrai, w oddawaniu iey pod Sądy lub szubpassowaniu, mimo czyszczenia Kraiu przez ogólne rewizyie, i zaprowadzonych przepisów w przenoszeniu się z iedney Gminy do drugiey nie można było zapobiedz wypadkom kradzieży i łotrostwa. To iest naywiększą przyczyną ilości tak znaczney dokonanych w tem roku występków i zbrodni, z którey okazuie się, iż tylko część tych wypadków na karb tuteyszokraiowych mieszkańców policzyć należy. Z tego względu nic nie zostało pominionym, coby wyśledzanie podeyrzanych ludzi ułatwiać mogło.

Wydane zostało nowe o Szynkach urządzenie. Zaś dla ułatwienia nadzoru Policyinego nad klassą Służących, i wyrobników, a razem osiągnienia celów ustawy zeszłorocznego Seymu, utworzony zo-

stał przy Urzędzie Policyi Pośredniczy Kantor Służących i Wyrobników.

Do oddziału Milicyi, którą pełniąc służbę bezpieczeństwa wewnętrznego i Policyi przez dobrowolny zaciąg w komplecie swoim utrzymuie się, przybyłą w tem roku na oddzielny Etat Muzyka z Tambour-Majorem. Żandarmy po większey części użytemi są do przestrzegania porządku i spokoyności w Okręgu.

Przypadki ognia nader rzadkie za pomocą spiesznego ratunku szerzyć się niemogły. Do Narzędzi ogniowych przybył w tem roku Wąż niciany, lepszy, iak skórzany, pożytek przynosić maiący; ustanowionych iest czterech Spritzmaystrów do dozoru i kierowania Sikawkami w razie potrzeby, których częstokrotna Rewizya dobry stan zapewnia. Naywięcey w podobnych wypadkach należy się obawiać bra-

ku wody; pompy bowiem publiczne w nagłym razie prędko się psuią, Studnie głębokie maią niedogodność, iż potrzeba czasu do wyciągnienia Wody, i równie prędko iak i pompy wyczerpanemi bydź mogą. Zamiarem Senatu iest sprowadzić do Miasta Wodę w tey obfitości, i w tem gatunku, iżby nie tylko w przypadkach pożaru, ale też i dla powszechnego użytku służyła. Nie wątpi Senat, że Prześwietna Jzba Prawodawcza wyznaczy potrzebne na to fundusze.

Smutnieysze były przypadki pożaru w Okręgu, które dla braku ratunku, znaczne przyniosły szkody. Dla czego postanowił Senat wydać w krótce nowe przepisy Ogniowe do mieyscowości zastósowane.

Nie panowały w tem roku żadne choroby zaraźliwe; szerzeniu się wszczętych gorączek zgniłych we Wsiach Czułowie, Czu-

łowku, Jeleniu i Luszowicach, niemniey zapaleniu płuc między bydłem rogatym w Gminie Pisary pomocą policyi lekarskiey zaraz w początku zapobieżone zostało.

Zaszczepiono ze skutkiem Ospę zachowawczą Dzieciom płci obovga w liczbie 3738 więcey iak w roku przeszłym o 284. Dla tem łatwieyszego szczepienia Ospy w Okręgu, zapobiegania w wypadku zarazy na Ludzi lub Bydło, spiesznego dania ratunku w przypadkach nadzwyczaynych posada drugiego Chirurga w Okręgu na etacie iest położona.

Nie omieszkał także Senat wziąść pod rozwagę Taxy Lekarstw, iżby z korzyścią dla Publiczności urządzona bydź mogła. Zaś dla dogodności Starozakonnych założenie nowey w ich Mieście Apteki dozwolił.

Stan Więzień.

Z końcem Maia 1821 r. zostało w Domu Poprawy i kary Jnkwizytów 37 osądzonych 96, przybyło do 1 Czerwca 1822 roku. — — 307.

Razem więc Jnkwizytów	344.
Z tych odsądzono —	128.
z pod Jnkwizycyi uwolniono	169.
Po wytrzymaney karze uwolniono	97.
Pozostało więc Jnkwizytów .	47.
Osądzonych	127.

Zarobek Więźniów w roku etatowym 1821/22 wynosi 8043 Złp. 22 1/2 gr.

W tem mieyscu należy donieść Prześwietney Izbie Prawodawczey, że Gmach Więzień w 1wszym i 2gim piętrze i Dachu z wszelką dokładnością wyrestaurowa-

nym został. Równie poczynione są kroki do budowy Aresztów Policyinnych w Gminach Balice i Jaworzno.

W przystąpieniu do wykonania Prawa Seymowego o Domu Pracy w roku zeszłym zapadłego, rozważywszy Senat: iż cele ustanowienia Domu Pracy nie powinny się ograniczać na tem, aby człowiekowi dla Towarzystwa niebezpiecznemu sposobność popełnienia zbrodni usuniętą została, że owszem powinny zmierzać do poprawy onegóż przez wdrożenie go do pracy i porządku, przez wpaianie zasad Religiynych i Moralnych, co za sobą wiedzie nie tylko potrzebę znacznego wydatku na urządzenie takiego Instytutu, ale nadto trudność obmyślenia rodzaiu pracy w Kraiu w fabryki ubogim; odwlec był zniewolonym otwarcie tego Instytutu pracuiąc w przód nad ułożeniem planu, któryby tym celom mógł odpowiedzić.

Ludność.

Nadmieniwszy powyżey o powiększaiącey się rok rocznie Ludności w Mieście Krakowie i Jego Okręgu, wypada tu wykazać dokładniey, o ile liczba ta w upłynionym etatowym roku wzmogła się zwłaszcza, że ludność iest prawdziwą szczęścia kraiowego miara. Wedle tego rocznych spisów liczy Miasto Kraków 28,058 Dusz
Okrąg zaś . 82,456. —

Ogółem wynosi ludność 110,514 Dusz.
a zatem więcey iak w roku
zeszłym o — — 2,580

Swobodom Narodowym, obfitości Artykułów do pierwszych potrzeb życia służących, i łatwości zarobku przypisać należy wzmagaiącą się siłę wewnętrzną Krainy naszey.

Oto iest wierny rys obecnego położenia Kraiu i rocznych czynności Rządzącego Senatu, w zawodzie tu wyłożonym. Osądzicie z niego Szanowni Reprezentanci, o ile działania Rządu na dobro powszechne miały baczenie. Jeżeli nieoddzielna od rzeczy Ludzkich niedokładność nie dozwoliła Mu w Każdym względzie osiągnąć zamierzonego celu, atoli nie przestałe czynnie zaymować się udoskonaleniem wszelkich gałęzi Administracyinych. Ufni przeto w czystości zamiarów Senatu Rządzącego, chcieycie postępować wzaiemnie w tem duchu iedności, iaki powinien bydź skutkiem tak dobranego Składu Reprezentacyinego.

Nro 2,795 Dzien: Głów:

MY PREZES
i Senatorowie
Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, a mianowicie Mieszkańcom Kraiu Krakowskiego wiadomo czyniemy: iż na posiedzeniu Zgromadzenia Reprezentantów Nadzwyczaynego Prawodawczego, w dniu 17tym Czerwca 1822 r. odbytym, iednomyślnie uchwalonym zostało Prawo, o ustaleniu własności Dóbr nieruchomych, o przywileiach i hipotekach w mieysce Tytułu XVIII. Księgi III. Kodexu Cywilnego w następuiącey osnowie:

DZIAŁ I.

Urządzenia Ogólne

ODDZIAŁ I.

o Tytułach.

ARTYKUŁ 1.

Wszelkie czynności między żyiącemi, których skutkiem ma bydź przeniesienie własności Dóbr nieruchomych, ścieśnienie, obciążenie, uwolnienie od obciążeń teyże własności, wszelkie podobne czynności, które się ściągaią do praw hipotecznych, zawieranemi będą przed Pisarzami Aktowemi i dwiema Swiadkami prawem niewyłączonemi, przez strony osobiście, lub przez Pełnomocników do tego szczególnie i urzędownie umocowanych.

Pisarze Aktowi winni Archiwum utrzymywać w mieyscu hipoteki. — Akt

spisany obeymować w sobie powinien: treść czynności zawartey przez Strony ułożoną i przyiętą, dla umieszczenia w Wykazie hipotecznym, podług Art: 12 prawa ninieyszego.

ARTYKUŁ 2.

Czynności powyższe za granicą w formie prawa mieyscowego zawarte, przyiętemi będą do hipoteki tylko za Wyrokiem Sądowym, ieżeli niemasz przeciwnych ninieyszemu postanowieniu Urządzeń w prawach politycznych, lub traktatach.

ARTYUKŁ 3.

Kontrakty wieczysto dzierżawne przez Kommissyią Włościańską od Trzech Nayiaśnieyszych Dworów postanowioną wydane i wydać się maiące. Ugody o dziesięciny podług Statutu, z dnia 21 Maia r: 1816 o dziesięcinach przez Kommissyią Organizacyiną postanowionego, nieulegaią

formom prawa ninieyszego, i w Akta hipoteczne powinny bydź w pisane w rubryce ciężarów.

ODDZIAŁ II.

o *Księgach hipotecznych.*

ARTYKUŁ 4.

Prawo rzeczowe do Dóbr nieruchomych zyskuie się przez wciągnienie tytułu nabycia do Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 5.

Scieśnienie własności Dóbr nieruchomych, szczególne ciężary wieczyste, służebności gruntowe, powinny bydź iawnemi, przez wciągnienie tytułu do Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 6.

Wszelkie obciążenia własności Dóbr nieruchomych powinny bydź iawnemi przez

wciągnienie tytułu do Ksiąg hipotecznych, wyiąwszy przywileie.

ARTYKYŁ 7.

Prawa hipoteczne, Kapitały takie, względem których służy Wierzycielowi Władza rozporządzenia, powinny bydź tą samą formą przelewanemi i obciążonemi, iak same nieruchomości, każdy czyn tego rodzaiu powinien bydź iawnem przez wciągnienie tytułu do Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 8.

Uwolnienie Dóbr nieruchomych i Kapitałów hipotekowanych od obowiązków którym ulegaią, powinno bydź iawnem przez wykreślenie wpisu z Ksiąg hipotetecznych.

ARTYKUŁ 9.

Ktoby sądził mieć iakie z wymienionych praw, które dopiero w drodze Sądo-

wey wykazanemi bydź mogą, mocen iest zabezpieczyć sobie ich skutek przez uczynienie Ostrzeżenia w Księgach hipotecznych (prænotacia)

Toż samo się stosuie do uwolnień, których wymaga dłużnik od Wierzyciela w drodze Sądowey.

ARTYKUŁ 10.

Wszelkie tytuły, które wciągnione do Ksiąg hipotecznych stanowią prawo rzeczowe (jus reale) dopuki nie zostały wciągnionemi, są tylko prawami osobistemi (jus personale)

ARTYKUŁ 11.

Pierwszeństwo prawa rzeczowego zależy od pierwszeństwa wpisu; pomiędzy wpisami dnia iednego porządek Numerów Dziennika podawczego stanowić będzie pierwszeństwo.

Regent Aktów obowiązany wydać Stronom, gdy tego żądać będą, zaświadczenie względem Numeru, pod iakim w Dzienniku podawczym zapisanym będzie.

ARTYKUŁ 12.

Księgi hipoteczne będą następne:

I. Dziennik podawczy przez Prezesa Trybunału Iwszey Instancyi lub iego Zastępcę parafowany, obeymować ma Numer ciągły podania Aktu do intabulacyi lub extabulacyi i iego treść głównieysza. — Dziennik ten Prezes Trybunału I. Instancyi lub iego Zastępca podpisem codziennie zamyka.

II. Księga Ingrossacyi, w którą wszystkie tytuły praw rzeczowych bez różnicy w całym kraiu, w całey osnowie wpisywane będą; wpisywanie dopełnionym bę-

dzie w porządku podania do Dziennika podawczego, z położeniem na Akcie Numeru podania do Dziennika, a to ciągle nic białego papieru nie zostawuiąc.

Księga Jngrossacyi będzie oprawną, każda iey stronnica będzie oznaczona liczbą wypisaną literami, a przy końcu umieszczone bydź ma Zaświadczenie przez Prezesa Trybunału I. Jnstancyi, lub Zastępcę, z wielu stronnic się składa.

III. Wykaz hipoteczny z Rubryk następnych:

Rubryka 1. Tytuł własności, w którey będą Kolumny:

a) Jmie Nazwisko Właściciela.
b) Szacunek Dóbr nieruchomych.
c) Ograniczenia własności.
d) Wymazania.

Rubryka 2 Sądownie ubezpieczone dłu-

gi, i inne obowiązki rzeczowe z Kolumnami.

a) ilość.

b) cessye.

c) obciążenia.

d) wymazania.

IV. Zbiór Dokumentów.

ARTYKUŁ 13.

Dla zrobienia wpisu, Wierzyciel lub komu zależy, przedstawia Reientowi przez siebie, lub trzeciego Wyciąg główny Wyroku, lub Aktu z którego prawa rzeczowe wypływaią. — Regent odebrawszy takowy Wyciąg główny, oznacza go numerem następuiącym z porządku Dziennika, i pod tymże Numerem wciąga stawienie się Strony, iey żądanie wyięte z treści w Akcie przedstawionym zawartey, co Strona stawiaiąca łącznie z Regentem podpisuie; a ieżeli Strona pisać nieumie, będzie o

tem uczyniona wzmianka.

ARTYKUŁ 14.

Po zapisaniu do Dziennika żądania Strony, Regent obowiązany iest uważać, czyli czynność niesprzeciwia się prawom trzeciego wiadomym z Ksiąg hipotecznych; na przypadek znalezienia powodów odmówienia przyięcia do wpisu, Regent wyda Rezolucyą na piśmie, a w tym razie Strona winna iest w trzech dniach od wreczenia Rezulucyi Konserwatora odmawiaiącey iey żadaniu rachuiac, pod rygorem prækluzyi, udać się do Trybunału I. Jnstancyi, który spór ten w takowym przeciągu czasu na podaną Notę roztrzygnie, i o decyzyi swey tak Regenta, iako i Strony interessowane uwiadomi. Decyzya Trybunału będzie ostatateczna, co iednak nieprækluduie Stronom w drodze prawa zwyczayney czynić o nakaz wpisu lub extabulacyą;

w razie przychylenia się Sądu do żądania Strony taż zachowuie pierwszeństwo wpisu podług numeru i daty początkowego podania do Dziennika podawczego Kancelaryi hipoteczney.

ARTYKUŁ 15.

Każdy zawieraiący czynność u Pisarzów Aktowych lub żądaiący wpisu, obowiązanym iest obrać sobie zamieszkanie w Kraiu; — Wolno iest odmienić zamieszkanie obrane, z obowiązkiem wybrania i wskazania innego w Kraiu; Wszelkie wręczenia ściągaiące się do praw i obowiązków do Ksiąg hipotecznych wniesionych, dziać się będą w tymże obranym zamieszkaniu.

ARTYKUŁ 16.

Akta hipoteczne są publiczne i iawne, każdemu przeyrzeć ie Regent pozwoli, i żądane wypisy wyda; przeglądanie wszela-

ko niemoże nastąpić iak w Obliczu Regenta, który odpowiedzialnym iest za całość i nietykalność Aktów, w Księgach zawartych.

ARTYKUŁ 17.

Gdy od ostatecznego urządzenia hipoteki podług ninieyszego prawa co do impugnowania tytułu dziedzictwa półroku minie, i nikt tytułu Nabywcy w Księgach hipotecznych nie wzruszał, Nabywca uważanym iest w czynnościach z trzecim o dobra nieruchome zawieranych za istotnego właściciela.

ARTYKUŁ 18.

Po pół roku upłynionym, zawieraiący czynność z takowym Właścicielem, zasłonionym iest od wszelkich poszukiwań tego lub maiącego od niego zlewek, który sądząc mieć lepsze prawo do własności nie postarał się o wpisanie swego prawa własności do Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 19.

Nieruchomości, które będą miały oddzielną Kartę w Wykazie hipotecznym, za Corpus hipoteczne uważać należy, ani odrywanie, ani przyłączenie przyległości w Wykazie hipotecznym może bydź zapisane, aż w dródze Administracyiney i sądowey zezwolenie okazane będzie.

ARTYKUŁ 20.

Za wartość Dobr, iaka się z Dokumentów w Ksiedze Jngrossacyi wpisanych okazuie, nikogo Akta niezabezpieczaią, Regent odpowiedzialny iest tylko za rzetelność wpisu.

ARTYKUŁ 21.

Względem każdego trzeciego maiącego czynność z Właścicielem gruntu, lub Kapitału hipotecznego, który się spuścił na rzetelność i wiarę wykazu hipotecznego,

stanowić tylko będzie sama osnowa wykazu hipotecznego. Wykaz hipoteczny obeymować w sobie będzie odwołania się do liczby i stronnicy Aktu lub Wyroku, pod którym w Księdze Jngrossacyi zapisany.

ARTYKUŁ 22.

Ktokolwiek z obowiązał się osobiście, dopełnić powinien z obowiązania swoiego, ze wszystkich swoich Dóbr ruchomych i nieruchomych teraźnieyszych i przyszłych.

ARTYKUŁ 23.

Dobra Dłużnika są zastawem wspólnym wierzycieli iego, i między nich podziela się wartość w stosunku wierzytelności, chybaby były prawne przyczyny pierwszeństwa między Wierzycielami.

ARTYKUŁ 24.

Prawnemi przyczynami pierwszeństwa

są przywileie i hipoteki.

DZIAŁ II.

O PRZYWILEIACH.

ARTYKUŁ 25.

Przywiley iest prawo, które iakość Wierzytelności daie Wierzycielowi, że iest pierwszym nad innych Wierzycieli nawet hipotecznych.

ARTYKUŁ 26.

Między Wierzycielami przywileiowanemi pierwszeństwo urządza się podług różney iakości przywileiów.

ARTYKUŁ 27.

Wierzyciele przywileiowani, którzy są w tymże samym stopniu płaceni są w stosunku swoich wierzytelności.

ARTYKUŁ 28.

Przywileie mogą bydź na ruchomo-

ściach lub nieruchomościach.

ODDZIAŁ I.

o *Przywileiach na ruchomościach.*

ARTYKUŁ 29.

Przywileie są albo ogólne, albo szczególne na pewnych ruchomościach.

Wierzytelności przywileiowane na ogule ruchomych rzeczy są wyrażone niżey i służy im porządek następuiący:

1) Koszta Sądowe.

2) Koszta pogrzebowe.

3) Koszta iakieżkolwiek ostatniey choroby w stosunkowym zbiegu wszystkich osób, którym się należą.

4) Zasługi służących z roku ukończonego, i to, co im się należy z roku bieżącego.

5) Dostarczenia wyżywienia dłużnikowi i iego familii, to iest: przez sześć miesięcy ostatnie przez przedaiących szczegółowo, a przez rok ostatni przez utrzymuiacych pensyie i kupców ogółowych.

ARTYKUŁ 30.

Wierzytelności przywileiowane na pewnych ruchomościach są:

1) Naymy i dzierżawy nieruchomości na przychodach ze zbioru rocznego, i na cenie tego wszystkiego, cokolwiek składa potrzebne sprzęty w domu naietym, lub dzierżawie, i cokolwiek służy do przyzwoitego gospodarowania w dzierżawie, to iest: o wszelką należytość iuż wypadłą i ieszcze wypadaiącą, ieżeli Kontrakty dzierżawne są urzędowe, albo ieżeli będące z podpisem prywatnym maią datę pewną, a gdyby niebyło Kontraktów dzierżawnych urzędowych, albo ieżeli będące z podpisem

prywatnym niemaią pewney daty, to na rok rachuiąc od uyiścia roku bieżącego.

Tenże sam przywiley ma mieysce o naprawy Komornicze, i o to wszystko, cokolwiek się tyczy wykonania Kontraktu dzierżawnego.

Jednakże Summy należące sie za nasienie, albo za nakłady na zbiór roczny, płacone są z ceny zbioru; a należące się za narzędzia, z ceny tych narzędzi, z pierwszeństwem dla właściciela w pierwszym i drugim przypadku.

Właściciel może zaiąć ruchomości potrzebne w iego domu, albo w iego dzierżawie, gdy były ztamtad ruszone bez iego pozwolenia, i zachowuie na nich swóy przywiley, byleby upominał się o nie; to iest: gdy idzie o ruchomości potrzebne do dzierżawy w przeciagu dni czterdziestu, a w przeciągu pietnastu ieżeli idzie o rucho-

mości potrzebne do domu.

2.) Wierzytelności na zastawie, który wierzyciel zaiął w posiadanie.

3.) Koszta łożone na zachowanie rzeczy.

4.) Cena rzeczy ruchomych, nie zapłaconych, ieżeli są ieszcze w posiadaniu dłużnika, bądź gdy ie kupił z oznaczeniem granicy czasu lub bez oznaczenia.

Jeżeli przedaż uczyniona była bez oznaczenia granicy czasu, przedawca może wydobydź te rzeczy, póki są w posiadaniu kupuiącego, i przeszkodzić ich od przedaży; byleby wydobycie nastąpiło w ośmiu dniach po wydaniu, i żeby rzeczy znaydowały się w takim samym stanie w iakim wydanemi były.

Przywiley przedawcy służy zawsze dopiero po przywileiu właściciela Domu lub

dzierżawy; chybaby dowiedziono było, iż Właściciel wiedział, iż sprzęty i inne przedmioty, do iego domu lub dzierżawy potrzebne, nienależały do Komornika.

Nic się nieodmienia w prawach i zwyczaiach handlu względem odzyskania własności.

5) Dostarczania, iakie łożył Gospodarz domu dla podróżnych na rzeczy podróżnego, które do iego domu przeniesione były.

6) Koszta na przewóz i nakłady połączone z przewożeniem rzeczy, na rzeczy przewiezioney.

7) Wierzytelności wypływaiące z nadużycia i przestępstw popełnionych przez Urzędników publicznych, w odbywaniu urzędowych ich czynności, na istocie ich rękoymii i na procentach, które ztąd należeć się mogą.

ODDZIAŁ II.

o Przywileiach na nieruchomościach.

ARTYKUŁ 31.

Przywileiem na dobrach nieruchomych nazywaią się takie należności, którym choć nie wpisanym do Ksiąg hipotecznych, służy pierwszeństwo przed wszelkiemi wpisanemi do Ksiąg hipotecznych wierzytelnościami.

ARTYKUŁ 32.

Następuiace należności są przywileiami obciążaiącemi dobra nieruchome.

1) Podatki wszelkiego rodzaiu do skarbu publicznego, które Właściciel obowiązany iest ponosić z gruntu za rok ieden zaległe.

2) Należności do Kass mieyskich,

gminnych, dziesięciny, daniny wszelkie bądź w pieniądzach, bądź w naturze, ieżeli te z gruntu wypływaią, wszelkie praestanda inwentarskie, a to wszystko za rok ieden zaległe.

3) Zasługi, ordynaryia dla sług i czeladzi znayduiących się na gruncie z roku ukończonego, i to, co im się należy z roku bieżącego.

4) Przedawca zachowuie swoie pierwszeństwo o zapłatę ceny, przez przepisanie tytułu, który przeniósł własność na nabywcę, i który okazuie, że iemu się należy całość lub część ceny, a na ten koniec podanie do ingrossacyi kontraktu przez nabywcę uczynione, waży tyle, co wpis dla przedawcy.

W skutek tego Regent z Urzędu swego, a to pod odpowiedzialnością Stronom i szkody z opuszczenia wynagrodzeniem,

powinien w Wykazie hipotecznym cenę szacunkową niezapłaconą iak dług zapisać.

ARTYKUŁ 33.

Przywileie wymienione w Artykule 29, które się rozciągaią do ruchomości, maią mieysce na nieruchomościach, iednakże niewolno poszukiwać ich na nieruchomościach, tylko w braku funduszu zaspokoienia onych z ruchomości.

ARTYKUŁ 34.

Gdy niedostaie ruchomości, a wypada płacić należytości uprzywileiowane wyrażone w Artykule poprzedzaiącym, z ceny nieruchomości w zbiegu Wierzycieli uprzywileiowanych na nieruchomości, odbywa się zapłata w następuiącym porządku:

1.) Koszta Sądowe i inne wyrażone w Artykule 29.

2.) Wierzytelności oznaczone w Artykule 32.

DZIAŁ III.

o Hipotekach.

ARTYKUŁ 35.

Hipoteka iest rzeczowe prawo na nieruchomościach, do których przywiazane iest zaspokoienie wpisanych zobowiazań.

Hipoteka z natury swoiey iest nie podzielna, i utrzymuie się w całości na wszystkich nieruchomościach z obowiązaniu uległych, na każdy z nich, i na wszelkiey ich części.

Zawsze iest do nich przywiązana w iakież kolwiek ręce one przechodzą.

ARTYKUŁ 36.

Hipoteka ma tylko mieysce w przypadkach i podług form ustanowionych prawem.

ARTYKUŁ 37.

Hipoteka iest albo Sądowa albo umowna.

ARTYKUŁ 38.

Hipoteka Sądowa następuie przez Wyrok albo Akt Sądowy.

Hipoteka umowna zależy od Umów i formy zewnętrzney w Aktach i Kontraktach.

ARTYKUŁ 39.

Żadna hipoteka ani umowna, ani Sądowa nie iest wyięta od obowiązku zapisania iey w Księgach hipotecznych.

ARTYKUŁ 40.

Zdatnemi są do przyięcia hipoteki tylko.

1) Dobra nieruchome, które zamianie i obciążeniu podlegać mogą.

2) Kapitały hipotekowane.

ARTYKUŁ 41.

Prawo, które ma bydź wciągnięte do Ksiąg hipotecznych, służyć powinno Wierzycielowi, przeciw uznanemu w Aktach hipotecznych Właścicielowi.

ARTYKUŁ 42.

Niewpisany do Ksiąg hipotecznych Właściciel niemoże wzruszać praw zahipotekowanych przeciw uznanemu Właścicielowi, pierwszemu służy tylko prawo poszukiwania strat na osobie drugiego.

ARTYKUŁ 43.

Przepisy poprzedzaiących dwóch Artykułów stósuią się oraz do zlewku i obciążeń praw hipotecznych.

ARTYKUŁ 44.

Ktoby nabył prawa hipotecznego przez

zlewek, ktoby nabył iakie zabezpieczenie na Kapitale hipotecznym, bez wpisania tytułów do Księgi hipoteczney, sam sobie przypisze straty, iakieby wyniknąć mogły przez powtórne zarządzenie tymże prawem, i wpisanie tytułów poźnieyszego Nabywcy, bioracego przed nim pierwszeństwo, albo przez umorzenie i wykreślenie prawa z Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 45.

Uwiadomienie Właścicieli dóbr o obciążeniu Kapitałów iest koniecznie potrzebnym, a to ma bydź z Urzędu przez Regenta, w dobrach właściciela, doręczaiąc przez Woźnego odpis Dokumentu ingrossowanego, z zaświadczeniem zapisania w Wykazie hipotecznym, Volumen, Numer, kartę powołuiąca, a Rewers Woźnego wręczenie świadczacego do Zbioru Dokumentów Regent dołączy.

Od wręczenia przez Woźnego uwiadomienia o wpisie w Księgach hipotecznych uczynionym Właścicielowi mieszkaiącemu w Kraiu do dni trzydziestu, za granicą do dni dziewięćdziesiąt służy prawo zaskarżenia.

ARTYKUŁ 46.

Chcący nabywać Kapitału hipotekowanego, lub na nim opierać iakie bezpieczeństwo, powinnien przetrzymać czas, w Artykule 45 opisany, po upłynionym dopiero z zupełną pewnością wchodzić może w czynność z Wierzycielem, gdy niewyczyta z Ksiąg hipotecznych żadnego Ostrzeżenia.

ARTYKUŁ 47.

Właścicielowi zarządzaiącemu swym Maiątkiem nieruchomym służy w prawdzie wolność zarządzania przychodami Dóbr nadal, i pobierania ich z góry, przecież ta-

kowe zarządzenia w niczem nadwereżać niemnoga środków satisfakcyi w drodze exekucyi sądowey dla Wierzycieli hipotecznych tak co do Kapitału, iako też i co do prowizyi.

ARTYKUŁ 48.

Wierzyciel, którego Kapitał przynoszący procenta, wpisanym został do Ksiąg hipotecznych, ma prawo bydź umieszczonym przy klassyfikacyi co do procentów za trzy lata tylko, w tym samym stopniu hipoteki, w iakim iest iego Kapitał.

ARTYKUŁ 49.

Jlekroć idzie o kaucyią sądową, przyięta tylko będzie kaucyia zapisana na dobrach nieruchomych, lub Kapitałach hipotekowanych i do Ksiąg hipotecznych wpisana.

ODDZIAŁ I.

o hipotekach Sądowych.

ARTYKUŁ 50.

Hipoteka Sądowa wypływa z Wyroku prawomocnego.

Skutek hipoteki Sądowey zależy od wpisu Wyroku do Ksiąg hipotecznych.

Gdyby Maiątek teraźnieyszy niebył wystarczaiącym na zaspokoienie długu, mocen iest Wierzyciel wpisać hipotekę Sądową na nieruchomości poźniey uzyskaney.

Wyroki Sądu Pokoiu prawomocne są zdolne do przyięcia hipoteki Sądowey.

Wyroki Sądu Polubownego w tenczas dopiero wpisane bydź mogą do Księgi hipoteczney, gdy na nich położony iest Sądowy nakaz wykonania.

Wyroki Sądów zagranicznych w ten-

czas dopiero wpisane bydź mogą do Księgi hipoteczney gdy właściwy Sąd uznał ie za obowięzuiące do wykonania, wyiąwszy Wyroki zagraniczne tych Kraiów, względem których prawa polityczne lub traktaty inaczeyby postanowiły.

ODDZIAŁ II.

o hipotekach umownych.

ARTYKUŁ 51.

Ci tylko zezwalać mogą na hipoteki umowne, którzy maią zdatność do alienowania nieruchomości, lub Kapitałów hipotekowanych iakie hipotece poddaią.

ARTYKUŁ 52.

Zyskaiący hipotekę od Właściciela Dóbr nieruchomych, lub Kapitałów hipotekowanych, którego prawo iest zawieszone przez pewny warunek, albo ulegaiące

rozwiązaniu w pewnych przypadkach, zyskuie ią z takiemi samemi ograniczeniami, skoro te ograniczenia są wiadomemi z wykazu hipotecznego.

ARTYKUŁ 53.

Dobra małoletnich, bezwłasnowolnych, dobra nieprzytomnych póki posiadanie ich powierzone iest tylko temczasowo, nie mogą bydź obciążane hipoteką, tylko dla przyczyn i w formach ustanowionych przez prawo, albo na mocy wyroków.

ARTYKUŁ 54.

Taka tylko umowna hipoteka iest ważną, która wypływa z Aktów przed Pisarzem Aktowym, albo za granicą, podług Artyk: 1 i 2 zawartych, każdy taki Akt wyrażać powinien w szczególności naturę i położenie każdey z nieruchomości rzeczywiście należących do Dłużnika, na których on hipotekę wierzytelności przyimuie.

Do Dóbr

Do dóbr w obligu niewymienionych w umownych hipotekach niemożna rozciągać hipoteki; i wszelkie rozciągnie hipoteki bez zezwolenia dłużnika zabronione; toż samo ma się rozumieć i do Kapitałow w hipotece zabezpieczonych a przeto ogólna umowna hipoteka bez wyrażenia dóbr lub Kapitałów iest bez żadnego prawnego skutku.

ARTYKUŁ 55.

W przypadku gdyby nieruchomość lub nieruchomości poddane hipotece zaginęły, albo doznały nadpsucia w takim sposobie, iżby się stały niedostateczne dla bezpieczeństwa Wierzyciela, będzie on mógł albo upominać się natychmiast zapłaty swey, albo otrzymać dodatek hipoteki.

ARTYKUŁ 56.

Hipoteka umowna tyle tylko iest ważna, ile Summa, dla którey na hipotekę

zezwolono, iest oznaczona.

ARTYKUŁ 57.

Nabyta hipoteka rozciąga się do wszelkich polepszeń, iakie nastąpiły w ruchomości, hipoteką obiętey.

DZIAŁ IV.

o *Zniesieniu przywileiów i hipotek.*

ARTYKUŁ 58.

Przywileie i hipoteki nikną:

1) Przez zniesienie z obowiązania istotnego.

2) Gdy Wierzyciel zrzeka się hipoteki.

ARTYKUŁ 59.

Wymazywane są wpisy za zezwoleniem Stron interessowanych i maiących na ten koniec zdólność albo na mocy Wyroku

prawomocnego.

ARTYKUŁ 60.

W iednym i drugim przypadku żadaiący wymazania, składaią w Kancellaryi Regenta wyciąg główny Aktu urzędowego, lub Wyroku, w którym iest zezwolenie.

ARTYKUŁ 61.

Sąd w przypadku Sporu nakazać powinien wymazanie, skoro wpis zapisany był niemaiący zasady ani na prawie, ani na tytule, albo gdy był uczyniony na mocy tytułu bądź bez porządkowego, bądź wygasłego, lub wypłaconego, albo gdy prawa przywileiu lub hipoteki są zmazane drogami prawnemi.

ARTYKUŁ 62.

Jle razy wpisy czynione przez Wierzyciela, który na mocy Wyroku miał ie prawo czynić na dobrach teraźnieyszych

lub na dobrach przyszłych dłużnika bez ograniczenia umówionego, obeymować będą więcey dóbr różnych, niżeli ich potrzeba do bezpieczeństwa Wierzytelności. otworzona iest Sprawa dłużnikowi o zmnieyszenie wpisów, albo wymazanie ich w części, która przewyższa stosunek przyzwoity.

Urządzenie niniejszego Artykułu niestosuie się do hipotek umownych.

ARTYKUŁ 63.

Poczytuią się wpisy za przewyższaiące, które kilku dóbr dotykaią, skoro cena iednego tylko lub kilku z nich przewyższa więcey niż w trzeciey części w wartości czystey ilość wierzytelności w Kapitale i przyłączeniach prawnych.

ARTYKUŁ 64.

Mogą bydź zmnieyszone iako przewyższaiące Wpisy, które uczynił Wierzyciel

podług swoiego oszacowania wierzytelności, które w tem, co się ściąga do ustanowienia hipoteki, dla ich bezpieczeństwa, niebyły urządzone przez umowę, i które z natury swoiey są warunkowe, wypadkowe, lub nieoznaczone.

ARTYKUŁ 65.

Przewyżkę w tym przypadku ułoży Sąd podług okoliczności, podobieństw do prawdy w różnych przemianach, i domniemań zdarzeń, w takim sposobie, aby pogodzić podobne do prawdy prawa wierzyciela, z interessem zachowania dłużnikowi kredytu przyzwoitego, bez uszkodzenia nowych wpisów, któreby czynione bydź mogły z hipoteką od dnia ich daty, skoroby wypadek podniósł wierzytelności nieoznaczone do Summy znacznieyszey.

ARTYKUŁ 66.

Wartość nieruchomości, którey po-

równanie ma bydź czynione z wartością wierzytelności, i trzecią częścią nadto, iak oznaczona iest przez wziętą piętnaście razy wartość przychodów oświadczoną w urzędowych reiestrach do podatku gruntowego, albo wskazaną przez ilość podatku na stronie reiestru podług stosunku, iaki zachodzi w gminach położenia między urzędowym reiestrem, lub stroną iego podatkową, a przychodami co do nieruchomości niepodległych spustoszeniu; a dziesięć razy bierze sie taka wartość co do nieruchomości spustoszeniu podległych. Może iednak Sąd prócz tego zasiągać pomocy z obiaśnień, iakie wypływaią z Kontraktów dzierżawnych niepodeyrzanych, z protokułów oszacowania, które poprzedniczo sporządzone bydź mogły w bliskich czasach, i z innych Aktów podobnych, i ocenić przychody podług mierney wartości, iaka wyniknie z różnych tych uwiadomień.

DZIAŁ V.

o uskutecznieniu wpisów na dobrach nieruchomych, lub Kapitałach hipotekowanych należących do Spadku.

ARTYKUŁ 67.

Na przypadek śmierci Właściciela dóbr nieruchomych lub kapitału hipotekowanego każdy Jnteressant mocen iest podać do Ksiąg hipotecznych urzędowy Akt zeyścia.

ARTYKUŁ 68.

Sukcessór chcący uzyskać przepisanie tytułów Spadkodawcy służących na swoią osobę, dowody okazuiące prawo do Spadku dołączywszy o przyznanie Spadku do Trybunału się zgłosi.

ARTYKUŁ 69.

Każdemu, któryby sądził mieć lepszé, lub równe prawo do spadku, Wierzycielom Nieboszczyka i legataryuszom drogą i formalnością dla ostrzeżeń Art: 76 wskazaną, wolno się zgłosić do Aktów hipotecznych, podać swe prawa, i załączyć dowody.

DZIAŁ VI.

o Ostrzeżeniach (praenotacyach)

ARTYKUŁ 70.

Wyroki Sądowe uznaiące pozbawienie woli, lub mianuiące doradcę Sądowego powinny bydź wciągnięte do Ksiąg hipotecznych, ieżeli osoba, którey iest przydany Doradca, posiada Maiątek nieruchomy lub kapitały hipotekowane.

ARTYKUŁ 71.

Ostrzeżenia maią mieysce:

1) Gdy złożony iest Wyrok prawomocny, którego skutkiem iest pozbawienie woli, śmierć cywilna lub zawieszenie w używaniu praw cywilnych, przydanie Doradcy, odstąpienie Dóbr na rzecz Wierzycieli (*Cessio bonorum.*)

2) Gdy złożony iest Akt sądowy ostrzegaiący o zaszłey upadłości.

3) Gdy złożony iest Pozew strony, która w drodze Sądowey wykazać chce iakie prawa do Dóbr lub należytości hipotecznych z dopełnieniem Art: 76.

ARTYKUŁ 72.

W przypadku pierwszym wciągnienie Wyroku do Ksiąg hipotecznych zapobiega wszelkim następuiącym czynnościom mogącym zmierzać ku uchyleniu skutków Wyroku.

ARTYKUŁ 73.

Wciągnienie o zaszłey upadłości zapobiega działaniom podupadłego dłużnika, mogącym przynieść szkody dla Wierzycieli, oraz działaniom Wierzycieli chcącym uzyskać przed innemi pierwszeństwo.

ARTYKUŁ 74.

Trybunał nakazuiąc podług Artykułu 13 Księgi III. Kodexu handlowego przyłożenie pieczęci, upoważni oraz Kommissarza upadłości, aby podał do Ksiąg hipotecznych nieruchomości lub kapitału hipotekowanego, o których Kommissarz ma iuż wiadomość, lub poźniey ią powziąść może, ostrzeżenie iż upadłość otworzoną została. — Od chwili uczynionego ostrzeżenia przez osobę w maiątku upadłą żadne umowy u Pisarzów Aktowych zawieranemi, ani zawarte za granicą do Akt hipotecznych przyiętemi bydź niemogą.

ARTYKUŁ 75.

Gdy oskarżony ulegnie karze, do którey przywiązana iest śmierć cywilna, może bydź takowy Wyrok, gdy się stał prawomocnym, wniesionym do Ksiąg hipotecznych, przez Stronę interessowaną dla rozpoczęcia postępowania Sądowego.

Prokurator z Urzędu powinien takowy Wyrok, iakoteż i Wyrok stanowiący zawieszenie w używaniu praw cywilnych podać do Ksiąg hipotecznych.

ARTYKUŁ 76.

Gdy Strona chce podać ostrzeżenie, ażeby sobie zabezpieczyć skutek praw rzeczowych lub excepcyią na przypadek uzyskania pomyślnego Wyroku w drodze Sądowey, powinna przez illacyią uczynić wniosek do Trybunału i okazać dowody na piśmie, iey żądanie popieraiące, uzyskawszy Rezolucyią dozwalaiącą ostrzeże-

nia w Księgach hipotecznych, obowiązaną iest tę Rezolucyią i stósowny do niey pozew wyniesiony, i Stronie przeciwney wręczony, Kwit Pisarza Trybunału z opłaconego Wpisu dołączaiąc, Regentowi podać, który z Rezolucyi wypadłey i Pozwu wyniesionego, w wykazie hipotecznym o treści prawa Ostrzeżenie zapisze, i przeciwną strone podług Art: 45 kosztem proszącey ostrzeżenia uwiadomi. Jeżeli pomyślny Wyrok nastąpi, pierwszeństwo przysądzonego prawa liczyć się będzie od daty podania do hipoteki ostrzeżenia; ieżeli ostrzegaiący upadnie w Sprawie, wpis ostrzeżenia za Wyroku prawomocnego podaniem z Wykazu hipotecznego wykreślonym będzie; nadto przegrywaiący zmuszonym bydź może w braku funduszu do odpowiedzialności aresztem osobistym do wynagrodzenia szkód.

ARTYKUŁ 77.

Gdy z powodu Sprawy przed Sąd karzącey wytoczoney, Strona pokrzywdzona chce sobie zabezpieczyć iłość wynagrodzenia, mocna iest na mocy Rezolucyi Trybunału żądać ostrzeżenia, które w Księdze Wykazu hipotecznego Regent zapisze, a usprawiedliwienie pretensyi, gdyby ta w drodze karzącey niebyła oznaczoną, w dniach czternastu po prawomocności Wyroku w drodze karzącey zapadłego, czyniący ostrzeżenie winien wydać Pozew i Wpis opłacić pod rygorem wymazania ostrzeżenia.

ARTYKUŁ 78.

Wyrok przysądzaiący należność osobistą, nim się stał prawomocnym, może bydź wniesionym do Ksiąg hipotecznych, dla uzyskania mieysca w hipotece, gdy zmienionym niebędzie, i stanie się prawo-

mocnym.

D Z I A Ł VII.

o stopniowym zaprowadzeniu nowego porządku hipotecznego.

ARTYKUŁ 79.

Celem ustalenia własności nieruchomych i praw hipotecznych przeznacza się termin praekluzyiny dla Dóbr Ziemskich i Mieyskich wszelkiey natury półtora roku od ogłoszenia prawa niniejszego rachuiąc.

ARTYKUŁ 80.

Wszystkie czynności, odnoszące się do zrobienia Wykazu hipotecznego każdey w szczególe nieruchomości w powyższym terminie półtora roku, wykonywane będą przez oddzielną Kommissyią, która

wyznaczy dla każdey nieruchomości dzień pewny, poprzednio przez Gazetę i Dziennik Rządowy ogłoszony i wezwanie szczegółowe w Dobrach, Kamienicy wręczone.

ARTYKUŁ 81.

Po ukończeniu działań Kommissyi z dniem oznaczonym rozpocznie się urzędowanie Regenta Aktów hipotecznych.

ARTYKUŁ 82.

Wszystkie dobra nieruchome posiadane przez osoby prywatne.

Dobra Instytutów wszelakich.

Dobra Narodowe.

Dobra Kamelaryine.

zgoła wszystkie Dobra ziemskie w Okręgu i Miastach będące, a w Katastrum umieszczone powinny bydź do Ksiąg hipotecznych zapisane.

ARTYKUŁ 83.

Każdy Właściciel Dóbr Ziemskich Kamienic w Artykule powyższym wymienionych, iak równie każdy maiacy prawo rzeczowe na nieruchomości, obowiązany iest w dniu przez Kommissyia wyznaczonym, a naypoźniey przed upływnieniem czasu prækluzyincgo, złożyć Kommissyi hipoteczney dowody, na których sie opiera prawo iego własności, lub prawa rzeczowe, które ieżeli nie są w Księgach hipotecznych, z dniem 15 Sierpnia 1810 r. zaprowadzonych, w pisane będą do tychże kosztem publicznym.

ARTYKUŁ 84.

Wszelkie tayne czyli prawne hipoteki z epoki od dnia 15 Sierpnia 1810 r. aż do ogłoszenia ninieyszego prawa pochodzące, powinny bydź Kommissyi hipoteczney podane, i z zachowaniem pierwszeństwa w po-

stwa w porządku daty z obowiązania, z którego prawna hipoteka wypływa, w piśmie zostaną do Ksiąg hipotecznych. Podanie to w dniu przez Kommissyią wyznaczonym, a naypoźniey przed upłynieniem czasu prækluzyinego bez obowiązku stępla uskutecznione bydź winno, w tym czasie, gdy niebędą podane, drogą tylko prawną o wpisanie onych do hipoteki dopominać się wolno, i dzień wpisu Wyroku stanowić będzie porządek praw ich hipotecznych.

Wniesienie hipotek dotychczasowych taynych w terminie wyżey oznaczonym, o ile się tycze maiątku żon, one lub ich bliżsi Krewni; co do maiątku małoletnich Opiekonowie przydani pod odpowiedzialnością za dopilnowaniem Rad familiynych Prokuratorów, Sądów Pokoiu i Trybunału uskutecznić są obowiązani, a od dnia ogłoszenia ninieyszego prawa bedą miały mieysce hipoteki prawne, lecz tylko z obo-

wiązkiem wpisania ich do Ksiąg.

ARTYKUŁ 85.

Właściciel Dóbr nieruchomych, któryby niedopełnił obowiązku publicznego Artykułami 79. 80. 81. 82. 83. nakazanego, znaglonym będzie do wykonania w ten sposób:

1) Kommissya wyznaczy inny termin przed upłynieniem czasu prækluzyinego pod zagrożeniem Kary pieniężney od 20 do 600 Złotych polskich, którą Kommisya oznaczy.

2) Na przypadek niedopełnienia obowiązku w tymże terminie, kara pieniężna ściągnięta będzie przez Urząd publiczny, a drugi termin pod zagrożeniem podwóyney kary wyznaczonym będzie.

ARTYKUŁ 86.

Gdyby Właściciel był nieletnim lub

bezwłasnowolnym, środki rygoru zastósowanemi będą do Opiekonów.

ARTYKUŁ 87.

Gdyby Właściciel pomimo ściągnietey kary, własności nieudowodnił, i udowodnić aż do prekluzyinego terminu niechciał, na ten czas na koszt opieszałego Właściciela każdemu Wierzycielowi wolno prawa iego do własności podać, albo gdyby żaden Wierzyciel tego dowodu nie uskutecznił, Kommissya hipoteczna Właściciela Dóbr w Katastrum umieszczonego w hipotece zapisze a zgłaszaiących się Wierzycieli w Wykazie hipotecznym umieści, i o tem dopełnieniu przez Gazetę dziennik rządowy kosztem Właściciela publiczność uwiadomi.

ARTYKUŁ 88.

Każdy z interessowanych w Art: 83 i

84 wymienionych, któryby się niezgłosił w dniu oznaczonym, a naypoźniey przed upłynieniem czasu prækluzyinego, z Art: 17, utraca prawo rzeczowe, prawo iego stanie się osobistym w ten sposób: iż może bydź w każdym czasie wykonanym przeciw temu, który był osobiście obowiązanym, lub iego Sukcessorom uniwersalnym, lecz niemoże bydź wniesionym do Xiąg hipotecznych, gdyby iuż dobra przeszły w ręce trzeciego, a choćby się ieszcze znaydowały w ręku osobiście z obowiązanego, wciągnienie do Xiąg hipotecznych niemoże szkodzić ani zabierać pierwszeństwa temu, który uzyskał wpis poprzedzaiący.

ARTYKUŁ 89.

Zgłaszaiącym się służy takie pierwszeństwo, iakie zawarowane iest prawami tey epoki, z którey pochodzi ich należność.

ARTYKUŁ 90.

Zgłaszaiący się po dniu oznaczonym, ale ieszcze przed upłynieniem czasu prækluzyi, powinien wezwać wszystkich, na których prawo ma wpływ iego pretensyia, do stawienia się przed Kommissyią, i ponosić będzie wszystkie koszta.

ARTYKUŁ 91.

W czasie przez prækluzyią zamierzonym, każdy interessowany stanać powinien osobiście, lub przez Pełnomocnika do tey czynności urzędownie, ieżeli za granicą, ieżeli w kraiu mieszka Plenipotencyia ręczną, dwóch świadkow i Wóyta Gminy poświadczoną, postanowionego.

Dokumenta przez składaiącego i Członka Kommissyi przyimuiącego Akt oznaczone, po zrobieniu z nich użycia, napowrót za Rewersem oddane będą.

ARTYKUŁ 92.

Po przyięciu dowodów od osób zgłaszaiących się, i sprawdzeniu ich z Księgami w hipotece będącemi, albo gdyby ieszcze ingrossowanemi niebyły po ich od Konserwatora ingrossowaniu, Kommissyia proiective Wykaz hipoteczny ułoży, i dla przeyrzenia do wszystkich Stron interessowanych wezwanie uczyni, wręczaiąc to w mieszkaniu w Krakowie obrać się maiącym, przez Woźnego, z oznaczeniem dnia pewnego w miarę potrzeby i odległości, na którym Oświadczeń Stron słuchać będzie.

Gdyby zaś Strony maiące wręczone wezwanie w czasie oznaczonym niestawiły się, a przeto milczeniem Proiekt Wykazu zatwierdziły, na ten czas Kommissyia wzmiankuiąc o wezwaniu Stron stawaiących, Wykaz do Księgi zapisać każe i sama w komplecie dla wiary podpisze.

ARTYKUŁ 93.

Przeciwko Wykazowi hipotecznemu Strony mogą spór Kommissyi hipoteczney oświadczyć, i ieżeli chcą, aby to oświadczenie w Aktach wpisane było, w dniach czternastu formalności w Artykule 76 przepisane zachować maią; inaczey po upłynionym terminie dobrodzieystwa tego pozbawione będą.

DZIAŁ VIII.

o iawności Aktów, i odpowiedzialności Regenta.

ARTYKUŁ 94.

Regent Aktów obowiązany iest wydać wszystkim żądaiącym Kopiią z Księgi ingrossacyyny lub Wykazu hipotecznego, albo zaświadczenie, że żadnego nie masz.

ARTYKUŁ 95.

Odpowiedzialnym iest Regent za wynikaiące ukrzywdzenia.

1) Za opuszczenie w Księgach przepisań Aktów odmiany i wpisów żądanych.

2) Za niewymienienie w Zaświadczeniach swoich iednego, lub kilku wpisów będących.

ARTYKUŁ 96.

Nieruchomość wolną zostaie w rękach nabywcy, względem którey Regent opuścił w Zaświadczeniu ieden lub kilka ciążarów wpisanych; ale odpowiedzialnym iest Regent, byleby ten Nabywca żądał zaświadczenia po przepisaniu swego tytułu; bez uszkodzenia iednak prawa Wierzycieli, którzy mogą sobie wyrobić umieszczenie, według stopnia, iaki im się należy, póki porządek między Wierzycielami nie został po-

twierdzony Sądownie.

ARTYKUŁ 97.

Regent w żadnym przypadku nie może odnawiać lub spóźniać przepisania Aktów odmiany wpisu praw hipotecznych, ani wydania Zaświadczeń żądanych pod karą wynagrodzenia szkód wszelakich Stronom.

Zaskarżenie w tey mierze wolno podać do Trybunału, który wysłuchawszy Regenta i Wniosków Prokuratora, co z okoliczności wypadnie Regentowi rozporządzi, Strony na piśmie uwiadomiaiąc.

ARTYKUŁ 98.

Obowiązany iest Regent w odbywaniu obowiązków swego Urzędu stosować się do wszelkich przepisów prawa hipotecznego pod karą pieniężną od 100 do 1000 Złp. za pierwsze wykroczenie, a za drugie pod

kara złożenia z Urzędu i oprócz tego powinni będą wynagrodzić Stronom szkody wszelkie, i zapłacą ie pierwey ieszcze, niżeli karę.

ARTYKUŁ 99.

W dzienniku, Księdze ingrossacyi, Wykazie hipotecznym, przepisania czynione będą ciągle, niezostawuiąc żadnego próżnego mieysca, ani nic między liniiami niedodaiąc pod karą pieniężną na Regenta od 200 do 2000 Złp. i obowiązkiem wynagrodzenia Stronom szkód wszelkich, w których wypłaceniu pierwszeństwo iest ieszcze przed wypłaceniem kary.

DZIAŁ IX.

o Kommissyi urządzaiącey hipotekę.

ARTYKUŁ 100.

Nim prawo ninieysze przyidzie do wykonania poprzedzić ie powinna czynność pierwiastkowego zaprowadzenia.

ARTYKUŁ 101.

Czynność ta powierzoną będzie Kommissyi do Regulacyi hipoteczney, składaiącey się z trzech Członków Władz Sądowych Konstytucyynych z głosem stanowczem przez Seym teraźnieyszy nominowanych, z Konserwatora hipotek z głosem doradczym, i Kancellaryią do pracy zastósowana.

Appellacya od decyzyi Kommissyi hi-

poteczney należeć będzie do Sądu Appellacyinego.

ARTYKUŁ 102.

Na Członków Kommissyi do regulacyi hipoteki Seym Prawodawczy nominuie niniejszym.

1) P. Franciszka Borgiasza Piekarskiego Vice Prezesa Sądu Appellacyinego.

2) P. Jakóba Mąkólskiago Vice Prezesa Trybunału Pierwszey Jnstancyi.

3) P. Leona Chwalibogowskiego Prokuratora przy Trybunale pierwszey Jnstancyi.

Na Zastępców powyższych Członków Kommissyi.

1) P. Marcina Soczyńskiego Sędziego Sądu Appellcyinego.

3) P. Jakôba Mączeńskiego Sędziego Pokoiu.

3) P. Andrzeia Kalinkę Sędziego Trybunału pierwszey Instancyi.

ARTYKUŁ 103.

Urząd Regenta niemoże bydź połączony z Urzędem Pisarza Aktowego.

Regent winien złożyć Kaucyą dwadzieścia tysiecy Złp. i będzie płatny z Skarbu publicznego.

Pisarze Aktowi winni złożyć Kaucyą po sześć tysiecy Złpol.

DZIAŁ X.

o prawidłach zastósowania ninieyszego prawa.

ARTYKUŁ 104.

Tytuł XVIII. Księgi III. Kodexu Cywilnego przestaie bydź obowiezuiącym od chwili, gdy hipoteka podług ninieyszego prawa ostatecznie urządzoną zostanie; od teyże chwili wszelkie przepisy dotychczasowych praw, ninieyszemu prawu przeciwne, przestaną bydź obowiązuiącemi.

Zalecamy przeto i rozkazuiemy; ażeby Uchwała ta, iako Prawo od dnia 1go Stycznia 1823 roku obowiezuiące, uważaną i od kogo należy, dopełnioną była; dla podania zaś do powszechney wiadomości umieścić ią w Dzienniku Rozporzą-

dzeń Rządowych rozkazuiemy.

Działo się na Posiedzeniu Senatu dnia 6go Września 1822 roku.

(M.P.) WODZICKI.

Mieroszewski,
Sekr: Jeneralny.

Dzień Ogłoszenia iest dzień pierwszy Stycznia 1823 roku.